

EKSKLUZIVNO: KOVNICA SLOVENSKEGA DROBIŽA STR. 10

NOVA DOBA

slovenska

Cena 35 SLT

Slovenija, sreda, 27. novembra 1991

št. 47 – leto XXV

POPLAVE SO SPET PUSTOŠILE PO SLOVENIJI STR. 9

GROZA SE PONAVALJA

VSE UPOKOJENSKE STRANKE NA OBISKU PRI VLADI STR. 7

POKOJNINSKE LUKNJE

NAK, NE BOSTE ZAHTEVALI NEZAUPNICE, SAMI JO BOMO STR. 12

VLADA NA KAHLI

ČIGAVI SO SLOVENSKI REGIONALNI ČASOPISI STR. 9

NAŠ ČAS, SI ŠE NAŠ

REGIJSKE SKOMINE RAVEN NA KOROŠKEM STR. 3

RAVNE NAZAJ AVSTRIJI

SPOLNO NASILJE NAD OTROKI STR. 3

V OČKA, NIKAR

Trgovsko podjetje d.o.o.

SIAL

Dobojska 16 (Hudinja),
Celje
tel.:
tel.: (063) 38-011
tel.-fax.: (063) 31-193

UGODNO:

VILIČARJI
INDOS
IN REZERVNI DELI

Delovni čas od 7.00
do 15.00
ob sobotah – zaprto

Se priporočamo!

S. O. S. IZ POSTELJE: ANTON KORITNIK ŠE VEDNO JAHA STR. 5

HUDIČARIJE

Žene javnih delavcev

Z ženami javnih delavcev nikakor ne mislimo na žene raznih kopačev ali kramparjev. In ko pravimo, da naj bi taisti javni delavci govorili zborna, s tem ne trdimo, da naj bi govorili ali celo deklamirali v zboru. Povedati hočemo samo, da bi morali javni delavci, npr. strankarski prvaki govoriti knjižno slovenščino. O. K., to je menda jasno, a kaj, za vruga, imajo pri tem opraviti njihove žene?

Žene javnih delavcev imajo s tem opraviti toliko, kolikor govorijo. No, kaj pa govorijo žene javnih delavcev, npr. strankarskih prvakov? One najbrž govorijo nekaj, o čemer mi ne vemo nič, saj poznamo samo to, kar govorijo njihovi možje, ki so pač javni delavci in morajo zato veliko govoriti. Vsaj za večino njih predpostavljamo, da je poročena in kolikor smo seznanjeni ne z gluhoenkami, se pravi, da smo do zdaj sklepali pravilno ali z drugo besedo logično. A kako naprej? Oziroma, če se vrnemo na začetek, o čem pravzaprav govorijo žene javnih delavcev? Ali, glede na to, da morda sploh ni pomembno; kaj govorijo, ampak kako – kako, torej, one govorijo: npr. knjižno ali neknjižno, živčno ali umirjeno, slikovito ali suhoparno? In ne zanima nas samo, ali govorijo modro ali neumno, radovedni smo tudi, kdo ali kaj sploh so, kakšne obleke nosijo, katere jedi čislajo in čigave avte vozijo žene javnih delavcev, npr. strankarskih prvakov?

Mi namreč dobro vemo, kako občujejo strankarski prvaki z javnostjo, a zelo malo vemo o tem, kako občujejo s svojimi ženami. A to, kako občujejo žene javnih delavcev, npr. strankarskih prvakov, z možmi, npr. s svojimi, gotovo vpliva na občevanje javnih delavcev med seboj, ergo tudi na nas, ki to občevanje pozorno spremljamo v občilih in smo od njega skoraj življenjsko odvisni. Oglejmo si bistvo tovrstnih občevanj поблиže!

Mi, ljudstvo, žene in možje za marsikoga marsikaj rečemo da nima jajc in s tem seveda ne mislimo, da mu je npr. na trgu zmanjkalo kurjih ali prepeličjih. S tem tudi nečemo povedati, da samostalnikom moškega spola manjkajo pomembni deli, ampak da se bodisi nečesa bojijo bodisi nekemu izogibajo z namenom, da bi ohranili sebe in svoja jajca cela. Tu bi se zdaj lahko mimogrede znašel nekdo in bi repliciral, kaj, za vruga, imajo ta jajca opraviti z ženami javnih delavcev, za katere je obče znano, da apriori nimajo jajc, ampak jajčnike. A bi ga zlahka pomirili z argumentom, da so jajca in jajčniki v neki temeljni, takorekoč antropološki zvezi. In da mu je treba le nekoliko potrpeti pa mu bo kmalu jasno, kam pes tace moli alias losos plava.

Dokaj znano nam je, torej, kako magično ume ženski spol usmerjati moškega, da je marsikateri voljan kot losos plavati proti toku smrti navkljub. In kako blagohotno zna marsikatera žena voditi svojega moža, dokler ta ne najde prave poti, npr. iz spalnice nazaj v predsobo po copate itd. Prav tako nam tudi ni zakrito, kako se spola od pamtveka ubadata drug z drugim v boju, ki mu hvalabogu ni videti konca. A kaj, za vruga, imajo pri vsem tem opraviti žene javnih delavcev?

Žene javnih delavcev, kakor tudi vse ostale žene, večkrat popolnoma upravičeno zahtevajo od svojih mož, naj se vsaj včasih postavijo kot možki, se pravi, naj pokažejo, da imajo jajca. Javni delavci potem kažejo takšna ali drugačna jajca ljudstva. In če bi bil Cankar danes še živ in bi ne imel tako zelo rad svoje mame, bi na tem mestu gotovo vzkliknil: »Zato je potreba, da razgalimo te varuhinje ter jih pokažemo ljudstvu; glej tvoje pastirice!«

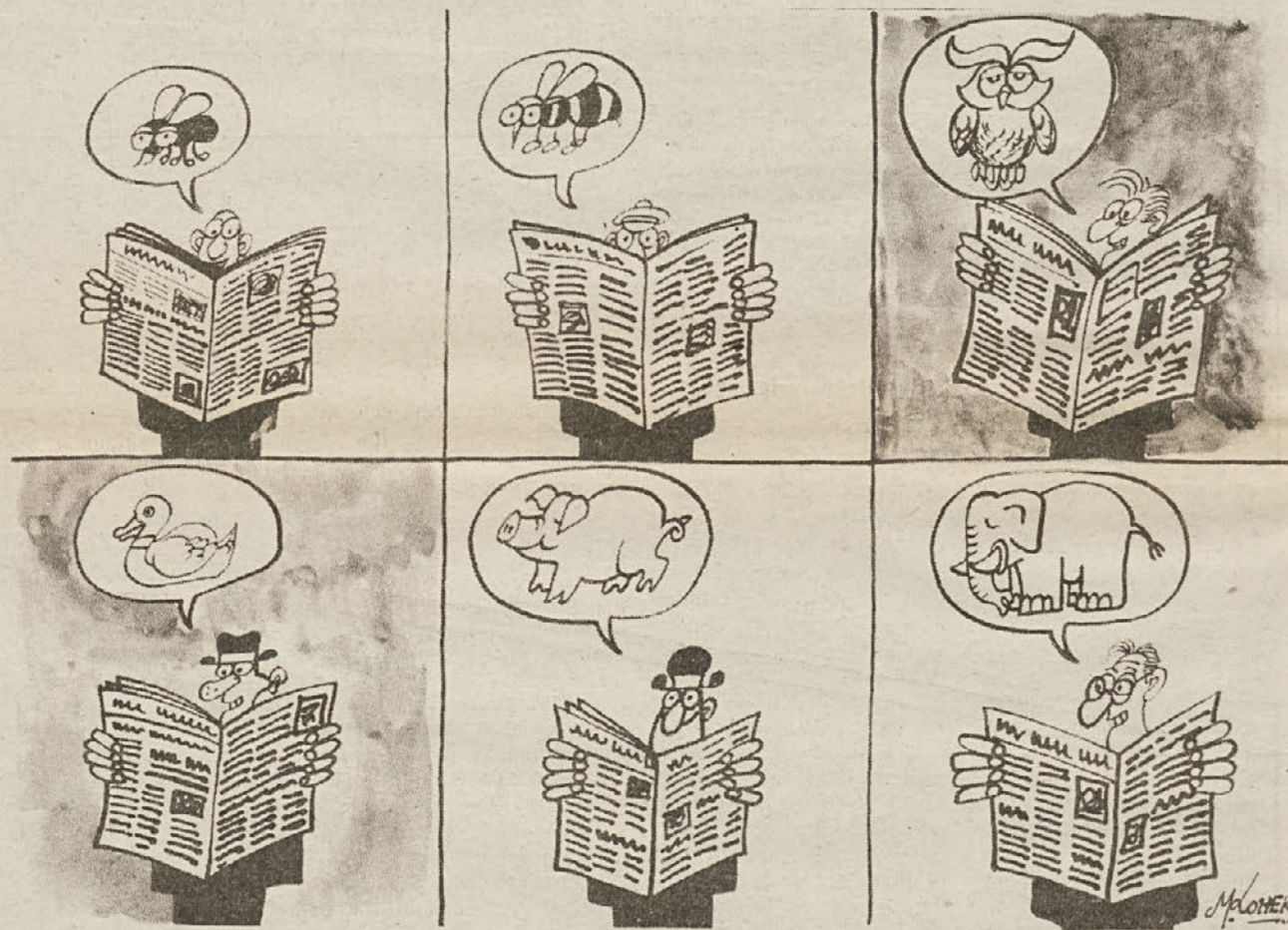
Bojan Sedmak

MED NAMI

Prihodnjič dalje...

Nekaj nevsakdanjih dogodkov je označilo življenje redakcije v tednu, ki je za nami in v katerem smo se spominjali naše prve številke 14. decembra lani. Nekaj stremuhov, za katere smo menili, da so sposobni poslovneži, je podleglo lastni maščevalnosti in v zadnjem trenutku nam je uspelo dognati, da skušajo Novo dobo tako ali drugače uničiti. Ni jim uspelo. Nato so redakcijo preplavili novinarji iz južnih pokrajin. Prinašali so zgodbe o svojih porušenih domovih, nasilni mobilizaciji v Srbiji, v torbah pa novinarska pričevanja krvave tragedije na Hrvaškem. Vsaj življenja so si uspeli rešiti. Tretji dogodek prejšnjega tedna nas je vse spravil v veselo razpoloženje. Iz Delove Prodaje so sporočili, da gre Nova doba vse bolj v promet. Samo tega smo čakali. Iz predalov smo potegnili projekte, ki jih že dlje časa čuvamo za svoje zveste bralce in s ponosom vam lahko najavim, da bomo prihodnji teden spet izšli na osmih straneh več. Ponudili vam bomo dvajset strani novinarskih prispevkov (po našem običaju o temah, ki vas najbolj zanimajo, ali celo takšnih, za katere smo izvedeli le v Novi dobi), povrhu pa bomo priložili Super Napovednik Nove dobe na dvanajstih straneh, v katerem boste našli vse televizijske in satelitske programe, sporede vseh slovenskih kin in teatrov, napovedi mnogih prireditev po vsej Sloveniji in še marsikaj drugega. Če nam bodo uspela pogajanja z enim najbolj pronicljivih slovenskih novinarjev mlajše generacije pa si lahko prihodnji teden v Novi dobi obetate še posebno poslastico, ki naj zaenkrat ostane skrivnost. Ker ste nam v slabih časih stali ob strani, obljubljam, dragi bralci, da vam bomo mi odslej še bolj.

Brane Piano

Dne 14. oktobra 1991 je minilo leto dni, odkar smo svečano pokopali teharske žrtve. Grobišče še vedno, tudi v samostojni Sloveniji, skrunimo z odpadki. Doklej?

Ljubecna Celje

V NAŠI PRODAJALNI KLINKER vam PO KONKURENČNIH CENAH NUDIMO:

- VVODNA IN GARAŽNA VRATA
- ELEKTRIČNE KABLE
- POCINKANE CEVI
- KERAMIČNE PLOŠČICE
- OPEČNE IZDELKE
- JUPOL BARVE
- PARKET
- LEPILA ZA PARKET
- IN OSTALI GRADBENI MATERIAL

STOPITE NA TRDNA TLA. STOPITE NA KLINKER PLOŠČICE LJUBEČNA!

PRODAJALNA JE ODPRTA VSAK DAN OD 7. - 17. URE, ob sobotah do 7. - 12. ure.

NOVA DOBA

Glavni urednik: Janez Sever
Odgovorni urednik: Brane Piano
Pomočnik odgovornega urednika: Peter Tomaž Dobrila
Uredniki: Marjana Arnšek (kronika), Jana Štrlekar (reportaža), Anton Koritnik (svobodne aktivnosti), Braco Zavrnik (mediji), LucaS (fotografija)
Trženje: Nives Seničar, Ines Paradižnik, Matevž Cene (prodaja), Suzana Rober (tajnica).

Izdaja Prese d.o.o., direktor: Janez Sever, namestnik Brane Piano, pomočnica direktorja Valerija Glavač, tiska Družbeno podjetje Delo - Tisk časopisov in revij, p.o. Naslov uredništva: Celje - knežje mesto, Aškerčeva 15, tel. (063) 441-215, 441-606, fax (063) 25-849. Dopisništvo Koper, Cankarjeva 9 a, tel. (066) 21-533, fax (66) 51-702, p. p. 311. Cena 35 SLT, mesečna naročnina 120 SLT. Žiro račun pri celjski SDK št. 50700-603-31455. Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu republiškega sekretariata za informiranje. Izhaja ob sredah. Rokopisov ne vračamo.

DEKLICA TRPI, OKOLJE SE DELA NEVEDNO

Očka, nikar!

V zadnjih desetih letih je bilo v Sloveniji odkritih preko tisoč primerov (več kot sto letno!) spolno napadenih otrok. Storilec je pogosto oseba, ki ji otrok zaupa in ki zlahka uredi, da je sama z otrokom. Spolno nasilje se običajno ponavlja in v nekaterih primerih traja več let. Slovenija je dolgo slovela po najmlajši materi na svetu.

Zalec v Savinjski dolini dosledno neguje svojo indolentno provincialnost.

Stene v bloku so tanke. Ponoči, ko se umiri dnevno življenje, je iz stanovanja v tretjem nadstropju slišati proseče klice deklice, ki prosi očeta naj preneha. Sosedje se sicer prebudijo, slišijo, a se obrnejo na drugo stran in zaspijo.

Nežna, drobna, za svojih devet let skoraj premajhna deklica, živi sama s svojim očetom. Matere že dolgo ni več, bratca pa ima pri rejniški družini. Živita v novem blokovskem naselju izven središča mesta. Do šole mora prehoditi strmo pot.

buditi, obleči, očetu ponuditi večerjo, sestiti z njim k mizi in se pogovarjati, dokler to oče želi. Nato pa se za stenami dogaja nekaj, kar je skrito očem, a slišno ušesom: jok, prošnje, objube.

Tudi preko dneva včasih zastane noga mimoidočega, ki prisluhne očetovemu vpitju in dekličinemu joku. Toda le za trenutek, nato mimoidoči nadaljuje svojo pot.

Nič kaj redko se ne zgodi, da ima oče svojo turnejo, ki traja nekaj dni, predvsem preko vikenda. Takrat se včasih

Čeprav večina uradnih oseb misli, da o takšnih resničnih dogodkih ni dobro pisati, ker bi situacijo še poslabšali, temu ni vedno verjeti. S pisanjem o tem smo dosegli:

1. Še tisto uro, ko smo se najavili na razgovor, je vodstvo šole pričelo pisati (je že v stroju so rekli) naročilo občinski socialni službi, ki je bilo prvo v teh letih.
2. Še isti dan so odnesli napisano poročilo na socialno službo.
3. Še isti dan je socialna delavka obiskala priče dogodkov in poskusila dobiti pismene izjave.
4. Prav tako sta pričeli sodelovati šolska in občinska socialna služba, saj me je slednja že pričakala pripravljena, čeprav se ji nisem najavila.

Ze zaradi tega je potrebno pisati o takih primerih

Oče je človek v najboljših letih, z dobro plačo v ugledni službi. To, da se ga v prostem času večkrat napije, ne moti nikogar, saj ne povzroča težav okolici.

Deklica vsako jutro zaklene vrata stanovanja in se od-

Pred dobrim mesecem dni je bila na sodišču v Ljubljani obravnavana zoper očeta, ki je spolno zlorabljal svojo mladoletno hčer ter pretepal tako njo kot njeno mater. To nasilje se je dogajalo nekaj let. Šele ko se je deklica približala polnoletnosti, je vso stvar zaupala preiskovalcem. Oče je bil kaznovan le z letom in osmimi meseci zapora.

Po izjavi omenjene občinske socialne službe pa storilci velikokrat dobijo le pogojno kazen ali nekajmesečno zaporno.

pravi v šolo. Vedno sama, brez družbe. Če sreča katerega izmed sosedov, ga glasno pozdravi, a pri tem ostane njena glava sklonjena. Kot je v njeni navadi. Tudi, če jo kdo ogovori, le redko pogleda v oči.

V šoli je večinoma sama. Če je le možno, poišče učiteljico in z njo kramlja. Pri njej išče varnost, nežnost in toplino. Nekateri sošolci celo pravijo, da je pri tem preveč vsiljiva. Čeprav je vedno lepo urejena in pripravljena za šolo, je velikokrat močno zaspala. Učiteljica je pri njej že večkrat opazila modrice po telesu, zato je očeta poklicala v šolo. Ta je prišel in povedal, da se hčerka večkrat udari.

Doma pa je vse drugače. Kadar pride oče ponoči pijan domov, se mora deklica pre-

Spolnega napada na otroka ne moremo opravičiti

Kadar odkrijejo spolnega napadalca na otroka, se običajno le-ti izgovarjajo z dokaj stereotipnimi izgovori, ki so posledica stališč in odnosov, ki prevladujejo v naši družbi v odnosu med spoloma.

Eden izmed običajnih izgovorov je »**vsii očetje to počnejo**«. Za tem se skriva stališče očetov, da so otroci njihova last. »**Dajem ti le nekaj spolne izobrazbe**« je prav tako eden izmed pogostih izgovorov očetov, stricev, starih očetov, pa tudi mater, ki spolno zlorablja otroke.

Moški, ki negujejo svoj spolni mit, se pogosto izgovarjajo z »**moja žena je hladna, bolna, noseča, hodi v službo**«. S tem izgovorom prenašajo krivdo s sebe na ženo, kajti niso tako redki primeri, ko žena ve za možjevo spolno zlorabo otrok.

Veliko ljudi, ki prisluhnejo izgovoru moškega napadalca, verjamejo, »**da je kriv otrok. Ona me je zapeljala**«. Storilci običajno pravijo, da so otroci »**prosili za to**« in celo obdolžijo otroke.

Storilec otroka zavede v to početje z izgovorom »**le ljubezen ti izkazujem**«. S tem skušajo zmanjšati resnost napada. To je najobičajnejša oblika prevare in zlorabe.

Storilec se zaveda, kako pomembno je, da otrok misli, da ni nič narobe, zato pravi, »**to je najina posebna igra**«.

Moški se tudi izgovarjajo na žene rekoč »**kriva je otrokova mati. Ona bi morala to preprečiti, saj je vedela**«.

Predvsem pa večina storilcev misli – saj ni bilo nič hudega.

Ker pa je bil oče v svojih zahtevah preglasen, so poklicali miličnike. Ti so ga za to noč pomirili.

Naslednji dan je očetu ponovno gospodinjala in igrala vlogo njegove žene, le da je namesto v službo odšla v šolo.

Deklica ima očeta zelo rada, saj je edini, ki ga ima.

Velika skrivnost šole

Kadar pri vzgoji odpove družina, bi njeno vlogo morala vsaj delno prevzeti šola. V šoli, kamor hodi deklica, imajo psihologa, socialnega delavca in množico tistih, ki bi lahko pomagali.

Ravnateljica šole in socialna delavka se v svoji bojzani, da se stvar ne bi razvedela, raje zatekajo v zaupnost informacij kot v reševanje problema.

Kajti deklica je na tej šoli že štiri leta. Šele drugo leto so opazili, da se nad otrokom

izvaja psihično in fizično nasilje. Vedo tudi, da se večina nasilja dogaja ponoči. V listih opažanj vedenja otrok niso zapisali konkretnih podatkov.

Socialna delavka je rekla, da njena učiteljica ob koncu šolskega leta ni imela ničesar zabeleženega.

Prav tako »menijo«, vedo pa ne, da ima občinski center za socialno delo verjetno veliko informacij o otroku. Zdi se jim, da je že nekaj let od tega, kar so občinsko socialno službo obvestili o tem primeru. Vsekakor pa so prejšnji dan napisali poročilo in ga takoj odnesli tja.

Anonimni klici

Na socialni službi so povedali, da že vsaj leto in pol prejemanjo anonimne klice različnih oseb, ki jih obveščajo, kaj se dogaja doma pri tej deklici.

Na razgovor so poklicali

Spolni napad na otroka je zločin

O spolnem napadu na otroka govorimo, kadar odrasla oseba ali nekdo drug, ki je večji od otroka, uporabi svojo moč, avtoriteto in vpliv, izrabijo njegovo zaupanje in spoštovanje z namenom, da otroka zavede v spolno dejavnost. Spolni napad na otroka se ne nanaša le na spolni odnos, čeprav to pogosto je.

V 85 odstotkih primerov spolnega napada na otroka gre za sorodnike, družinske prijatelje ali nekoga, ki ga otrok dobro pozna in mu zaupa.

Dogaja se v družinah vseh vrst – bogatih in revnih, velikih in majhnih, izobraženih in neizobraženih. Pri spolnem napadu je v 90 odstotkih primerov storilec moškega spola, žrtev pa ženskega. Vendar je tudi veliko obratnih primerov in tudi napadov istega spola.

Storilec uporabi svojo moč, da s prevaro, podkupovanjem, grožnjo, in če je potrebno, tudi s prisilo prisili otroka, da sodeluje pri spolni aktivnosti in ga nato prisili, da o tem molči.

Ni res, da so žrtve napada ponavadi najstnice, to so deklice in dečki vseh starosti, majhni otroci, prav tako tudi dojenčki.

Otroci se o spolnem napadu, kadar se izpovejo, ne lažejo. V 98 odstotkih vseh primerov so se izkazala pričevanja za resnična.

Spolni napad na otroka je redko povezan z nasiljem, ker storilcu, ki pozna otroka, tega ni potrebno uporabljati. Namesto tega uporabi objube, grožnje, podkupovanja.

Vedno moramo otroku verjeti, kadar nam nekaj takega pove.

(Iz publikacije Republiškega sekretariata za notranje zadeve RS)

očeta skupaj z deklico. Izvedli niso ničesar.

Predstojnica Centra za socialno delo je povedala: »Vemo, da v tem primeru ne gre zgolj za psihično in fizično nasilje. To so stvari, ki se ne

dajo dokazati. Informacije sosedov so postale intenzivnejše leta 1990. Ponoči slišijo pretresljive otroške glasove. Vendar je bila uradno izjava o tem pripravljena podpisati le ena oseba. Iz šole pa smo šele včeraj dobili prvo poročilo.

Na sodišču je spolno nasilje potrebno dokazati, s tem pa je žrtev tista, ki najbolj trpi.«

Govori se...

Čeprav vsi tisti, ki bi morali deklico rešiti, ostajajo skopih izjav, postaja ta primer javna skrivnost.

»Socialna delavka, ki je iskala podpisnike izjav, se ni oglasila niti pri vseh stanovalcih na istem hodniku bloka,« je povedala ena izmed sosed.

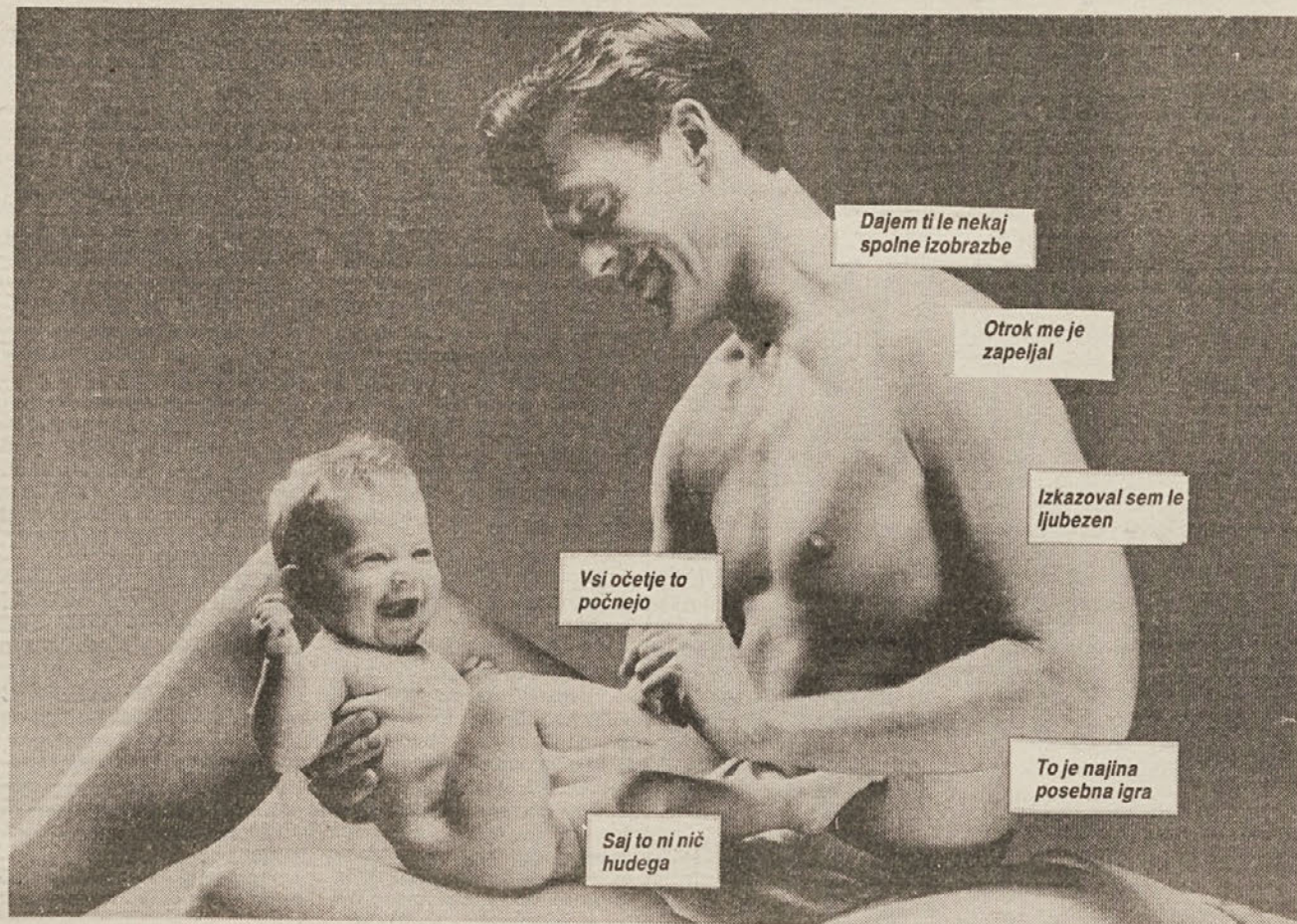
Sosedje si še naprej zatiskajo očesa, šola čaka, da jim bo deklica sama vse povedala, socialna služba je nemočna, ker nima pismenega dokaza, ljudje pa še kar naprej govorijo, govorijo...

Medtem še vedno deklica za zidovi joče in prosi: »Ne očka, očka ne.«

Jana Štrlekar

Pripisi:

Zgodba je prilagojena tako, da ni prepoznavna. Deklica in dejstva pa so žal resnični.

Dajem ti le nekaj spolne izobrazbe

Otrok me je zapeljal

Izkazoval sem le ljubezen

Vsi očetje to počnejo

To je najina posebna igra

Saj to ni nič hudega

Najpogostejši izgovori, ki jih uporabljajo storilci pri spolnem občevaranju z otroki

STOPITE BLIŽE, SLOVENSKI VOJAKI

PISMA

Požrli se bodo

Najbrž se boste vprašali, zakaj sem ob naslovu postavil vprašaj. To sem storil, ker na jedro stavka v bistvu sploh ne mislim odgovarjati.

Spori med Slovenj Gradcem in Ravnami so stari dobrih štirideset let. Guštanj je bil še reven trg – dosti bolj so bile na tem koncu vidne Prevalje –, če jemljemo novejšo koroško krajino, pa je s svojo kulturno tradicijo zagotovo najbolj viden Slovenj Gradec. Nobenega dvoma ni, da je galerija v Slovenj Gradcu republiškega pomena, in če ima republiške podpore, je to pač zato, ker se sama s svojimi uspehi dokazuje. Tudi na Ravnah imamo možnost, da galerijo razvijemo na republiški nivo. Pomoč železarnice je bila po mojem mnenju za njeno samostojno rast prej škodljiva – železarno lahko tu primerjamo z očetom, ki dela za rahitičnega sina, namesto da bi ga čvrstil in mu pomagal postaviti se na lastne noge. To je prva razlika.

Zdaj pa h gimnaziji. Zelo dobro vem, da Ravne leta 1945 niso bile pravi kraj za sedež gimnazije. Ne. To so bile Prevalje. Vendar pa nekateri učitelji menda (izjava očeta, dr. Sušnika) ob sebi niso želeli gimnazijskega ravnatelja, ki bi seveda više kotiral. In tudi šolske stavbe, ki so jo začeli graditi Nemci, niso hoteli izkoristiti (podobno smo pustili propadati guštansko osnovno šolo, ker jo je postavil Schulverein!). Drži pa tudi to, da Slovenj Gradec takoj po vojni gotovo ni imel nikakršnih političnih možnosti, da bi se tem razvila gimnazija, čeprav je imel morda edini ugodno klimo za tako ustanovo. Predvsem je oče v koroški pokrajini želel gimnazijo. Iskal je podporo, ki pa jo je lahko dal kraj s »proletarsko« bazo. Delegacija s Prevalj, Slovenj Gradca ali Dravograda v Beogradu ne bi dobila besede: »Če delavci želijo gimnazijo, naj jo dobijo.« Samo delegacija iz proletarskega Guštanja je imela to možnost. Tako je bila usmerjenost družbe usodna za lokacijo koroške gimnazije. Starim guštanskim komunistom je bilo to silno všeč, zato so idejo podprli, čeprav niso povsem dojeli kulturnega poslanstva take ustanove. Leta 1949 je dr. Strnad v pogovoru z mojim očetom omenil Rotenturen kot prostor za koroško gimnazijo, vendar se je ta ideja takrat že zakoreninila (s podporo železarnice) na Ravnah.

Oče je bil tu dosleden. Ob gimnaziji je želel dve veliki kulturni ustanovi: študijsko, ki naj bi skrbelo za kulturne korenine, za nadgradnjo kraja in za množico mladih študirajočih, ter delavski in etnografski muzej. (Do galerije je prišlo kasneje.) Imel je celovito predstavo o kulturnem žarišču – skupaj s parkom, ki pa se na žalost spreminja v brcarski poligon; pozabljam, da je grof tu sadil redke lepote in ustvarjal park evropskega nivoja.

Tu je lokacija kulturnih ustanov edinstvena in dajmo se potruditi, da bodo zrasle tudi preko meja naše lepe Slovenije. Najprej je seveda treba poskrbeti za višjo kvaliteto. Pisno se ne da uveljaviti; to je otročje.

Slišim, da se na gimnaziji že premika na bolje. S tem se bo utrjevala in si pridobila nekdanjo veljavo. Verjamem, da je profesorski zbor na uglednem nivoju in dejansko dosti naredi za uveljavitev stare slave koroške gimnazije.

Pa še to: ko stopi človek v zbornico, ga prijazno »pozdravi« podoba Francija Paradiža. Saj je bil prijazen, pošten mladenič, tragičen, ker je bil bolhen in je mlad umrl. Mislim pa, da v zbornico le ne spada, predvsem še, ker v zbornici ni podobe ustanovitelja gimnazije, dr. Franca Sušnika. Niti ne vem, če sploh kje je. Pa bi si zaslužil; na celovški slovenski gimnaziji takoj veš, da je ustanovitelj dr. Tischler. Sicer pa so takoj po smrti mojega

očeta izjavljali, da ni bil on zaslužen za gimnazijo. To je bil delavski razred!

V nečem se spleča posnemati dr. Sušnika. Temeljito je poznal evropski kulturni prostor in bil velik in iskren politični pluralist, ko še uradno ni smel biti.

Tone Sušnik
Prevalje

Bolniki poslancem

V imenu več kot tridesetstotih bolnikov z luskavico smo se danes, dne 16. 11. 1991, ob 10. uri v Celju zbal na protestnem zborovanju predstavniki Društva psoriatikov Slovenije, ki družijo, išče in varuje prostor pod soncem svojim članom in nečlanom – psoriatikom. To je edinstvena vsebina delovanja društva, saj gre za številne bolnike, ki jih vsakodnevno ogroža in pesti kronična, več ali manj dedno pogojena, nenalezljiva in neozdravljiva kožna bolezen, ki bistveno posega v dnevni način življenja prizadetega.

Takšen človek potrebuje precej časa za nego in zdravljenje, potrebuje veliko sredstev za zdravlila oziroma zdravljenje ter za perilo in oblačila, ne more opravljati vsakršnega dela, je »zaznamovan« v družbi, ki se ga izogiblje...

Pri tem pa se večina odgovornih za zdravljenje in dostojno življenje državljanov Republike Slovenije in zdravi grdo sprenevedajo, da obstajamo in imamo težave ali pa imajo milo rečeno neodgovoren, nehuman odnos do nas.

Bili bi zadovoljni, da nas ni. Tako ne bi bilo problemov. Tudi mi smo soustvarjalci Države Slovenije in njihovi državljani. Kaj je več od zdravja odnosno kvalitete življenja...? Politika gotovo ne.

Tako enoglasno protestiramo, da luskavica kot bolezen v osnutku nove zdravstvene zakonodaje ni uvrščena v skupino boleznih nacionalnega programa z določenimi ugodnostmi in oproščena plačila participacije kot doslej.

Kako se bomo negovali in zdravili, saj nas veliko kmalu ne bo imelo dovolj sredstev niti za golo preživetje. Kje je tu osnovna enakost pogojev za življenje, human odnos in dolžna skrb za bolne ljudi v svobodni, samostojni državi...

Tega gotovo nismo predvidevali, ko smo enoglasno in navdušeno glasovali za NOVO, obljubljeno deželo.

Zavedamo se predvsem ekonomske krize. Kljub temu smo prepričani, da je obvezno v večji meri tudi v bodoče skrbeti za nas bolne reveže, za čimbolj izenačene pogoje z zdravimi...

Zato ZAHTEVAMO, da je luskavica tudi v novi zdravstveni zakonodaji sestavni del obveznega nacionalnega programa z oprostivjo plačila participacije pri izvajanju vseh oblik zdravljenja in upoštevanja pri zagotavljanju enakih osnovnih socialnovarstvenih pogojev vseh državljanov Republike Slovenije.

Če slučajno ne veste, kako izgledamo in kakšne težave imamo, smo se vam pripravili javno pokazati, tudi v republiški skupščini, in vas seznaniti z našimi večsistih skoraj nepremostljivimi težavami in ogromnimi stroški za njihovo reševanje.

Prepričani smo, da je mogoče naši zahtevi ugoditi oziroma ohraniti že veljavno kljub veliki krizi. Potrebno je le globlje razmisлити, kaj je več od zdravja, kvalitete življenja. Te sodijo namreč med osnovne kazalce stanja in kakovosti družbe oziroma učinkovitosti države. Mar niste sposobni tega doumeti ali nemarno posvečati večjo pozornost uresničevanju drugih svojih pogledov...

V primeru, da naše zahteve ne boste upoštevali, bomo morali...

Društvo psoriatikov Slovenije

Obdavčiti želijo znanje

Epilog na »moje izjave« glede študentske vlade v 45. številki Nove dobe z dne 13. 11. 1991

G. Tomaž Simon, že vprašanje se je spremenilo od najinega intervjuja – ali pa je to še ena tiskarska napaka, kot se je zgodilo z mojim priimkom pod sliko. Ali pa je to »novinarska svoboda«? Namesto »neučinkovitosti študentske vlade pri uresničevanju naših zahtev«, bi moralo pisati republiške vlade, saj je študentska vlada postavljala zahteve republiški vladi. Dejstvo je, da ste si moje izjave glede študentske vlade napačno interpretirali in jih po vaši razlagi zapisali brez moje vednosti.

Res sem dejala, da je študentska vlada postala precej politična, toda trditev, da je neučinkovita, je neutemeljena. Bila sem vendar del te študentske vlade, z njo sem dihala in vem, da smo se vsi člani na svojem področju trudili narediti čimveč dobrega za študenta. Na žalost pa je res tako, da je vse povezano s politiko in ako želiš uspešno delovati, se je moraš posluževati. Res, da smo študentje »na psu« in študentska vlada je bila tista, ki je vseskozi opozarjala na vse težje socialno ekonomski položaj študentov.

Dejala sem, da se republiška vlada bolj malo briga za študente, saj se obljube, dane na okroglih mizah in javni tribuni zelo počasi izpolnjujejo ali pa sploh ne. Glede študentske vlade pa še to, vem da je v preteklem letu naredila veliko za študente. Delovno vzdušje in dobri medsebojni odnosi so dajali meni in gotovo tudi ostalim članom potrebno zagnanost in elan, ki nas je ves čas spremljal. Odstopila sem čisto iz osebnih razlogov, gotovo je kriv tudi moj značaj, ki ne prenese nekorektnosti in povrhu vsega si ne želim konfliktnih situacij. Ostali smo kolegi še naprej. Kako nesmiselno je zamujati čas zaradi prepričev, sploh pa politične narave, saj je življenje že tako kratko.

bivša članica študentske vlade,
PETRA GLOBOČNIK,
Ljubljana

Ob rob panožne kolektivne pogodbe

V Sindikatu delavcev gostinstva in turizma Slovenije na podlagi podatkov ugotavljamo, da v podjetjih množično kršijo določila panožne kolektivne pogodbe. O sankcijah za podjetnike ni možno govoriti, lahko pa govorimo o moralni odgovornosti tistih, ki delavcem izplačujejo manj, kot je življenski minimum, svoje plače pa vrednotijo v nemških markah, ne pa v tolarjih, ki je uradno plačilno sredstvo v Republiki Sloveniji. Podjetniki ukinjajo delavcem, ki imajo že tako mizerne plače, regrese za prehrano, prevoze na delo, pošiljajo jih na čakanje brez sklepov organov upravljanja v podjetjih in podobno. Skratka, vtis je, da so sami sebi zadostni in prepričani, da lahko upravljajo podjetja brez delavcev. Pozabljajo pa, in to ne samo oni ampak tudi resorni organi v Republiki Sloveniji, da so isti delavci z odrekanjem pri plačah in prejemkih pomagali zgraditi vse te hotele, restavracije in druge lokale. Zahvala za to je, da so postali nepotrebni v svojih delovnih sredinah.

Boj za preživetje se seveda tudi na zahodu krut. Vendar pa so tam pravila znana in za vse veljavna. Pri nas teh pravil ni več, saj so odpovedali vsi instrumenti za varstvo delavcev, inšpekcije dela in družbeni pravobranilci samoupravljanja. Delavci hodijo s strahom in službo, saj ne vedo ali bodo lahko jutri prišli na delo, ali bodo poslani na čakanje oziroma bodo enostavno dobili delovne knjižice. Nekateri podjetniki še »razmišljajo« ali bi dali

delavcem individualne pogodbe o zaposlitvi ali ne, kljub temu, da jih k temu zavezuje zakon. Takšno razmišljanje je kratkoročno, saj se lahko sami že jutri znajdejo v istem položaju, kot je danes delavec.

Rezultat takšnega obnašanja je občutek, da v Republiki Sloveniji v bodoče ne mislimo razvijati turizma in gostinstva. Ta občutek je podkrepjen tudi z dosedanjimi aktivnostmi posameznih republiških resornih organov, zadolženih za razvoj te panoge. Ti niso še doslej izdelali niti kratkoročnega, niti dolgoročnega koncepta razvoja panoge. Zato sem vedno bolj prepričan, da najbolj odgovorni za razvoj gostinstva in turizma pozabljajo, da so delavci te panoge dolga leta ustvarjali največji neto devizni priliv v republiko. Zaradi vojne tega ni bilo mogoče ustvariti tudi letos in zato so se podjetja in delavci, predvsem tisti, ki so bili izvozno usmerjeni, znašli v izredno kritičnem položaju. Prepričan sem, da te delavce in podjetja ne bi smeli prepustiti same sebi, temveč jim zagotoviti osnovne pogoje za preživetje v teh razmerah, saj je največja in najboljša investicija, investicija v človeka, v delavca.

Pri tem ne moremo mimo tega, da Ministrstvo za turizem Republike Slovenije drži neporabljena sredstva za turistično promocijo na posebnem področju v Frankfurtu, kjer se obrestujejo po optimalni obrestni meri (podatek iz Dela, 29. 10. 1991). Ob tem podatku se postavlja vprašanje, ali ni morda del teh sredstev ustvarilo v lanskem letu to turistično gospodarstvo in ta delavec, ki se danes bori za preživetje. Ali ne bi kazalo ta sredstva, ki se danes nahajajo v Frankfurtu, nameniti tem delavcem, ki bodo jutri lahko s svojim delom ustvarjali verjetno več, kot pa bo dala optimalna obrestna mera?

Sem eden od tistih, ki je prepričan, da je panoga gostinstva in turizma ena od tistih ključnih panog, ki bo jutri nosila največje breme pri ustvarjanju in zagotavljanju še kako potrebnih deviz za razvoj naše mlade države. Zato pričakujem, da se bo miselnost o panogi gostinstva in turizma in o delavcih, zaposlenih v njej čim prej spremenila predvsem v tistih resornih organih, ki so zadolženi za njen razvoj.

MIHAJLO ZVER, sekretar Sindikata delavcev gostinstva in turizma Slovenije

Črna gradnja cinkarniškega cevovoda!

Pod točko sprememba zazidalnega načrta »Za travnikom« in odlagalnišče trdih odpadkov Cinkarne Celje se v bistvu skriva legalizacija črne gradnje »cevovoda«.

S tem se v bistvu nadaljuje stara praksa, ko so pomembne le politične in ne strokovne odločitve. Legalizacija cevovoda pomeni, da bo Cinkarna sedanjo proizvodnjo nadaljevala vsaj še 25 let. Opozarjamo, da ni uresničen sklep SO Celje, da je potrebno za Cinkarno dobiti celotno oceno njenih vplivov na okolje. Posebej opozarjamo, da »črna cevovod« poteka po ožjem območju teharških grobišč in pomni njihovo skrunitev. Nerazumljivo je, da IS govori v obrazložiti spremenjenega odloka o začasnosti cevovoda, saj je že zdaj jasno, da pogoj, ki jih navaja ne bodo izpolnjeni.

V tej zvezi opozarjamo, da je Obč. sekretariat za urejanje prostora in varstvo okolja v dopisu št. 30-1/84-5/J z dne 5. 11. 91, ki ga je podpisal sekretar g. JURE SADAR in je bil poslan Zavodu RS za varstvo naravne in kulturne dediščine, jasno zapisal »Dokler ne bo elaborata o lokacijah grobišč na območju občine Celje ni možno nadaljevati s postopkom razprav in spreminjanja sprememb planskih aktov občine Celje. Pripominjamo, da grobišče Te-

harje sploh še ni zavarovano z obč. odlokom, čeprav je ministrstvo za urejanje prostora in varstvo okolja januarja letos od občine Celje zahtevalo takojšnje zavarovanje. Ne glede na pomanjkljivo zakonodajo smo prepričani, da v demokratični samostojni Sloveniji nikdar ne bo dovoljeno, da čez grobišče poteka »cevovod« z ind. odplakami.

Predlagamo, da se postopek prekine, dokler ne bo ustrezne zakonodaje, odloka o zavarovanju grobišč in ustreznih strokovnih podlag za vključitev spominskega parka Teharje v prostorske sestavine planskih prostorskih izvedbenih aktov občine Celje. S spoštovanjem!

JANEZ ČRNEJ, DVO, Celje

Res je

Spoštovani g. Brane PIANO prosim, da v rubriki RES JE po vaši presoji in vesti uvrstite odgovor na pisanje vašega časopisa v rubriki NI RES o 15. letu (NOVA DOBA št. 40, leto XXV, dne 13. 11. 1991).

RES JE

— da novinarji NOVE DOBE pišejo svoje znamenke na srednji strani tja v en dan. V okolici prijazne alpske vasice Kog pod Mangrtom je bila tekma lovskih psov krvosledcev iz treh dežel (Avstrije, Italije, Slovenije). Psi so našli nastavljen divjad po preteku dvanajst deževnih in mrzlih ur od postavljanja sledi in potrdili, da lovci imajo VEST in odnos do divjadi. Maša v čast zaščitnika lovec svetega Huberta pa je bila na predvečer tekmovanja prvič v naši samostojni deželi. Spovedi ni bilo, ker niso bili prisotni tisti, ki ne vedno kaj delajo, razen novinarjev.

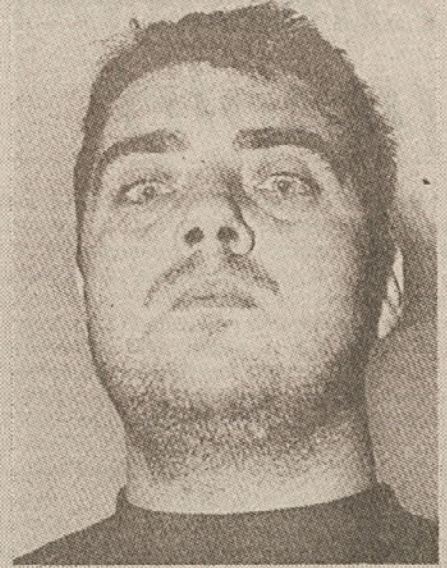
Zelim vam še mnogo uspešnih izdaj vašega lista in visokih naklad. Z vsem spoštovanjem naključni bralec in naključni obiskovalec tekmovanja.

ZVONE TRNOVŠEK, Celje

S. O. S. IZ POSTELJE

Na vprašanja bralcev odgovarja seksolog amater, g. Anton Koritnik

Gospod Koritnik, stara sem petnajst let. V šoli nimam problemov in tudi s prijateljicami se dobro razumem. Pred kratkim sem nehala hoditi s fantom, ker je hotel imeti odnose z mano. Toda to me ne skrbi. Pišem vam zato, ker me v zadnjem mesecu ves čas nekdo zasleduje. Kadar sem sama doma, mi zvonijo na vratih, kliče me po telefonu in nič ne reče v slušalko, samo globoko diha. Doma mi ne verjamejo, ker je zmeraj ta tip izginil, ko sem rekla očiju in mamici, da me zasleduje. Zato sem začela razmišljati, da bi spet hodila s fantom, ki sem ga pustila. Bilo bi me manj strah hoditi domov, vendar se mi to ne zdi pošteno do njega. Ali naj mu povem, da me je strah in da naj me zaščiti pred tistim moškim? Razmišljala sem že tudi, da bi šla na policijo, toda ne vem, če mi bodo verjeli. Kaj mislite, da bi lahko naredila? SUZANA

Draga Suzana, Če ti nihče drug ne verjame, ti verjamem jaz. Očitno te nekdo zasleduje. To, da si nogala fanta, je sicer čisto tvoja zadeva, toda moraš priznati, da je precej čudno prekiniti zvezo le zaradi tega, ker nekdo hoče imeti odnose s tabo. Vsi ljudje na svetu so med sabo v nekakšnih odnosih, diplomatskih, prijateljskih, sovražnih, toda to še ne pomeni, da se vse povprek naživljajo. Morda bi morala malce bolj precizirati to zadevščino z odnosi. Če sem prav razumel, te je tvoj fant hotel zajahati, ti mu nisi dala in zdaj bi spet hotela hoditi z njim, ker je on edini, ki bi ti verjel, da te že mesec dni preganja nek manijak. Zapleteno, ni kaj.

Moj nasvet je: predvsem brez panike. In ne sekiraj se preveč. Na koncu te bo itak nekdo nategnil, ali bivši fant, ali pa ta tvoj manijak, čeprav močno dvomim, da je slednji res to, kar misliš, da je. Zadržaj se se namreč po državi Sloveniji močno razpasli nadležni akviziterji, ki gnjavijo neoboroženo in goloroko prebivalstvo z raznimi ponudbami. Prav lahko se zgodi, da te bo ta manijak končno ulovil in ti potisnil pod nos pogodbo, po kateri bi se naročila na Slovenca ali Slovenske novice. Ne boj se, draga Suzana, manijaki te vrste niso oboroženi in lahko ga brčneš v jajca, kot sem ga nedavno jaz. Še pisnil ni. Ne boj se torej akviziterjev. Res je, da so nadležni, toda nevarni niso nič bolj kot ti ali jaz.

DR. MARJAN HRUŠOVAR ODGOVARJA DR. ZABUKOVŠKU

Zabukovškovi sovražniki

Primer g. Franca Zabukovška, dr. stom. v JZ ZCC ni neznan, celo zelo natančno je dokumentiran. Spričo tega, da se občasno vneto, vmes pa kakor kdaj, vedno pa tipično enostransko trudi, da bi zadevo spravil v javnost ali pred sodišče, je prav, da zainteresirano javnost objektivno informiramo o dejstvi, osebno žaljenje in škodoželjnost pa do sprejemljive meje štejem med karakterne poteze. Poglejmo kronologijo dogodkov.

Prvič sem se z omenjenim stomatologom srečal kot pomočnik direktorja RZD, ki se ga še komaj spomnim. Seveda je šlo za pritožbe na njegov račun iz Vojnika. Tja je prišel zaradi težav v Šentjurju. Sledila je zaposlitev pri Alkaloidu in kot zastopnik te firme se je vse bolj pridno oglašal v ZP Store, kjer sem vodil to TO. V enoti za zobozdravstvo se je vse bolj trudil, da bi me prepričali o njegovih kvalitetah in spreminjenem gledanju na delo in življenje. Očitno se je oglašal v fazah, ko so prevladovale pri njem pozitivne silnice, saj sem dal soglasje za sprejem. Po normativnih polna zasedba je omogočila celo preventivne preglede zobovja v sklopu siceršnjega preventivnega pregleda delavcev. Vse bi šlo, če ne bi to motilo dr. Zabukovškovo delovnega ritma. Predlagal je namesto sanacije kariesa — predavanja. S tem se niso strinjali niti sodelavci, še manj pacienti. Stvar je padla. Sledila je objektivna razporeditev v III. kat. invalidnosti s pravico doedukacije, ki je bila izvršena.

Z ukinitvijo TO v Storah je prišel pod pristojnost vodstva

TO ZD Celje. Zadevo sem skušal rešiti tako, da sem predlagal njegovo prerazporeditev v DSSS, v svoj sektor, kjer sem bil kot član KPO zadolžen za preventivno in osnovno zdravstvo. Ko so mu vročili pristopnico v podpis je to odklonil in tako avtomatično odšel v ZD Celje. Sledile so tožbe in pritožbe na sodiščih združenega dela — zadnja razsodba v Ljubljani njemu ni bila v prid.

Vmes me je ozmerjal v časopisu (Delo) in ker sem si drznil v odgovoru navesti dejstva, me je tožil, menda zaradi žalitve (!). Do razsodbe ni prišlo iz pravno — formalnih razlogov.

Moje neposredne relacije z njim so bile s tem praktično ad acta. Delovne naloge je dobival v ZD Celje, slišati je bilo različne komentarje, predvsem pa negotovanje delavcev nad tem, da si morajo drugi zaslužiti plačo z delom, dr. Zabukovšek pa jo dobi za prihajanje v službo. Če je medtem lahko popravil zobe doma, ko jih v službi ni mogel, bo kot veliki resnicoljubnež povedal sam, morda tudi, če je do eventualnega tovrstnega dohodka plačal davek (ne bil bi pa izjema).

Do mene so prihajale informacije, da bi želel »ustreznejše delo«, vendar so bili vsi poizkusi premostitve neuspešni. Z dekretom ga komu nisem želel naprtiti, saj sem njegovo sodelavstvo okusil sam. Pri sebi in v sebi sem to kompenziralo z dejstvom, da ga kot invalida in kolega po izobrazbi ter človeka, ki ni čisto sam kriv, da je skregan s seboj, nisem dal v disciplinski postopek, čeprav so bile tozadevne zahteve večkrat izražene.

Krčenje kadra v DSSS, omejevanje obsega dela in restriktivni ukrepi v ZCC so vodstvo ZD Celje pripeljali do zaključka, da je umestno dati dr. Zabukovška »na čakanje«, ker zanj v tistem trenutku niso našli ustreznega dela. Ustrezne službe so nalogo vestno opravile, me o tem informirale in dobile mojo posebno nalogo, da skrbijo za zakonitost postopka in varovanje pravic delavca z invalidsko oceno. Doslej nisem bil informiran, da bi bilo drugače. Nobene informacije tudi nisem dobil, da bi nastala situacija, ko bi mu lahko ponovno ponudil svoje delovno mesto, saj bi kmalu rad uresničil svojo željo, da bi delal izključno kot zdravnik. Slišati je sicer bilo, da je v določenih sredinah skušal neuspešno prepričevati ljudi o mojih negativnih lastnostih, vendar se njegove tozadevne želje še niso uresničile. Sodim, da mu tudi poizkusi preko javnih medijev v tem ne bodo pomagali. Če bi se stvari začele peljati v to smer, bi se tokrat resnično angažiral, da v tem ne bi uspel, da bi dobili prevelika krila tisti, ki mislijo kadrovske politiko krojiti s klevetanjem v takim stvarnem naklonjenih medijih.

Najboljša sodnika sta čas in ljudski glas. Do razsodbe tega pa bi dr. Zabukovšku priporočal, da se pobota in pametno pogovori z edinim resničnim (nenamišljenim) sovražnikom, ki ga ima — s samim seboj.

Asist. mag. MARJAN HRUŠOVAR, dr. med. spec. med. del. v. d. direktor JZ ZC Celje

PROJEKT »CELJE-ZDRAVO MESTO« Celje hoče iz dreka

V Celju se je v ponedeljek, 18. novembra, pričela vrsta prireditev namenjenih predstavitvi projekta »Celje zdravo mesto«, višek pa bodo dosegli naslednji teden. Gre za vključitev Celja v projekt Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) kamor je že vstopil Maribor.

Države članice WHO so leta 1977 sprejele resolucijo s katero so oblikovale družbeni cilj do leta 2000, ki predvideva, naj vsi ljudje dosežejo takšno raven zdravstvenega standarda, ki jim bo omogočil družbeno in ekonomsko produktivno življenje. Popularno se akcija imenuje »Zdravje za vse«. V Lisbnu je bil leta 1986 sprožen projekt »Zdrava mesta«, ki je prerasel v pravo svetovno gibanje, katero vključuje 30 projektov mest, ki so temelj 17 nacionalnih in treh internacionalnih mrež zdravih mest. Skupno število tako povezanih mest je preko 500.

Skupščina občine Celje je spomladi sprejela sklep o vključitvi Celja v projekt »Zdrava mesta«, ki je plod prizadevanj Zavoda za socialno medicino in higieno Celje. Imenovan je bil projekt svet, kateri določa globalno strategijo in usmeritve za delo v okviru projekta »Celje zdravo mesto«, spremlja potek dogajanj in poroča skupščini. Udeleženci projekta naj bi bili vsi delovni ljudje in občani, njihovi organi, organizacije in skupnosti. Zavod za socialno medicino in higieno Celje bo koordinator vseh aktivnosti. Pomembni nosilci projekta so: zainteresirane gospodarske in druge organizacije, vzgojinarstveni zavodi, šole vseh stopenj, skupine in posamezniki, družbene organizacije in društva, zdravstvene organizacije in skupnosti, upravni or-

gani in strokovne službe občine Celje itd. Posamezne akcije in programi boja proti AIDSU, preiskrba z zdravim pitno vodo, izboljšanje kakovosti zraka, zmanjšanje hrupa, zdrav vrtec, zdrava šola, se že izvajajo ali načrtujejo.

Celje je tako v kratkem času dobilo že drugo geslo. »Celje knežje mesto« sega v zgodovino in je realno, »celje zdravo mesto« pa gleda v prihodnost. Z gledišča sedanosti je ta prihodnost zelo daleč, če je sploh dosegljiva. Ideja, da bi bilo Celje nekoč zares zdravo, pa se izkaže za utopijo, če vemo nekatere stvari:

- IS SO Celje ni kljub sklepu organiziral okroglega mize na temo varstva okolja;
- IS in SO Celje nista niti enkrat obravnavala ukrepov, čeprav so bili za njih sklepi sprejeti;
- SO Celje bo v sredo 27. novembra obravnavala in verjetno sprejela odloka s katerima bo za 10 let dovolila stekanje umazanih voda v grobišče na Teharjih;
- Celje ima opravljeno analizo onesnaženja tal, vendar se nič ne ukrepa;
- Celje se ni prijavilo z nobenim pametnim programom za slovenski ekološki dinar;
- Z zadnjo podražitvijo plina (naravi prijaznejšega kurilnega sredstva) je IS kršil sklep skupščine;
- IS SO Celje še naprej

CELJE ZDRAVO MESTO

vztraja na izgradnji Aškerčeve magistralne ceste;

— in končno, v projektne svetlo niso udeležena društva kot so: Zdravniško društvo, društva za varstvo okolja, športna društva itd.

Mag. Ivan Eržen iz Zavoda za socialno medicino in delo: »Od vas novinarjev pričakujemo, da boste z informacijo projekta pomagali. Celje ima v primerjavi z velikimi mesti prednost, velika je tudi stopnja osveščenosti. Tendenca je, da se mala mesta Alpe-Jadran s tem projektom povežejo.«

Irena Ferlež, članica projektnega sveta na področju družbenih dejavnosti: »Trg se bo v prihodnosti najbrž ravnal tako, da bo avtomatsko izločeval okolju neprijazne izdelke. Od kurative bomo prešli k preventivi. Projekt WHO se zaenkrat nanaša samo na zdrava mesta, mogoče pa bo prešel tudi na kmetijska področja.«

Najlažje je pač mahati naokrog z lepimi gesli in krilaticami, ki ne bodo veljale nič, če ne bo v samo mestno (občinsko) vodstvo zavel vonj prebujajočega se gozda.

Franc Furland

PLJUNEK ZA POSLANČEV
KRST

Zakonski prepiri

Parlament je najboljša zrcalo naroda, družbe, države, političnega sistema, če hočete, tudi trenutne socialne in kulturne razvitosti. Da, celo podnebja, v katerem živijo v njem zbrani poslanci. Je torej nekakšno ogledalo, v katerem je mogoče (seveda po dolgotrajnejšem in temeljitejšem opazovanju) priti do pomembnih spoznanj o zgoraj navedenih prvinah. Zdi se, da slovenski parlament leto dni in pol po volitvah že dovolj dobro funkcionira kot ogledalo, le da se v njem najtežje prepoznajo njegovi protagonisti, namreč poslanci sami. Ali, kot je dejal dobri stari Sigmund Freud: v človeški naravi je, da njemu postavljeno vprašanje vedno razume tudi že kot njemu ustrežajoči odgovor nanj.

Če zadevo nekoliko posplošim, me slovenski parlament – posebej po lastninsko-zakonodajni seriji in zadnji seansi, ko je bila v ospredju zunanja politika – vse bolj spominja na že nekoliko odslužena zakonca, med katerima nikoli ni bilo ljubezni, sta na začetku, ko je bilo treba porihitati dom (in ga impregnirati pred termi ali armija), bila videti še kar nekako složna. Toda ta trenutek sta ta zakonca – namreč pozicija in opozicija – že dovolj dolgo skupaj, da si gresta drug drugemu vse bolj na živce, a sta hkrati še naprej prisiljena živeti pod isto streho. Kar naprej sta tečna, se zbadata, očitata drug drugemu najrazličnejše, resnične ali le namišljene hudobije, dokler eden od njiju od časa do časa ves divji (iz protesta, češ, boš že videl(a), kako bo brez mene) odvihra iz sobe. Ker to praviloma počne opozicija, ki si potem daje duška pri raznih skupščinskih šankih, bi tej lahko pripisali vlogo moža, ki tresne vrata za seboj (in babi pred nosom), nakar stopi v prvi pajzl, kjer se ga ulije.

Zakonca, kot so naši vrli parlamentarci, sta seveda predstavnika hudo nevrotične človeške podvrste in tedaj imata še kopico problemov vsak zase, ki jih kajpada skušata na vse načine prikriti (pred drugimi in še posebej pred seboj), a jima to ne uspeva vedno najbolje. Zato se nemalokrat spreklata tudi sama s seboj (sama v sebi), kot je pač lastno napihnjenemu in že malce razcepljenemu egu. Ker pa jima je na moč do tega, da bi zase vendarle ohranila neko integritetnost, pač energijo, ki jo potrebujeta, da jo v obliki strupa kar se da pogosto in učinkovito brizgneta drug v drugega, se v tej samodestrukciji še vedno nekako ujmeta. Na zadnjem parlamentarnem zasedanju, ko so demosevci svoje pljunke usmerili že kar drito na svojega (vsaj še formalno) Rupovega Dimsija, je umik v lastno lupino enemu od režečih zakoncev komajda še uspel.

Ne verjamem, da bo podoba slovenskih poslancev v bližnji prihodnosti kaj svetlejša, v bolj oddaljeni pa morda že nekoliko bolj. Neizpodbitno je, da je sedanja, prva generacija postkomunističnih parlamentarcev prišla v poslanske klopi skozi rešeto, ki je imelo zanje nadvse velikodušno velike luknje, marsikje tudi prave raztrganine. Predvolilni in volilni čas je pač sovpadel s prvinami, ki so neizbežno namalale sliko parlamenta, kakršnega smo se kar naprej prisiljeni gledati in prenašati. Vse skupaj se je zgodilo v razmerah notranje (slovenske) in zunanje (jugoslovanske) nestabilnosti in nedorečenosti, takorekoč v naglici in posiljeno, spričo neizbrisnih vzorcev, kakršne je vtisnila v glave komunistična stvarnost (teh bodo, v zavesti in podzavesti, očiščene komaj prihajajoče generacije), v okvirih ustavnopravne improviziranosti, razmeroma hudih kolektivnih stisk in hkratnih osamosvojitveno-eforičnih trenutkov.

V sedanjim parlamentu je praviloma prišel tisti (ali tista), ki je dovolj pohitel in se v obdobju hude zamegljenosti, nepreglednosti, naglice pač uspel preriniti na kandidatne liste, pričemer bi z lahkoto preštel poslance, ki bi po svoji politični in osebnosti profiliranosti to zaslužili. V mislih imam poslance-profesionalce. Namesto njih po skupščinskih dvoranah in hodnikih roji drobnih, prepirljivih in spletkarskih duš, ki hkrati nosijo v sebi seme neskončne volje po moči in razkazovanju. Ti, v katerih je to seme močnejše vzkliko, se običajno prerivajo za govorniškim pultom in jih kar naprej gledamo, kako se tam producirajo pred kvorumom (ko ta je) in seveda pred javnostjo, ki jih »občuduje« prek čudežnih svetlobnih skatel, za katere mislijo, da jih povezujejo z velikim svetom. Toda sam vse bolj opažam tisto skupino parlamentarcev (formalno pravno to že so, ni kaj), ki je kar naprej nemo tiha, poskrita nekje v zadnjih ali skrajno stranskih poslanskih sedežih in za katero bi rekel, da je v dvorani le takrat, ko je to res nujno – ko namreč glasujejo. Včasih pa še tedaj ne. Gre za nekakšne parlamentarne žive mrtvake, ki so in jih hkrati ni, za katere živ krst ne ve, kako neki so sploh prišli v položaj, da jih prepoznajo in izvolijo. Pač verjetno iz razlogov, ki sem jih nanizal malo višje.

Zdi se, da bo slovenski parlament začel postajati pravi parlament in poslanci pravi poslanci (da bodo namreč volilci vsaj približno vedeli, koga volijo, in ga tudi odpoklicali, če bo preveč kiksiral ali pa kar molčal in se skrival) komaj tedaj, ko bodo morali, preden bodo izvoljeni, med drugim – tako, kot v Veliki Britaniji – najprej dobesedno lastnoročno potrkati na tisoče in tisoče domov v okrožju, kjer bodo kandidirali, in reči: »Sem ta in ta, upam, da me boste iz teh in teh razlogov volili.« In pri tem bodo tvegali tudi marsikatero psovko, če ne včasih že kar pravi pravcati slinasti pljunek v obraz – kot nekakšen poslanski krst, recimo.

Braco Zavrnik

MINISTER ZA TURIZEM INGO PAŠ SI REŠUJE KOŽO

Paš, cesarski kočijaž

Minister za turizem Ingo Paš je gotovo ena od najbolj kontroverznih ministrskih osebnosti v vladi Lojzeta Peterleta. Paš je ministrski stolček zase del gotovo brez pravih referenc za področje turizma, v času svojega vladovanja pa se je bolj kot s problematiko umnega vodenja turistične politike odlikoval z javnimi polemikami okrog stečajne Mercator Investe in tožarjenja z novinarji. V zadnjem času se Paš v medijih pojavlja kot eden od ministrov, ki imajo še lastno podjetje (odvetniško pisarno), še posebej pa je

vzneliril podatek o neuspeli turistični promociji republike Slovenije, za katero smo davkoplačevalci brez haska odšteli kakšnih 900 tisoč mark. Spore in polemike s Kompasovim Pergerjem v tej luči jemljemo za marginalne.

Ko se je Pašu tako pričel temeljito majati ministrski stolček, je na vse pretege želel prikriti slabosti in je na dan prišel s projektom cesarska kočija. Ta projekt bi gotovo še nekaj časa držal v predalu, če mu ne bi postalo tako presneto vroče.

Tako je dan ali dva za tem, ko se je v javnosti pojavilo teh 900 tisoč zanikrno naloženih mark, slovenska tiskovna agencija posredovala novico o tem projektu, nekaj dni kasneje pa je o tem bila v Ljubljani še posebej na novinarski konferenci.

Treba je kar takoj zapisati, da gre za simpatičen projekt, ki ga je izdelala ravska Nov'na studio za razvoj podeželja (mediji in STA tega imena nikakor ne uspejo prav zapisati, kaj šele, da bi razumeli, kaj Nov'na v koroškem narečju sploh po-

meni). Projekt manager Cesarske kočije je bil profesor Dušan Štruč-Dixi, ki v tej alternativni turistični ponudbi sledi trem osnovnim vsebinskim opredelitvam: nostalgiji, avanturi in eskapizmu. Beton-skih džungel siti turisti bi potovali s kočijami, potovalnimi vozovi ali z jahalnimi konji. Turistična pot bi povezovala stara mesta, gradove, kulturne, naravne in tradicionalne znamenitosti pokrajin ob poti. Pot za jema več vsebinskih variant, v Sloveniji pa bi predvidoma potekala v smeri Radgona-Radenci-Ptuj-Rogaška Slatina-Celje-Kamnik-Ljubljana-Postojna-Lipica in dalje proti Trstu (kajpada bi se izogibala glavnim prometnicam in industrijskim središčem). Gre za kakšne tri tedne trajajoče počitniško potepanje najvišje kategorije, kjer bi turisti dnevno potovali od 6 do 8 ur, z elegantno, udobno in veliko kočijo. Možna pa je tudi povezava z Dunajem...

Toliko na kratko o »Cesarski kočiji«, s katero si želi Ingo Paš rešiti ministrski stolček. In če bi mu to slučajno uspelo, si ga bo rešil prav na poceni način. Ministrstvo za turizem in gostinstvo Republike Slovenije je namreč doslej plačalo za ta projekt vsega 260 tisoč tolarjev, kar je snovalcem zadoščalo komajda za kilometrino. In kaj je osem tisoč mark v primerjavi z 900 tisočaki...

Ingo Paš: nazaj v prejšnje stoletje. Vitodrag Pukl pa nič...

KOLEKTIVNA MANUFAKTURA BELEGA KRUHA

Svojih ne tepejo

Režejo tak' tankega
da se vidi skoz' njega

Ljudska

Medtem ko naši vzorniki, zahodne države, po katerih poti smo se tako hrabro zagnali, predpisujejo minimume plač, da bi preprečili izkoriščanje delovne sile, predpisujemo pri nas maximume.

Začelo se je s kolektivnimi pogodbami. Postavile naj bi minimum plač. Danes so za večino podjetij maximum oz. cilj, ki ga je nemogoče doseči. Sicer pa so se o sindikalnih pogodbah s sindikati pogajale deloborite referentke gospodarske zbornice v imenu podjetij, v zadregi pa so sedaj tako vodstva podjetij kot sindikati.

Torej, tisto kar je bilo mišljeno kot minimum, danes še maximum ni več, saj tega z novimi intervencijami predpisuje država.

Spolzki kriteriji omejitev

Omejevanja osebnih dohodkov, ki niso povzročila viharja v parlamentu, ker tja nikoli niso dospela, se za velikšen (slabši) del gospodarstva izvajajo že nekaj časa preko Službe družbenega knjigovodstva po navodilih finančnega ministrstva. Vezana so na vrstni red izplačil z žiro računov podjetij in potekajo v obliki barantanja. Na primer, če plačaš prispevke za zdravstvo in šolstvo, lahko izplačaš 85% povprečja gospodarstva in podobno.

Ker se vedno operira s povprečjem gospodarstva, bi bilo potrebno razjasniti, kaj to povprečje sploh sestavlja. Proizvodni del, razen seveda živilske industrije, je daleč spodaj. Pač pa je izredno visoko storitveni del kot so banke, zavarovalnice, trgovina, poštariji. V zad-

njem času so se visoko prebili tudi gozdarji, ki se jim očitno mudi nabasati žepa, predno jim odpeljejo »kravco«.

Drug problem pa je, da se operira s podatkom, ki je star najmanj dva meseca. Ko se računajo plače za november, je znano šele povprečje gospodarstva za september. Pa še točno ni, saj naknadno prihajajo popravki predvsem s področja finančnih storitev. Lisjaki, ki ne sedijo zastoj v teh brlogih, se izgleda naknadno spominjo, da so spravili več v kuverte, ali pa je v ozadju kakšna druga finta.

Tako zaradi neobvladljivosti boljših uhajajo iz primeža slabši. Tu je eden izmed motivov postavljanja maximuma na 45% gospodarstva. Tako naj bi se s postavljanjem kriterija omejitev na podatek, ki ga

oblikujejo tako slabi kot dobri, počasi ustavila rast osebnih dohodkov. Pozabljajo pa na tiste v sredini, ki se bodo takoj nabili na zgornjo mejo.

Kdo bo koga

Drugi motiv pa je nezasišena lakomnost direktorjev v boljše stoječih hišah, ki si izplačujejo mesečne plače, ki bi za marsikoga pomenile dvo ali troletni zaslužek. Ob tem, ne da bi gledali na stroške, povečujejo plače tudi ostalim zaposlenim, da so lepo tiho. Znana je filozofija, da direktor mora imeti visoko plačo, saj potem poskrbi tudi za delavce.

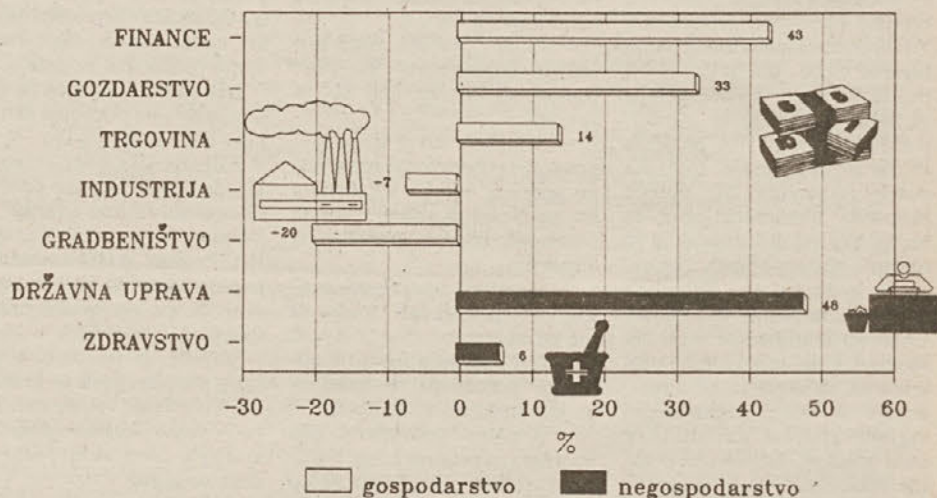
Tako visoke plače nekaterih vodilnih v gospodarstvu pa seveda javno sramotijo državno upravo, novepečene politike,

ki so mislili, da so z volitvami prijeli bika za jajce. Sicer je povprečje državne uprave nad magično mejo 45% nad gospodarstvom, zaradi notranjega konzervativnega reda pa si takšnih odskokov za najspodobnejše ljudi (če takšni sploh tam so?), ne morejo privoščiti.

Sicer pa za ekstreme ne bi bilo potrebno sestaviti zakona in potrošiti dveh dni v parlamentu, saj je zakon že dosedaj omejeval najvišje plače. Na prste bi bilo potrebno prej stopiti njihovim prijateljem v SDK, ki jim osebno prinašajo izračune svojih plač vsak mesec. Ve pa se tudi za popravljanje prejemkov s fiktivnimi potnimi stroški, leasing aranžmaji za avtomobile, aranžmaji za zavarovalnico, ki se izplačajo po določnem času in tako naprej. Kam?

ODSTOPANJA BRUTO OSEBNIH DOHODKOV PANOG
OD POVPREČJA GOSPODARSTVA V SEPTEMBRU 91

panoge:

po podatkih Zavoda RS za statistiko

VSE UPOKOJENSKJE STRANKE NA OBISKU PRI VLADI

Pokojninske luknje v zakonu

Težkim bremenom, ki so se zrušila nad naše glave, očitno ne zmanjkuje kilopondov. Nasprotno, vedno bolj pritiskajo na sključena pleča in silijo k tlom najobčutljivejše dele družbe. Eden med njimi so nedvomno upokojenec in upokojenke, ki jim na podlagi minulega dela pogačo režejo drugi. Kos je bil in je še vedno zelo tanek in ne nasiti povprečne pokojnine. Tisti, ki so ga rezali, so znali sami že poskrbeti zase in si s pomočjo raznih dodatkov dvigajo standard do enormnih višin.

Očitno je bila partizansčina vedno cenjena, saj je med drugimi sedaj Slovenija brez problema prevzela patronat nad oficirji jugoslovanske vojske, ki jih je približno 5400, njihove pokojnine pa so v povprečju celo višje od 18.000 tolarjev (!). Da so višje od večine plač v slovenskem gospodarstvu, je problem zase. Lahko pa omenimo,

Mag. Dragan Černetič

da je vsaj čudno, da delavci nižajo svoje dohodeke s plačili v proračun samostojne slovenske države preko davkov in živijo na meji minimuma, ali celo pod njo.

Jugoslovanski proračun so potemtakem izpraznili drugi. Beograd je napravil križ čez svoje nekdanje vojake in jih pustil crkniti, čeprav so v skupno blagajno leteli tudi najbrž izgubljeni denarci slovenskih

proizvajalnih sil. Sedanja obremenitev slovenskega proračuna, oziroma blagajne SPIZ-a, pa znaša okoli 18.000x5400) 97 milijonov tolarjev mesečno in 1 milijardo in 166 milijonov tolarjev letno.

Zaradi tega so minuli teden upokojenske stranke imele sestanek pri podpredsedniku slovenske vlade Matiji Malešiču. Predstavniki Stranke sivih panterjev, Demokratične stranke upokojencev in koordinacije so se z njim pogovarjali glede novega pokojninskega zakona in o osnutku pokojninskega zakona, ki so ga sprejeli v vseh treh zborih slovenske skupščine. Pri tem so zavzeli še zadnje stališče pred sprejetjem zakona, ki je za upokojenske stranke »relativno sprejemljiv,« kot je povedal mag. Dragan Černetič, predsednik Sivih panterjev. Nadaljeval, je, da poudarjajo relativno, »saj upokojenec še nismo dosegli vseh ciljev.« Eden od njih je ravno pri pokojninah bivših oficirjev JLA. Nočejo namreč, da bi se le-te, saj so v povprečju zelo visoke, »upoštevale pri izračunu povprečne slovenske pokojnine, ker dajejo napačno sliko. 5400 upokojencev z 18.000 tolarji pokojnine dvigne povprečje.«

Prav tako zahtevajo, »da vlada mesečno refundira in nakaže akontacijo SPIZ-u za predizplačila.« To bi se naj zgodilo

takoj ali v roku enega meseca. Vlada pa, ki ji je očitno politično koketiranje pomembnejše od življenj slovenskih upokojenec in upokojencev, ki so 35, oziroma 40 let delali in ustvarjali ter se niso ukvarjali z beneficiranim delovnim stažem in oklepanjem proračuna, ampak ga vse svoje obdobje le polnili, — namerava napolniti izpraznjeno blagajno SPIZ-a s 3-mesečnim zamikom.«

Kaj to pomeni v stilu trenutne več kot 20-odstotne mesečne inflacije za opustošeno bla-

gajno in vsoto skoraj 300 milijonov tolarjev, kolikor zneseta vsota, ni potrebno poudarjati. Proračunsko »varčevanje« (denar se na SPIZ steka iz proračuna RS, razen v primeru drugih pogodb) bo torej oškodovalo blagajno za 180 milijonov tolarjev, kolikor znesejo obresti.

In tretje, česar še niso dosegli slovenski upokojenec in njihovi politični predstavniki je, da vdova več ne dobi pravice prejemanja polne pokojnine po umrlem partnerju. Zaradi tega so prešli skupno stališče, da se

»mora vsaj to načelo vpisati v novi pokojninski zakon. Da se hkrati s popravljenim stanjem v Sloveniji popravi tudi ta krivica,« je dodal Dragan Černetič.

Ampak kako se bo na koncu pokazalo in kaj izrodilo, nikakor ne moremo predvideti. Vsaj v sedanjih krizi ne, kjer se prepletajo spori na vseh nivojih. Hkrati lahko le upamo, da bodo zahteve slovenskih upokojencev in upokojenk ostale čvrsti argumenti in se ne bodo spremenile v pobožne želje.

Dokler ni niti ena od upokojenskih strank v slovenski skupščini in potemtakem ne predstavlja »resnega« političnega partnerja, smejo upokojenec upati le na najboljše: vsaj tistim, ki so si zaslužili počitek po dolgoletnem delu, bi morali pustiti osebnostno integriteto, ki bi jim omogočila tisto, kar si resnično želijo in kar so jim vsa leta obljubljali: človeka vredno in dostojno tretje življenjsko obdobje.

Peter Tomaž Dobrila

INTERVJU: JELKO KACIN O KOORDINACIJI PROMOCIJE

Promocija Slovenije v letu 1992

Vzporedno s procesom osamosvajanja Slovenije so se začele najrazličnejše promotivne dejavnosti, katerih namen je bil svetu predstaviti novo podobo o Sloveniji kot samostojni državi zunaj jugoslovanskih okvirov. Ta prizadevanja so bila doslej razdrobljena. Vodili so jih različni organi, ustanove, agencije in firme ter drugi izvajalci na najrazličnejših področjih in ravneh, od državne in politične, do gospodarske, turistične, kulturne in znanstvene.

Pred kratkim pa je slovenska vlada sprejela sklep, da ministrstvo za informiranje prevzame koordinacijo promocije Slovenije na državni ravni. O tem smo se pogovarjali z ministrom za informiranje Jelkom Kacinom.

Kako in zakaj je prišlo do omenjene odločitve?

Kacin: Promocija države Slovenije in njenega gospodarstva je interdisciplinarna in večplastna zadeva. Najmanj, kar mora Izvršni svet R Slovenije storiti, je to, da uskladi odnose in različne akcije med ministrstvi tega Izvršnega sveta. To nalogo sem prevzel in jo trenutno usklajujem. Po naši oceni je skupaj z našim devet ministrstev, katerih delo na področju promocije je treba medsebojno uskladiti.

Kako ste si zamislili to usklajevanje?

Kacin: Naša osnovna ambicija je, da pripravimo dokument, ki se bo imenoval promocijski koledar in bo vsebinsko, prostorsko, časovno in zlasti odgovorno opredeljeval naloge promocije Slovenije v letu 1992. Skratka, želimo imeti jasno identificirane lokacije in vsebine promocije, pa tudi nosilce posameznih dejavnosti. In — kjerkoli ta promocija bo, ne sme biti enostranska, temveč celovita.

Usklajevanje in dopolnjevanje promocije, ki jo organizira

država, bo teklo v sodelovanju z Gospodarsko zbornico Slovenije in gospodarstvom. Tudi to je eden od vidikov medsebojnega usklajevanja, ki zahteva predčasno obrazložitev pogledov na to nalogo ter njihovo vsebinsko, časovno in finančno usklajevanje.

Kako potekajo priprave na promocijo Slovenije?

Kacin: Gre za nalogo, ki nas čaka po političnem priznanju Slovenije kot samostojne in neodvisne države. Takrat bo Slovenija objektivno in položajno, ko bo svetu lahko razlagala, kaj je in kaj želi biti, namesto da izvaja negativno promocijo in govori, da ni Jugoslavija.

Kaj naj bi bila vsebina promocije?

Kacin: Vsebina promocije je različna na različnih ravneh in različnih lokacijah. Ena od oblik promocije je t. im. državna razstava Slovenije, ki bi po moje morala biti sestavljena iz treh delov. Prvi, kulturno-zgodovinski del, bi moral obiskovalcu take razstave omogočiti vpogled v našo zgodovino in naše vrhunske svetovne dosežke in nas predstaviti kot zgodovinski evropski narod, ki je že dolgo časa na tem prostoru. Drugi del mora biti »osebna izkaznica« te države in mora predstaviti njeno prostorsko razsežnost, politični sistem in njene ambicije v prihodnje. Tretji del je namenjen predvsem animiranju gospodarstva predstaviti svoje ambicije. Ta del bi moral biti prilagojen možnostim sodelovanja gospodarstva Slovenije z gospodarstvom države, kjer bo ta razstava na ogled. To pa seveda ne pomeni, da bomo predstavljali celo paleto naših dejavnosti, ampak se lahko osredotočimo na nekatere ključne, ki pa morajo biti prepričljive, da bi pri obiskovalcih vzbudile zanimanje še za druga področja.

Gre za dejanje nove, mlade države, s katerim mora dokazati, da je dobro organizirana, da ve, kaj hoče in da je to sposobna tudi udejaniti.

Kdo bo poleg vlade in ministrstev še sodeloval pri izvajanju promotivnih akcij? Kako boste zagotovili visoko profesionalnost?

Kacin: Ministrstvo za informiranje ne more biti nosilec vseh dejavnosti iz promocijskega koledarja, ampak bodo to funkcijo opravljala tudi druga ministrstva skupaj s specializiranimi firmami ter gospodarskimi, kulturnimi in drugimi ustanovami. V kolikor imamo pripravljena izhodišča in osnovni skelet promocije, je to neke vrste zagotovilo za kakovostne in pravočasno izpeljane prireditve.

Komu je v prvi vrsti namenjena promocija Slovenije? Ali je cilj promocije tudi povabilo tujim vlagateljem in mednarodno priznanje, glede na to, da nekatere dejavnosti že tečejo?

Kacin: Promocija res že teče in to predvsem z uradnimi obiski naših visokih državnih predstavnikov, ki se trudijo neposredno informirati in lobirati tujino, da bi dosegli mednarodno priznanje.

Promocija pa je v prvi vrsti namenjena slovenskemu prebivalstvu, kajti promocija vsake države je v funkciji trženja in sklepanja poslov ter pridobivanja gostov, če na primer govorimo o turističnem gospodarstvu. Pridobivanje tujega kapitala pa je predpogoj za nov razvojni cikel. Toda če hočemo privabiti tuje sovlagatelje, moramo urediti področje lastnin-

ske zakonodaje, saj je le-ta osnova za sklepanje takšnih poslov.

Slovenija naj bi vodila strateško usmerjeno promocijo s pomočjo jasno prepoznavnega identitetnega sistema. Ali ga lahko na kratko opišete?

Kacin: Ne, ker ga še proučujemo.

Kako ocenjujete projekt Identiteta Republike Slovenije, ki ga je izdelal Studio Marketing? Ali ga sprejemate kot eno izmed izhodišč v promociji Slovenije?

Kacin: To študijo sem pregledal. Posredovali smo jo vsem osmim ministrstvom, da se opredelijo do nje. Ko bodo mnenja usklajena, bomo pripravili stališče Izvršnega sveta. Zato s svojimi osebnimi ocenami ne bi hotel prehitovati.

Kakšen je po vaši oceni trenutni image Slovenije?

Kacin: Image Slovenije je zelo različen v različnih državah. Podoba Slovenije v očeh državnih struktur se razlikuje od predstave, ki jo ima javno mnenje znotraj neke države. Na to vprašanje lahko odgovori predvsem ministrstvo za zunanje zadeve, oni vedo, kako nas vidijo v drugih državah.

Ali naj bi ministrstvo za informiranje razporejalo tudi sredstva iz proračuna, namenjena za promocijo? Kakšna merila boste upoštevali?

Kacin: Mislim da je za parlament, ki sprejema proračun, veliko lažje, če so posamezna stroškovna mesta predstavljena integralno. V okviru te splošne

promocije pa so gospodarska, turistična in druge promocije, ki bodo na podlagi promocijskega koledarja različno ovrednotene. Vztrajal bom pri tem, da bo promocija v predlogu proračuna zajeta in predstavljena integralno.

Kdo bo prevzel vlogo koordinatorja promocije Slovenije, če bi bilo ministrstvo za informiranje v sklopu napovedane reorganizacije vlade ukinjeno?

Kacin: S promocijo se bo tako ali drugače ukvarjalo več subjektov. V primeru reorganizacije Izvršnega sveta bo treba vlogo koordinatorja promocije nekemu poveriti. To pa je stvar dogovora z mandatarjem.

Nastop slovenskih športnikov na OI v Albertvillu bi bil nedvomno velik dosežek za promocijo Slovenije v tujini. Kako bi to komentirali?

Kacin: Osebnost sem prepričan, da Slovenija bo sprejeta v Olimpijski komite in bo imela možnost nastopiti na OI v Albertvillu. Stvari se v življenju zelo hitro spreminjajo in tako se bo zgodilo tudi g. Samarancu, da bo na OI sprejel našo delegacijo iz samostojne države Slovenije. Upam in želim si, da bi naši tekmovalci ali tekmovalcu osebno izročili tudi kako medaljo. Za vse drugo, kar je povezano s takim dogodkom in uspehom, pa bodo poskrbeli Izvršni svet, Olimpijski komite in gospodarstvo.

STA,

22. november 1991

ZA OBČINO RAVNE IN POTEŠITEV NJENIH REGIJSKIH SKOMIN JE REŠITEV PONOVI PLEBISCIT

Ravne nazaj k Avstriji

Okrog regij in regionalizma so se ljudje na Koroškem skregali še preden je prišel na plan zakon o občinah, ki med predvidenimi 300 občinami in močno državo predvideva tudi vmesno stopnjo-regijo ali okraj. Kajpada boj za prestiž poteka le v vrhovih občinskih vlad, kajti ljudstvo se ubada z eksistenčnimi problemi, ta boj pa je predvsem na relaciji Ravne-Slovenj Gradec, pri čemer velja dodati, da Slovenjgradčani modro molčijo in puščajo Ravenčane, da se izpojejo.

Pri tem je zanimivo, da so se Ravenčani – podobno kot Srbi na Hrvaškem – trdno oprijeli zgodovine pri dokazovanju domnevne upravičenosti do regijskega središča. Tako rišejo stare deželne meje pri Dulerju in Murnhofu. Slovenjgradčane zmerjajo z luteranskimi purgariji, sebi pa pripisujejo avreolo pravovernih kristjanov. Dnevnik Slovenec je v enem od svojih prostih spisov tudi razkril namero Ravenčanov, da za simbol Mežiške doline uporabijo cerkev sv. Uršule na Uršlji gori. Cerkev je sicer najvišje ležeča cerkev na slovenskem, vendar sodi v faro Stari trg pri Slovenj Gradcu. Oltar cerkve je na ozemlju občine Slovenj Gradec, ladja pa na strani ravenske občine. Da bi vsa zade-

va izgledala še bolj mogočna, je dnevnik Slovenec Uršlji gori dodal še dodatnih 300 metrov nadmorske višine. Vendar: zgodovinski spomin lahko obrnemo tudi drugače. Leta 1920 je bila Koroška grobo razdeljena na dva dela in je znatni del slovenskega ozemlja dobila republika Avstrija. Mežiška dolina je bila v teh plebiscitnih dogajanjih posebnost, saj se velike sile niso mogle dogovoriti okrog njene usode. Tako so Angleži denimo 22. februarja 1919 zagovarjali tezo, da mora Mežiška dolina postati sestavni del kraljevine SHS, Američani pa so si predstavljali (in zagovarjali) mejo bolj na jugu in bi tako tudi ta dolina bila del Avstrije. Avstriji so si Mežiško dolino sicer glasno že-

leli, vendar so svoja stališča sproti prilagajali in končno pristali pri tem, da ne bi bilo modro, če bi tudi Mežiška dolina postala sestavni del plebiscitne cone A. Ker je v Mežiški dolini vendarle prevladoval slovenski živelj (uradno ljudsko štetje iz leta 1919 je v tej dolini naštel 3119 duš, ki so uporabljale nemški občevalni jezik), so se Avstriji namreč bali, da bi ta dolina lahko pomenila jeziček na tehtnici.

Eden od vzrokov, da Mežiška dolina (v tej kategoriji je bilo tudi Jezerko) ni postala sestavni del plebiscitnega ozemlja, tiči tudi v gospodarskih interesih. Angleži so razmišljali pač tako, da bo s tem, ko bo Mežiška dolina dodeljena Jugoslaviji, Bleiburška unija rudnikov (BBU) izgubila rud-

nik in dejansko je leta 1921 ta rudnik prevzela angleška družba The Central European Mines Limited, ki ji je rudnik prinašal velike dobičke.

Razpoloženje ljudstva v tistih prevratniških dneh pa z umetniško besedo dobro opisuje Prežihov Voranc v romanu Požganica. Vodstvo guštanjske socialdemokracije je bilo glavni opornik nemške propagande v Mežiški dolini in Voranc v svojem romanu lepo opisuje, kako so na Ravnah (takratnem Guštanju) pričakali člane razmejitvene komisije. Takole piše Voranc:

»Slednjič so se na ovinku ceste prikazali trije avtomobili, ki so se počasi približevali množici. Ta je takoj od vseh strani pritisnila na cesto in jo popolnoma zaprla.

prsa. Zato je množica takoj obstopila ta voz.

Pipani in Abšnar sta na čelu najbolj vnetih sodelavcev pristopila k avtomobilu, da izročita gospodu spomenico. Ko je Pipan hotel to s kratkim nagovorom storiti, je rekel: Strojenc Zabernikov Tevž na ves glas:»

»Mojmuš! Ta ima pa hujše žvarce kot Javornikov bik.«

Pijanci in radovedneži so se spustili v nesramen in izivajoč krohot, ki je za trenutek zaglušil vse ostalo. Mnogim udeležencem demonstracije je bilo tako smešno, da so se kljub svečanemu trenutku komaj vzdržali glasnega krohota ali pa so očitno kihali. Le tisti, ki so stali tik ob vozu, so bili resni...»

Takratni lokalni politiki so kajpak menili, da so Strojenci in Javornikov bik krivi, da Mežiške doline niso vključili v plebiscitno ozemlje in je brez ljudskega glasovanja pripadla Jugoslaviji. Resna analiza pri tem seveda daje prednost angleškemu magnatu in manj Javornikovemu biku. Zgodba pa je pomembna zaradi vprašanja, ali se Mežiški dolini pred sedmimi desetletji ni zgodila krivica, ko so jo enostavno priključili Jugoslaviji, ječi narodov. Javornikovega bika že zdavnaj ni več, živ pa je zgodovinski spomin. Vprašanje pa je, kakšen kapital lahko iz tega danes vnovči vladajoča struja v Mežiški dolini. Tadeja Ribnik

POPLAVE SPET OGROZILE SLOVENIJO

Razlite reke

Dalj časa trajajoče deževje je tudi to jesen dodobra napolnilo slovensko rečno in jezersko vodovje. Tako so poplavljalje Dreta, Savinja, Sava, Krka, Mirna, Sotla, Dravinja, Kolpa in Voglajna. Skupaj s svojimi pritoki in hudourniki so naredile pravo opustošenje in razkrile našo nepripravljenost na najpogostejše naravne nesreče.

Najhuje je bilo v Posavju. Zaradi močnih padavin se je sprožilo več zemeljskih plazov. V vasi Podgorica v Sevnjski občini je plaz odnesel gospodarsko poslopje. Zemeljski plaz pri Trbovljah je zasul 30 metrov glavne ceste med železniško postajo in mestnim središčem. Z zemljo je zasul tudi odsek na cesti Cemšenik-Kodrež. V spodnjih Zavinah v zagorski občini je plaz ogrozil električni daljnovod in poškodoval vodovod.

Prebivalce ob Savinji je pred večjimi poplavami rešil sneg, ki je začel padati v višjih legah. Kljub temu je bilo najhuje v Zgornji Savinjski dolini. Zaradi deževja je pričela drseti zemlja, ki je najbolj ogrozila Prusnikovo domačijo nad Ljubnim. Močno so narasli tudi pritoki Savinje. Tako je Dreta zalila nekaj hiš v krajih Kraše, Zlabor in v Lačji vasi. Zaprta je bila cesta Nazarje-Gornji Grad in Ljubno-Lučje. V Laškem je Savinja zalila kletne prostore zdravilišča. Pod vodo pa so tudi bili deli ceste med Laškim in Jagočami ter Laškim in Marija Gradcem.

Voglajna je v Celju poplavlila območje na predelu kjer se izliva v Savinjo.

Zaradi narasle Dravinje so morali zapreti promet med Majšperkom in Poljčanami ter cesto do Jurovcev zaradi poplav v Stanečki vasi. Dravinja je poplavlila več kot 500 hektarjev kmetijskih površin v bistriški in ptujski občini. Dravinja je letos že osmič poplavljala in kar šestkrat ogrozila promet v Poljčanah, Makolah in Majšperku. Vas Varoš v Makolah je bila ob poplavah odcepljena od sveta. Dravinja je najhuje poškodovala posevke pšenice. Med Poljčanami in Majšperkom je bilo pod vodo vsaj 200 hektarjev njiv in travnikov, voda pa je ogrozila tudi nekaj hiš ob Dravinji.

Tudi Krka, Mirna in Sotla so se tokrat pridružile vodni ujmi. Poplavile so tisoč hektarjev polj in travnikov, vsaj polovico tega v Vrbinji pod Brežicami. Poplavljenih je bilo več lokalnih in regionalnih cest (Gabrijele-Krmelj, Breg-Sevnica-Blanca, Kostanjevica-Zameško). V vasesh Koprivnik in Sajevece je voda zalila več hiš.

V Beli krajini je Kolpa poplavlila viniški kamp in številna travnike. Polja med Kočevjem in Ribnico so se spremenila v pravo jezero.

Krka je poplavlila več dolinjskih cest. V Brežiški občini je Sava zalila vasi Loče in del Krške vasi. Puščati pa je začel tudi savski nasip pri Termah Čatež. Pod vodo je bila regionalna cesta Bizeljsko-Klanjec. Podrti električni drogovi so povzročili okvare na transformatorskih postajah v brestaniški elektrarni, kar so občutili tovarne embalaže v Senovem in naselje Dorc.

Jana Štrlekar

PLAZOVI V RADEČAH NE MIRUJEJO

Do vratu v blatu

Minulo deževje je v Zasavju naredilo veliko škode, ki je nastala predvsem zaradi drsenja tal. V Radečah se je narava posebej grdo poigrala s človeško usodo. V četrtek okrog pol dneva je namreč velik plaz uničil staro in novo hišo družine Kmetič, še vedno pa ogroža sosedov.

Ob plazu in uničenih hišah smo našli lastnika Jožeta Kmetiča, njegovega sina Pavla, sosedine in ljudi, ki so poskušali še kaj rešiti. Moč narave je izgleda dokončno preprečila nadaljnje življenje na mestu, kjer sta stali hiši s tablico Zagrad 7.

Jože Kmetič, zaposlen v Papirnici Radeče s skrušenim glasom pripoveduje: »Celo življenje sem se trudil, zdaj imam pa tole. Hiš na žalost nisem imel zavarovanih, saj nisem pričakoval kaj takega, ker prej tu sploh ni bilo vode. Dostoj je v tem kraju zemlja mirovala, ljudje ne pomnijo, da bi se zgodilo kaj takega. Za silo stanujemo pri prijaznem sosedu.«

Pavle Kmetič je prav tako zaposlen v Papirnici. Ko so reševali, kar se je še rešiti dalo, ga je blato potegnilo vase, tako da je bil v njem do vratu. Če ne bi bilo takojšnje pomoči, bi se lahko zgodila tragedija. Nesreča bi bila lahko še veliko večja, če bi bili Kmetičevi ob usodnem trenutku doma.

Ljudje toplih src pa so nesrečnim Kmetičevim takoj priskočili na pomoč.

Predsednik Krajevne skupnosti Ilko Molek: »Dostoj smo zbirali pomoč predvsem v papirnici. V petek se je sestel Svet krajevne skupnosti, kjer smo se odločili, da bomo počakali, da se zadeva uredi, to pomeni, da se opravi ocena varnosti plazu.

Prva je ponesrečencem priskočila na pomoč Papirnica v Radečah (Muflon). Predsednica branžnega sindikata Tatjana Kuleto in vodja proizvodnje Maks Škoda pravita, da nesrečni družini iščejo novo stanovanje, v kolektivu zbirajo denar, pomagajo pa tudi z delom. Človeška dobrota je velika,

Franc Furland
Foto Lucas

Poplave so posredno terjale tudi smrtno žrtev

Lokalna cesta med Laškim in Marija Gradcem je bila 20. novembra poplavljenjena. Bojan Zajtl, doma in spodnje Rečice pri Laškem, se je skupaj s staršema odločil, da bo zaradi poplav prečkal železniško progo na poti do doma. Pri železniškem predoru ga je do smrti povozil vlak.

Desno mlajši in starejši Kmetič: hiš ni več

ČIGAVI SO SLOVENSKI REGIONALNI ČASOPISI

Naš čas, si še naš?

Po lanskih volitvah v Sloveniji je prišlo v modo vsakovrstno menjavanje barv in preoblikovanj form ter prepričanj kar ni zaobšlo niti slovenskih regionalnih časopisnih in radijskih podjetij. Spremembe so omogočali nedorečeni, na hitro sklepani zakoni, ki so omogočali privatizacijo po dolgem in počez, pri čemer so se pojavljale nepravilnosti. Najbolj dvomljivi so s pravnega in etičnega stališča tisti poskusi preoblikovanja časopisov, ki imajo za rezultat podjetje, ki ga na kratko imenujemo d.o.o. ali družba z omejeno odgovornostjo. Kako je dandanašnji s slovenskimi »regionalci«?

Naš čas, velenjski regionalni časopis se je 27. avgusta 1991 prekvalificiral iz družbenega podjetja v podjetje v mešani lastnini, kar je bilo potrjeno na Temeljnem sodišču v Celju – Enota v Celju, ki je v sodni register vpisalo njegovo ime: Časopisno – založniško in RTV podjetje Naš čas d. o. o. Velenje.

Ob tem dejanju je imel podpredsednik Skupščine Republike Slovenije Vane Gošnik pomisleke, ki jih je izrazil v pismu pravosodnemu ministru Rajku Pirnatu 23. oktobra 1991: »Za

preoblikovanje Našega časa v d. o. o. bi morala dati dovoljenje tudi velenjska občina, ker so ustanovitelji nove družbe Center za informiranje, propagando in založništvo Velenje p. o. z večinskim deležem 7.408.000 SLT in 14 fizičnih oseb, ki so pretežno zaposlene v tej firmi. Večinskega delničarja je pred mnogimi leti ustanovila Skupščina občine Velenje, izdajatelj pa je bil tedanji SZDL. Sredstva za delovanje firme so se poleg naročnine in prodaje izdelkov pridobivala tudi s prispevno stopnjo pri ob-

činski kulturni skupnosti, z ukinjivijo SIS-ov pa iz proračuna občinske skupščine. S tem vpis v sodni register dejansko pomeni, da so si zaposleni v tej bivši organizaciji prilastili izključno pravico upravljanja s firmo, čeprav imajo v njej zelo majhen delež (Stane Vovk, v. d. direktorja in glavni urednik 34.860 SLT, Boris Zakošek, v. d. odgovornega urednika 28.620, Janez Plesnik, novinar 21.380 SLT). Pomenljivo je, da je prejšnji direktor delovne organizacije Stane Vovk postal v. d. direktorja, dosedanji odgovorni urednik Boris Zakošek pa v. d. odgovornega urednika časopisa; oba zastopata družbo neomejeno, imata pa minimalen delež v odnosu na glavnega vlagatelja. Občinska skupščina, ki ima v firmi absolutno največji delež pa nima na upravljanje nobenega vpliva. Vprašanje je tudi, kdo je delež SO Velenje ovrednotil, saj se na prvi pogled zdi premajhen.«

Irena Sagadin, voditeljica Oddelka za knjižne registracije pri Temeljnem sodišču v Celju, ne vidi v preoblikovanju Našega časa v d. o. o. nikakršne nepravilnosti, čeprav je razvidno, da velenjska občina ni dala dovoljenja.

Stane Vovk, v. d. direktorja Našega časa ne razume, zakaj se Gošnik spotika ob preoblikovanje podjetja: »Ni šlo za privatizacijo družbenega podjetja, saj smo ubrali enako pot kot Primorske novice. Iz družbenega podjetja smo prešli v podjet-

je v mešani lastnini z odvajanjem dela dohodka zaposlenih.«

Igor Meh, sekretar za gospodarstvo pri IS SO Velenje: »Izvršni svet in Skupščina občine Velenje nista dala nobenega formalnega pristanka za preoblikovanje časopisa Naš čas kot družbenega podjetja v podjetje v mešani lastnini. Ne nasprotujemo temu, da se Naš čas oblikuje v d. o. o., želimo le, da se natančno opredeli občinski delež, ki ga je potrebno strokovno oceniti. Želimo razčistiti kaj je medij in kdo ga bo podpiral. Radio Velenje naj bi opravljal javno informiranje, Naš čas pa naj bi deloval zasebno. Dolej se je časopis Naš čas financiral med drugim s strani občine po dvanajstih. Tretjega decembra bo seja SO Velenje, kjer bo verjetno postavljeno delegatsko vprašanje o tem problemu. Odločitev skupščine bo pogojevala nadaljne korake, v poštev pride sodišče.«

Vane Gošnik: svojčas je imel v Našem času rubriko Dvignjeni zastor. Zdaj dviguje neke druge zastore

PETEK

Koper,
Nova Gorica
22. novembra 1991
Št. 93
Leto XLV
Cena 30 tolarjev
25 YUD, 1500 LIT

primorske novice

Tudi Primorske novice so se lani iz družbenega podjetja preoblikovale v d. o. o. Izdaja jih časopisno založniško podjetje Primorske novice d. o. o. Koper. Na občinskem komite-

ju za družbene dejavnosti IS SO Koper vedo povedati, da je koprška skupščina požegnala preoblikovanje Primorskih novic, ki še vedno dobivajo občinsko dotacijo po dvanajstih. V letu 1991 niso obravnavali Primorskih novic, ne v Izvršnem svetu in ne v skupščini.«

Soglasje je ob lanskoletnem preoblikovanju iz družbenega podjetja v d. o. o. dobil tudi

NOVI TEDNIK RÁDIO CELJE

NT & RC

celjski Novi tednik in Radio Celje, pravijo na Sekretariatu za družbene dejavnosti IS SO Celje.

Skupno vsem trem tednikom je, da so jih ustanovile skupščine občin, izdajal pa do ukinitve SZDL, nakar so sredstva dobivali iz občinskega proračuna. Bili so družbena podjetja in torej last vseh prebivalcev dotičnih občin, ki so kakorkoli odvajali sredstva v občinski proračun. **Franc Furland**

naš čas

Arhiv

Številka 44, cena 30 tolarjev
14. novembra 1991

ZGORNJA SAVINJSKA DOLINA SE JE ZA LAS IZOGNILA PONOVI TVI LANSKIH POPLAV

Groza se ponavlja

Vas Kraše si bo tudi letos zapomnila jesensko deževje, posebej še tisti vaščani, katerih hiše so preblizu narasle Drete. Kljub temu, da se letos na srečo katastrofalne poplave niso ponovile, je vsi niso srečno odnesli. Le prizadevnim delavcem Nivoja in gasilcem gre zasluga, da ni povodenj ponovno uničila komaj obnovljenega Savinjskega gaja in poplavlila vasi Loke. Delali so vso noč in zvišali dosedanji nasip pri obnovljenem Delejevem jezu ter v neposredni bližini postavili novega, vmes pa speljali odtočni kanal. Če tega ne bi storili, bi bila Savinjski gaj in naselje Loke globoko pod vodo.

A kot rečeno vsi le niso imeli sreče. Vsaj za vas Kraše tega ne bi mogli reči. Narasla Dreta je zopet prestopila bregove in na svoji poti poplavlila tudi nekaj hiš.

Ena izmed tistih, ki so tudi letos bili brezupen boj z vodno stihijo, je Marija Zidar, iz Kraš.

Debela deska, s katero je Marija preprečila vdor vode skozi vhodna vrata svoje stare hiše zgovorno prča o tistem, kaj se je tu še večeraj dogajalo.

»Ne ustrašite se nereda v hiši, saj pravkar pospravljam,« nas pozdravi Marija in nadaljuje: »Na spodnji strani hiše je voda večeraj segala do oken in napravila pravo opustošenje v drvarnici. Vsa sreča, da na spodnji strani hiše nimam vrat. Če bi jih imela, bi bila v vodi do vratu. Vrata na zgodnji strani hiše sem zaščitila z desko in s peskom tako, da ni prišlo veliko vode v hišo. Bila sem zelo prestrašena, saj se še predobro spominjam lanskoletne povodnji. Takrat je bila vsa hiša v vodi, po sobah in kuhinji je vse

plavalo. Ker imam lesena tla v hiši, so zdaj uničena,« pravi Marija in z živahnimi očmi ogleduje svoj vrt, ki je bil še večeraj poplavljen.

So vam lani nadomestili škodo, ki so vam jo povzročile poplave?

»Nekaj sem res dobila. Krajevna skupnost mi je dala deset tisoč dinarjev kot pomoč zaradi poplav, devet tisoč din pa sem dobila od zavarovalnice. Sreča, da imam dobre sosedo, ki so mi pomagali, ko je bilo najhujše in mi pomagajo še danes. Rdeči križ mi je podaril topli pod za kuhinjo, drugega pa, razen že omenjenega denarja, nisem dobila.«

Marija nam pokaže topli pod v sobi, ki čaka, da bo zamenjal povsem preperelo deske na tleh. Ker živi Marija sama, ji še ni uspelo zamenjati lesenih desk na tleh s toplim podom.

Poslovimo se od prijazne starke in se napotimo k sosedu prek ceste. Ivan Poličnik in njegova žena Hedvika sta jo letos še kar dobro odnesla.

»Ves čas sem hodil k cesti in

samo čakal, kdaj bo voda udarila čeznjo. Hvala Bogu, da se to ni zgodilo. Hiša sicer ni bila v nevarnosti, saj je malo višje od okolice, vendar pa imam za-

daj za hišo hlev dosti niže, tako da sem moral lansko leto, ko je voda drla čez cesto, reševati svinje iz hleva. Ker okoli hiše ni prostora varnega pred vodo,

smo jih morali namestiti kar v stanovanjsko hišo. Bolje tudi to, kot pa da bi se utopile. Ravno ko smo lani reševali svinje iz hleva, so se po cesti pripeljali gasilci. Ko so slišali cviljenje svinj, so jo hitro odkurili nazaj. No, pa saj jih razumem, reševati svinje pred utopitvijo res ni prijetno delo,« pravi Ivan.

Ste dobili povrnjeno škodo, ki je nastala ob lanskim poplavah?

»Nekaj sem res dobil od zavarovalnice, drugega pa nič. Veliko je tudi takšnih, ki so

dobili veliko več, čeprav vode še blizu hiše niso imeli.«

Kaj bi bilo po vašem mnenju potrebno storiti, da Dreta ne bi več poplavljala?

»Sedaj širijo samo gornji del Drete, tu pa je struga preozka. Včasih so bili na Dreti trije jezovi, danes ni več niti enega. Nujno bi bilo potrebno poglobiti strugo reke Drete, kar bi veliko pomagalo. Zadnji čas je, da bi se to naredilo, saj vendar ne moremo vsako leto plavati.«

Lucas

J. V.

MIRKO TOMAŽ KRAJNC: DALEKOVIDNI GOSPODAR ALI ZAPLOTNIŠKI DOBIČKAR

Bo predsednik razstrelil samega sebe?

Predsednik celjske vlade Mirko Krajnc je sodeč po odmevih v javnosti, po protestih nekaterih celjskih strank, krajevnih skupnosti in hišnih svetov, postal najbolj nepriljubljena celjska osebnost. Povišane cene ogrevanja nad vsako razumno politično, njegovo samovoljno in celo osebno okorišanje se je nabralo toliko, da bodo tem stvarim iz oči v oči slednjic morali pogledati tudi poslanci celjskega parlamenta.

Veriženje s staro stavbo SDK

Prvikrat so na pobudo opozicijskih strank o predsednikovih zasebnih poslih poslanci spregovorili ob primeru Štajerske banke obrti in podjetništva, v kateri ima pomemben delničarski vložek 400 tisoč DEM celjski izvršni svet, zajetne del-

nice pa tudi podjetnik Mirko Krajnc. Tedaj so v celjskem parlamentu še menili, da v občini, v izvršnem svetu potrebujejo podjetne ljudi, ki znajo obračati denar. Predsednik Krajnc je v boj takrat poslal svojega finančnika Zarka Mrovljeta.

Opogumljen s podporo parlamenta je predsednik celjske

vlade sledil svojo strmo pot. Zakaj bi mu zamerili, če bi mimogrede poskrbel še zase, za svojo zasebno firmo Itag, Inženiring in tehnologija, in našel udobno sprego s prekaljenim slovenskim tržnim ministrom Maksom Bastlom, ki bi naj za Celje napravil toliko dobrega.

Razmere so se nekoliko umirile do tiste znamenite skupščine, na kateri niso izglasovali predloga Zazidalnega načrta Gaberje, v katerem je bila sporna le Aškerčeva ulica in njeno preoblikovanje v magistralsko sever – jug, ali elegantnejše, v štiripasovno mestno alejo. Predsednik M. T. Krajnc je bil jezen, ogorčen, zgrožen in je poslancem na posebej o tem primeru sklicani tiskovni konferenci – na skupščini ga namreč poslanci v neposrednem pogovoru niso in niso hoteli razumeti – očital, »da ne vedo, o čem razpravljajo«, ali, kar je še huje, da zavirajo razvoj Celja, celjske razvojne načrte in škodujejo infrastrukturalnemu razmahu doslej najbolj zanemarnjenega dela Celja, Gaberji.

Ko izhlapi cela ulica

Na seji skupščine mu najbolj glasni in odločni liberalni demokrati niso ostali dolžni in so sklicali svojo tiskovno konferenco ter gospodu Krajncu očitali samovoljno in prevehementno prepričanje, da »le on ve, kaj je dobro in prav.« Hkrati so mahali z junijskim razpisom za odprodajo in najem prostorov v bodoči garažni hiši v Aškerčevi ulici, ki jo je v Delu objavilo njegovo podjetje Itag pol leta prej, preden je celjski parlament razpravljal o zazidalnem načrtu. Po čudnem spletu okoliščin se je Aškerčeva ulica do križišča z Levstikovo zdaj »znašla« v Gaberju, čeprav je dotlej povsem naravno sodila v Zazidalni načrt »Staro mestno jedro« in je bilo rušenje poslopij ob njej že legitimno potrjeno z odlokom iz leta 1986.

»Meje se ne menjavajo kar tako, za to že mora biti tehten razlog, zelo zelo tehten razlog.« je na ponedeljkovi tiskovni konferenci pred današnjim zasedanjem skupščine še enkrat dejal celjski župan Anton Rojec. Povedal je še, da na tem zasedanju zborov ne bodo, kot je na svoji tiskovni konferenci napovedal premier Krajnc, vnovič spregovoril o ZN Gaberje zaradi Krajncove odsotnosti. Novi predlog je bistveno spremenjen, Aškerčeva je iz njega izvzeta in spet brez potrebne predhodne razprave z magično palico celjskega izvršnega sveta sodi v ZN »Staro mestno jedro«. Pa razumi, če moreš.

Robert Jedlovnik, krščanski socialist: ... pod to celjsko vlado smo do kolen v blatu ...

Celjani so se ob teh parlamentarnih igrah bolj ko ne nasmihali ali še samo čudili, dokler jih predsednik Krajnc ni udaril po žepu in jih z nepojmljivo aroganco poslal »nabirati dračje«, jih »napodil iz stanovanj«, če ne bodo zmogli za sto in več odstotkov povišanih stroškov za ogrevanje in najemnine. Do včeraj tako priporočan plin je celjski izvršni svet le z njemu znano logiko izenačil z vsemi ostalimi gorivi, ne glede na deklarirano podporo celjskemu okolju prijaznejši plinifikaciji.

Ob ljudskih protestih so tokrat skočili pokonci prenovitelji, krščanski socialisti, socialisti, Zeleni, Društvo za varstvo okolja in Krajncevo zadnjo potezo okrasili še z vsemi prejšnjimi »grehi« s podjetjem Itag, okoli katerega se je napletlo še kup novih govoric v zvezi z njegovo vlogo ob celjskih parkiriščih, centralni čistilni napravi, kabelski televiziji, ob projektih, v katerih bi njegovo podjetje lahko napravilo mnogo dobrega.

Predsednik celjskih prenoviteljev Željko Cigler je na tiskovni konferenci dejal, da so v Celju priče kriznemu dobičkarstvu, njegov poslanski klub pa je s podporo socialistov, krščanskih socialistov, Zelenih in društvenih organizacij poslal skupščini občine Celje pobudo, naj ustanovi neodvisno komisijo, ki bi preverila govornice o »izrabih javne funkcije v zasebne namene«, poročala skupščini, temu pa naj bi sledile ustrezne sankcije.

Župan v eno, predsednik vlade v drugo smer

Poteze predsednika svoje vlade, kot je to v demokraciji mogoče in logično, je kritično ocenil tudi celjski župan Anton Rojec, ki je izvršnemu svetu ob podražitvi ogrevanja očital, da »prehiteva čas« in da ni upošteval vseh relevantnih reči v današnjih razmerah, povsem nemogoče pa je, da bi breme krize padlo le na nekatere, drugih pa ne bi niti ošvrknilo.

Nakopičenim problemom se po besedah Antona Rojca poslanci končno ne bodo več izogibali in župan se je javno zavzel za ostro ločevanje javnega in zasebnega interesa, kajti »če temu ni tako, ne more funkcionirati nobena država«. V parlamentu je treba spregovoriti o teh stvareh in v primeru izrabljanja javnih funkcij tudi primerno ukrepati. Poslanci naj bi v kratkem sprejeli varovalni mehanizem – o ustanavljanju družb z občinskim deležem ali o delničarstvu bodo poleg namesto celjskega izvršnega sveta odločali v celjskem parlamentu, verjetno pa bo v njegovo večjo pristojnost prešlo tudi vehementno kadrovanje.

Na današnjem zasedanju skupščine bodo celjski poslanci presojali tudi ali sodijo sejem-

Željko Cigler, prenovitelj: ... v Celju se razrašča krizno pridobitništvo...

ške dejavnosti med komunalne ali gospodarske panoge. Verjetno bodo skušali oživiti zamisel o firmi Celjski sejm, ki je bila po besedah celjskega župana Antona Rojca tik pred ustanovitvijo pred letom dni in bi imela ne glede na ustanovitelje sedež v Celju. Torej bi se v Celju stekali tudi davki in prispevki, vse skupaj pa je padlo v vodo. Poznavalci pripominjajo, da je imel spet prste vmes ministrski predsednik Mirko Krajnc.

Zanimivo je, da se je gospod Mirko Tomaž Krajnc ob vsem tem zatekel k atributom še ne tako davne zgodovine, vzrok za ogorčeno nezadovoljstvo njegovih volilcev bi naj bili – novinarji. Ti, novinarji, bi naj bili krivi za – vse. In seveda tisti ostanki boljševeikov, ki še sedijo v poslanskih klopih in se čudijo, da nihče noče slišati zdaj že glasnega mrmranja nezadovoljnega občinstva.

Janez Sever
Foto Lucas

EKSKLUZIVNO: V CELJU BO KOVNICA SLOVENSKEGA DROBIŽA Žvenket stotin

Iz odlično obveščenih krogov smo izvedeli, da je celjsko podjetje Aurea izdelalo projekt za kovanje slovenskega kovanega denarja. Proti koncu prihodnjega leta naj bi po njem v Celju skovali okoli 80 milijonov tolarjev kovanega denarja, večino denarja za naložbo pa naj bi zagotovila Republika Slovenija.

Po predlogu, ki so ga pripravili v Aurei, podjetju z dolgoletno tradicijo in izkušnjami pri izdelavi kovinskih značk, obeskov in podobnega, naj bi Aurea skupaj z Narodno banko Slovenije in po vsej verjetnosti še z nekaterimi vlagatelji ustanovila podjetje za kovanje slovenskega denarja. Prostore za podjetje bi zagotovili kar s prizidkom k sedanji Aurei, ali pa na posebni lokaciji na zemljišču podjetja. V Aurei, ki že ima izkušnje tudi s poskusi kovanja denarja, naj bi proizvodnja stekla v enem letu. Seveda je poprej treba zagotoviti zagonska sredstva. Ta naj bi znašala kar dobrih 18 milijonov šilingov za nakup ustreznih strojev v Avstriji ter 98 milijonov tolarjev za ostale izdatke. Pločevino, iz katere bi kovali kovance, bi bilo treba seveda uvažati, za kovance pa naj bi uporabljali različne zlitine železa, niklja, bakra in aluminija.

Če bo Aurein predlog sprejet, naj bi izdelovali 6 različnih kovancev: za 10, 20 in 50 stotin tolarja ter za 1, 2 in 5 tolarjev. Vsi kovanci naj bi bili debeli poldrugi milimeter, premer naj bi imeli med 16 in 26 milimetri, teža pa med 2 in 5,5 grama. Po Aureinem projektu bi bilo mogoče na minuto izdelati 700 kovancev, preden bi jih lahko Slovenija uvedla na denarni trg pa bi jih bilo treba narediti za 80 milijonov tolarjev. To naj bi bila sicer tudi letna zmogljivost slovenske kovnice denarja.

Seveda takšna proizvodnja zahteva tudi ustrezno strokovnost in posebne varnostne ukrepe. V neposredni proizvodnji kovnice naj bi bilo zaposlenih 19 ljudi, 6 varnostnikov pa naj bi dopolnjevalo elektronski varnostni sistem.

Ob tem odkritju naj bralcem nekoliko osvežimo spomin še v zvezi s slovenskim papirnatim denarjem, bankovci, ki naj bi nasledili sedanje tolarске bone. Kot je znano je Slovenija papirnat denar izdelavo Nemčiji, saj bi bilo predrago, če bi ga hoteli izdelovati sami.

Adriano Ferrari

KATEDRA KATEDRA

S PRILOGO IZPOD PULTA

Časopis, ki je močnejši od papirja.

Kam pa kam gospa in gospod predsednik? Narod hodi drugo pot ...

USODE TREH GARDISTOV PROSTOVOLJCEV

Vojni tovariši

Na hrvaških žariščih so borbe vse hujše. Jugoarmada z neprikritim besom vključuje v spopad vse več opreme in moštva. Hrvaška stran poskuša na to odgovoriti z vključevanjem vseh svojih zmogljivosti. Kljub vsemu na Hrvaškem še ni bila razglašena splošna mobilizacija – dejstvo, ki ga pogojuje dober odziv prostovoljcev. Trije prostovoljci, trije vojni tovariši so se našli na vzhodnoslavonskem bojišču. Vsak je imel svoj razlog za prihod, toda cilj je isti: svobodna Hrvaška.

Eduardo Rózsa Flores

Naš prvi sogovornik je medijko najbolj poznan izmed njih. V Osijeku ali Laslovu, madžarski vasi nedaleč stran ne boste našli človeka, ki ga ne bi poznal. Eduardo Rózsa Flores (31) je do nedavnega delal kot novinar španskega dnevnega lista »Vanguardia« iz Barcelone. Na naših tleh je od začetka vojne v Sloveniji.

Kako, da ste se javili v Zbor Narodne Garde Republike Hrvaške (ZNG RH)?

»Vsak novinar, ki se dolgo zadržuje ali dela na nekem področju, začne počasi razumevati, kaj se dogaja. Potek dogodkov sem poskušal prenesti mojemu ljudstvu v Španiji, poleg tega pa so moja poročila prevzemala tudi mnoge druge agencije. Čeprav je bil moj avto označen z velikimi »PRESS« nalepkami, so četniki in armada v prvem mesecu mojega bivanja na Hrvaškem kar štirikrat streljali name. Prvič se je to zgodilo pri Okučanih, drugič na avtocesti, tretjič so name streljali iz letala v Sarvašu pri Osijeku in zadnjič pri vaseh Mece in Bilje. Vsak dan sem potoval na razdalji Zagreb – Osijek – Zagreb in tako prevozil 10.600 kilometrov. V vsej tej psihozi se mi je končno strgal film in rekel sem si, da ne bodo več streljali name, ne da bi jim to vrnil. Ker sem bil ves čas v stiku z gardo in sem imel mnogo prijateljev med njimi, sem odšel k Branimirju Glavašu in se javil v vrste ZNG. Ker sem bil med služenjem vojaške obveznosti ostrostrelec, sem bil dobrodošel tudi po tej strani.«

V katerih akcijah ste sodelovali do sedaj?

V akcijah sem sodeloval, še preden sem oblekel uniformo. Kot vojni dopisnik sem ves čas želel biti v prvih vrstah, da bi dobil čim več informacij in tako se mi je večkrat zgodilo, da so mi gardisti rešili življenje. Ko so se spopadi v Tenji šele začeli, mi je gardist Ivica Repušić rešil življenje, ko me je vrgel na tla in pokrnil s svojim telesom. Ivica je na žalost padel v eni izmed naslednjih akcij. Kako naj torej ostanem ravnodušen do teh ljudi? Moja prva akcija, v kateri sem sodeloval oborožen je bila v Lastovu. Tu sem tudi dobil vojni nadimek: Chico.«

Ali čutiš kakšno sovražništvo, ko se boriš proti Jugoarmadi in četnikom?

»Ne sovražim srbskega naroda, zame so vsi narodi isti, sovražim le tiste, ki streljajo name. Srbski politiki so kriminalci, ker silijo srbski narod v samomorilsko vojno. Morda zdaj še ni, toda s časom bo prav to gotovo postala. Srbija bo izolirana kot zadnji komunistični bastion v Evropi. Med srbsko vojsko in gardo je velika razlika. Spominjam se, ko sem kot reporter prišel v Bijelo Brdo. Ujeli so me in zaprt sem bil tri dni. Neprenehoma so me maltretirali pod obtožbo, da sem hrvaški vohun. Na koncu me je izvelkla vojska. Med srbskimi vojaki sem doživljal samo brutalnost, na tej strani pa me je vedno čakal nasmeh, kavica ali odlično »Osiječko pivo.«

Kakšni so bili odnosi med

vami kot novinarjem in Jugoarmado?

»To, kar počenja armada nima nikakršne zveze s profesionalnostjo. Med bivanjem na bojiščih sem imel priložnost pogovoriti se z nekim podpolkovnikom, ki me je ob tej pri-

ANTUN GLEJ: hrvaški Avstrellec.

ložnosti povabil na kavo, toda kmalu je prišel nek dolgolas kapetan rezervist, vprašal podpolkovnika kaj počne skupaj z mano in naj gre »u pičku materinu«. Podpolkovnik mu je izjeljal opravičilo in hitro odšel za njim.«

Do kdaj nameravate ostati v Slavoniji?

»Tukaj bom ostal, dokler bom sposoben za boj in dokler me bo garda potrebovala.«

Te dni smo izvedeli, da je Eduardo ranjen in da ima poškodovani obe roki.

Antun Glegj

Naš naslednji sogovornik je Hrvat, a je prišel iz daljne Avstralije. Antun Glegj (43) je bil

EDUARDO RÓZSA FLORES: španski novinar s tovariši v Lastovu.

rojen v Osijeku, vendar živi že dvaindvajseto leto v Geelongu, mestu, ki je od Melbournea oddaljeno 67 kilometrov.

V Avstralijo ste odšli leta 1971. To leto je na Hrvaškem znano kot leto maspoka in preganjanju njegovih udeležencev. Ste zapustili Hrvaško iz političnih vzrokov?

»Prihajam iz zelo siromašne družine in v Avstralijo sem odšel zaradi ekonomskih razlogov, za bratom ki je takrat živel tam že leto in pol. S politiko se nikdar nisem ukvarjal, toda ker se nisem hotel vključevati v delovanje jugo-klubov, so me takoj razglasili za ustaša. Prej so se Hrvti in Srbi v Avstraliji še nekako razumeli, toda pred dvema letoma se je stanje vidno poslabšalo. Do popolnega razkola je prišlo po dogodkih v Kninu.«

Kdaj ste se odločili za to dolgo pot v negotovost?

»Hotel sem oditi, ko smo izvedeli za uboje policistov v Borovem Selu, toda žena in otroka so me prepričevali, da se bo vse umirilo. Potem so se začeli dogodki na Plitvicah in nihče mi ni več mogel preprečiti namere, da pojdem braniti svojo domovino. Sposodil sem si denar za pot in šel. Mnogi so me poskusili zaustaviti, naj počakam dokler nas ne pokliče Franjo, jaz pa sem jim dejal, da ne morem več čakati. Hrvaška mi je najpomembnejša na svetu.«

Kako se počutite v rodnem mestu po tolikih letih?

»Boril bi se kjerkoli na Hrvaškem, toda moje srce pripada Osijeku. Odrasel sem prav tu, v Donjem Gradu, kjer se zdaj pogovarjava. Prijavil sem se v gardo, a so mi dejali, da sem že prestar za profesionalca, zato so me poslali v rezervni sestav. Toda to ni pomembno, važno je, da se lahko borim za svojo rodno grudo.«

Kdaj ste prišli, kako so vaši soborci sprejeli in kje ste se do zdaj bojevali?

»Nekateri fantje so mi rekli, da sem nor, ker sem sploh prišel, drugi pa da sem fant od fare. Vprašali so me, kje so ti ustaši in kdaj bodo prišli, toda jaz nisem v Avstraliji videl enega samega ustaša. Udeležil sem se bojev v Ernestinovu, Laslovu, Brijestu, Orlovnjaku, Mecu in Bilju. Od vseh bojev je bil najtežji na Brijestu. Iz Tenje je prišel tank in iz razdalje kakšnih petdeset metrov streljal na hišo, v kateri smo bili. To je bil pravi pekel in še danes mi ni jasno, kako smo se vsi izvlekli in to brez praske! Najtežje v srcu pa mi jes bilo, ko smo bili v Mecu (Baranja) in so nam ukazali umik. Takrat smo bili dobro oboroženi in prepričan sem, da Baranja ne bi kar tako padla.«

Koliko časa boste ostali na Hrvaškem?

»Na delovnem mestu sem se dogovoril za štiri mesece nepla-

čanega dopusta. Upam, da se bo vse skupaj končalo pred njegovim iztekom. Bliža se zima, Srbija je revnejša od nas in ne bo več dolgo mogla plačevati svojih fičfiričev. Dokaz, da nameravajo oditi, je tudi, ker kradejo in ropajo ter vlačijo v Srbijo vse, kar jim pride pod roke. Kdor misli ostati, si ne uničuje in ropa gnezda.

Josip Janković

Naš zadnji sogovornik je Baranjec iz Kneževa, ki ima v svojo življenjsko izkušnjo vpisano bivanje v Tujski legiji. Josip Janković (48) je leta 1965 odšel na delo v Avstralijo, vendar ne zdrži dolgo tam.

Kaj vas je pripravilo do tega, da ste odšli v Tujsko legijo?

»Bil sem razočaran zaradi ločitve od žene in podal sem se na pot brez cilja. Odšel sem v Italijo, se vrnil v Avstralijo, da bi na koncu pristal v Marseilu. Tam sem srečal nekega človeka

iz Krapine in skupaj sva se odpravila v Pariz, v katerega pa nikdar nisva prišla. Spotoma sva se zaposlila, kmalu dala odpoved in nadaljevala s potepanjem. Ko sva prišla v Lion, se mi ni več dalo vandrati okrog. Odšla sva na ambasado Belgijskega Konga in sva rekla, da bi odšla v njihovo vojsko. Toda tu sva srečala nekega človeka, ki je bil v Tujski legiji in on naju je napotil v kasarno. Krapinčana niso sprejeli zaradi zdravstvenih razlogov, jaz pa sem ostal. Najprej so me 43 dni zadrževali v »drugem biroju« (francoska protiobveščevalna služba), kjer so me zasliševali. Tam je bil tudi nek Srb iz Pančeva, ki me je ves čas tepel in spraševal, zakaj sem ubil svojo ženo. Te neumnosti so prenehale, ko je prišel nek francoski častnik in od takrat naprej so me spraševali o vsem, kar vem

JOSIP JANKOVIĆ: izkušnje v Tujski legiji.

o JNA. Šele po tej torturi sem bil sprejet na urjenje v Tujski legiji.«

Kakšno je bilo urjenje in v katerih akcijah ste sodelovali?

»Urjenje je bilo v Bonifaciji in je trajalo sedem mesecev. Ni bila težka, temveč okrutna. To ni bilo za vsakogar, učili smo se vseh načinov boja, uporabe tehničnih naprav in imeli zelo dolge ter naporne kondicijske vaje in pohode. Ze med urjenjem sem bil v akcijah lovljenja dezertarjev. Po urjenju sem odšel v Djibuti, kjer sem sodeloval v vojnih operacijah. Tega nisem mogel več zdržati in na poti na Madagaskar se nas je šest odločilo, da pobegnemo. Skočili smo z ladje in zaplavali proti Port Saïdu. Rešili smo se uspeli: Gospičan, Skopjanec, Visočan, Mostarec, Mariborčan in jaz. Ko smo prišli iz vode, nas je pričakala obalna straža, mi pa smo dvignili roke in vpili: »Tito-Naser«. Ko so nas vodili, smo poskusili pobegniti, a so nas polovili. Odpeljali so nas na zaslišanje, mi pa smo zahtevali jugoslovanskega konzula. Pri njem smo ostali petnajst dni, na to so prišli iz Beograda po nas. Prespali smo na Košutnjaku, zjutraj govorili z enim od ministrov in nato so nas pustili domov.«

Kako je možno, da vas v Beogradu niso prav nič zasliševali?

»Takrat res ne, toda po kakšnih dveh tednih sem dobil poziv, naj se javim v belomanaštirski vojni odsek. Ko sem prišel tja, so me odvedli v neko sobo, kjer me je zasliševal nek podpolkovnik. Zanimalo ga je vse, podrobnosti o oborožitvi, urjenju in častnikih legije. To se je ponovilo kakšnih desetkrat. Organi SDB-ja so me imeli za nevarnega človeka in zaradi tega so me nekajkrat zapirali z izmišljenimi vzroki.«

Kako ste se vključili v vrste ZNG?

»Na predlog občine Beli Ma-

nastir so me zaradi mojih izkušenj poslali v Osijek k Branimirju Glavašu. Postal sem poveljnik straže, kmalu pa sem že odšel v akcijo v vasi Vladislavci in Dopsin. Žal mi je, da je Baranja padla. Zdaj sem v Baranjskem bataljonu in zahteval sem, da me pošljejo na čiščenje Baranje. Poleg vojnih izkušenj tudi dobro poznam glavne izdajalce in baranjske mešetarje. To so: Stokan, prej mesar, zdaj vojvoda iz Belega Manastirja; Bato Okanović, veliki propagator SDS-a; Boro Mihajlović, nekdanji delavec Elektroslovanije iz Belega Manastirja; Da-

šić, sodnik iz Belega Manastirja; Milenko, prvi mož barikad iz Jagodnjaka; Mile Lemić, lastnik gostilne »Vardar«, poznanega sestajališča ekstremnih Srbov iz Belega Manastirja; Pica iz Bilja, lastnik gostilne »Kening«. Baranja je moj dom in za njo bom umrl ali pa jo osvobodil in v njej zopet živel človeka dostojno življenje.«

Stjepan Wershansky
Foto Stjepan Wershansky in Darja Lebar

SLOBODAN MILOŠEVIĆ
VRAČA USLUGE

Jaz tebi, ti meni

Tudi dobro skrojeni politični imidži sem in tja popokajo po sivih in tedaj pridejo na dan razne zakulisne igre. Kdo ve koliko ton papirja je porabil srbski režimski tisk dokazujoč odlike svojega vožda SLOBODANA MILOŠEVIĆA. Podoba poštenega, ljudskega in nepodkupljivega srbskega liderja pa kljub temu ni nič drugega kot neko nerealno stanje, ki je – zahvaljujoč neštetim manipulacijam – vendarle priplavalo na površino.

Med glavnimi sivimi viri klana Milošević je tudi »uspešno« beograjsko podjetje INTEREKSPORT. Zanj je znano, da obrača velika dinarska in devizna sredstva. Podjetje je vzbudilo pozornost z informacijo, da namerava zaposliti DUŠANA MITEVIĆA, nekdanjega direktorja beograjske televizije. Med njegove najbolj znane in najzaslužnejše življenjske uspehe sodijo medijske eksekucije in predanost velikemu voždu. Na svojem novem delovnem mestu Mitević ne bo osamljen. Tam je, denimo, že ozdravljeni alkoholik BORA MILOŠEVIĆ, seveda le po naključju brat tovariša Slobe. Ta je po samo treh mesecih požrtvovalnega dela prejel od podjetja stanovanje, čeprav resda skromno, saj to ne meri več kot 200 kvadratnih metrov. Vendar pa Mitević ne bo mogel dolgo uživati v njegovi družbi, saj se Brat tovariša Slobe pripravlja za pot v Pariz, kjer ga čaka položaj šefa Intereksportovega predstavništva. Družčina bo tudi ob JOVANKO ARSIC, nekdanjo sekretarko Slobodana Miloševića, ki se odpravlja v dunajsko predstavništvo. A to za Jovanko ne bo zadetek v polno, saj na Dunaju žal ne bo več srečala NIKOLE LJUBIČIĆA, sina istoimenskega Titovega generala, saj se ta na ženino željo seli v Ženevo, kjer bo prejemal skromno plačo v višini 20.000 mark mesečno.

Povsem dolčas pa Miteviću pri Intereksportu vendarle ne bo. Tam so že LJILJANA BULATOVIĆ, nekdanja urednica Politikega Sveta in prvoborka osme seje. Naslednji je OSKAR KOVAČ, ekonomist in apologet Slobodnih gospodarskih stremljenj. V Intereksportu bo Miteviću zazel dobrodošlico tudi MIHALJ KERTES-BRACIĆA, bivši minister za narod, ki se je »nacionalno opredeljeval tako, kot je trenutno pač potegnil veter. Sprva je bil Madžar, v začetku sedemdesetih, v času maspoka, Hrvat, sedaj je Srb, jutri pa... le kdo bi vedel. Med njegovimi izbranimi dogodivščinami je tudi ta, ki jo najraje pripoveduje, ko se znajde v izbrani družbi: »Nekoč je tovariš Slobo snedel polovico jabolka, ostanek pa je prepustil meni osebno in od tedaj dalje sem mu vdano zvest.«

Naslednji v seriji, ki se je udomacila pri Intereksportu, je BORISLAV MIKELIĆ, nekdanji generalni direktor petrinjske mesne industrije Gavrilović. Zaslovel je, ko se po razpadu ZKJ ni hotel pridružiti Račanu, marveč se je ogrel za jugo ZK-gibanje. V času največjih gospodarskih in političnih malverzacij so ga razkrinkali in z izgovorom, da je bolan, je zbežal v Beograd, seveda s helikopterjem. Sedaj se sem in tja spreha po tki. SAO Krajini in tam bistri politiko v imenu srbske vlade. Naposled moramo omeniti, da je na plačilnem seznamu Intereksporta tudi žena SPS-ovskega poslanca BATRIĆA JOVANOVIĆA, ki ima med vsemi omenjenimi edina navado sem in tja priti tudi na delo.

Kot vidimo, je o Slobodanu Miloševiću mogoče reči marsikaj, nikakor pa mu ne gre oporekati hvaležnosti. Narodni voditelj se strogo drži pregovora: »Roka roko umije«. Za vse ostale velja, da lahko uživajo v »edini resnično demokratični republiki«, kot Srbijo vladajoča klika sama hvali, in da v duhu demokracije in političnih razhajanj gredo tudi na fronto. Med bolj znanimi so takšno demokratično rešitev ponudili IVANU DURIĆU, voditelju srbskih reformistov, ki se je tej »časti« izognil z odhodom v Pariz, in SULEJMANU UGLJANINU ter ostalim voditeljem SDA iz Sandžaka.

Stjepan Wershansky

RES JE ...

— da smo za mnoge kraje na Hrvaškem in drugod zvedeli zaradi vojne. Dalj, Vrljika, Ki-jevo, Sunja, Ravno bi bili še naprej neznani kraji bogu za hrbtom. Ne bodite presenečeni, če bomo v naslednjih dneh, tednih in mesecih slišali še za Čepin, Ivankovo, Ruševo, Djakovsko Breznico, Pleternico, Brestovac ...

— da zdaj vsi trdijo, da je zakon o lastninjenju tako pomemben kot ustava. V republiški skupščini pa bi ga Demos vseeno hotel sprejeti kar z navadno večino.

— da je bivša JLA pravzaprav del srbske organizacije. Tako je znameniti podpolkovnik JLA Milan Tarbuk iz vojašnice v Petrinji postal minister za obrambo kninske Krajine, ki so jo preimenovali v Srbsko in ji priključili še Glinu, Karlovac, dele Siska ...

— da je vseмогоče JLA je »osvobodila« Vukovar v času, ko je veljalo absolutno premirje. Po kakšen 135. premirju bo tako dosegla cilj in okupirala Hrvaško na mejah Velike Srbije.

— da nismo v zadnjem času dobili kril. Priglasili smo prvega ptičjega šampiona neodvisne Slovenije. Res lepo. Tako bo Milan Bratina — kanarček pevec z ostalimi kanarčki in papigami poskrbel, da bomo odleteli v Evropo.

— da bo sedem najboljših razvitih držav sveta v SZ pomagalo le tistim republikam, ki bodo sestavljale novo SZ. NI treba ubgati, da bo enako veljalo za bivše jugo republike.

— da sam minister za turizem Ingo Paš, sodeč po tistem, kar je govoril na Kopačevem odboru, nima pretirano rad domovine Slovenije. Z denarjem za turistično propagando gospodarji namreč Celjanom dobro znani Leopold Perc, bil pa naj bi varno naložen ne doma, temveč nekje v Frankfurtu oziroma Italiji. Lepa pomoč slovenskemu tolarju!

— da tudi črnogorski predsednik Momir Bulatović pozna oni pregovor, ki pravi, da je boljši vrabec v roki kot golob na strehi: menda ga je nameraval največji Srb iz Črne gore dr. Branko Kostić predlagati za novega predsednika zisa. Očitno je še Momir bistroumno uvidel, da te zvezne države pravzaprav ni, je pa že raje to, kar je.

— da je končno odstopil tudi zvezni zunanji minister Budimir Lončar. In kako je prišel do tega sklepa: meni namreč, da se moramo posloviti od federacije kot oblike skupnega življenja. Ker je to izjavil za Borbo in ne Politiko, utegne ta njegov sklep sedaj res biti dokončen.

— da je Državna založba Slovenije odprtje novih prostorov v Ljubljani pospremila s predstavitvijo bogato opremljene knjige o Mozartu, kjer so delili tudi znane Mozartove kroglice. Številni bralci na podeželju bi bili bolj veseli, če bi bila knjiga za kakšen tolar cenejša.

— da slavenskim borcem proti srbski armadi pomaga le še Bog. V blatu, ki je nastalo po deževju, je namreč običajno veliko tankov pa tudi letalstvo se ne znajde v megli.

— da Zeleni Ptujca zaman svarijo občinsko vladno kako strupena je vodovodna voda, polna nitratov in pesticidov. Če hočejo to vladno res onemogočiti, ji morajo najprej zapreti ptujsko klet.

— da so v krškem Vidnu zapisali novih deset zapovedi. Ko so se tako pretolkli od prve do zadnje, so na kraju ugotovili, da je manj stroškov, če proizvodnja stoji. Ker vemo, da delajo papir, bo treba takšna sporočila kmalu znova vtiskovati na glinaste ploščice.

— da smo po letu in pol prišli do spoznanja, da nismo zadovoljni s svojo vlado. Še več, vlada ni zadovoljna niti sama s sabo. Samokritika pa taka.

— da bo Evropa z odlasjanjem dobila tisto, kar je najmanj hotela: ni bila zadovoljna z nekaj suverenimi republikami, sedaj pa jo čaka naporno delo ob priznavanju in sprejemanju vseh SAO držav in ostalih republik, ki se bodo še pojavile. Nekje v tej smeri se giblje dubrovnška samostojna republika. Bolje, da ne pomislijo na Sovjetsko zvezo.

— da bi radi nekateri slovenski poslanci v ES uvedli pravila, ki veljajo v Demosu. V Haag naj bi po njihovem hodili tisti, ki jih mi želimo, čeprav ES vabi druge, tako kot iz vse bivše Jugoslavije.

NAK, NE BOSTE ZAHTEVALI NEZAUPNICE, SAMI JO BOMO!

Vlada na kahli

Slovenska tiskovna agencija se je v sobotnem pregledu vprašala v slogu Radia Erevan (ki ga, mimogrede, vse bolj ljubi tudi Rajko Pirnat): »Bo Slovenija v prihodnjih dneh dobila novo vlado, ali pa si bo sedajni premier Lojze Peterle utrdil položaj?« Najverjetneje ne eno ne drugo. Zakaj?

Krog zahtev o glasovanju o (ne)zaupnici slovenski vladi bo vsak čas sklenjen. Pred več kot desetimi dnevi je glasovanje o nezaupnici vladi glasno zahteval socialist Viktor Žakelj. Potem se je zahteval pridružil tudi zveza svobodnih sindikatov. Demos je predzadnji vikend v Poljčah užajljeno ugotovil, da če bo kdo zahteval glasovanje o nezaupnici, potem bodo to fantije iz razpadajoče koalicije. V skupščini prejšnji teden se to ni zgodilo, so pa socialisti ponovili svoje zahteve, pridružili pa so se jim tudi Školčevi fantije in v imenu Socialdemokratske unije še Milan Balazic. Na to so ostro odgovorili poslanci Demosa in se odločili, da sami sprožijo vprašanje zaupnice slovenski vladi. Žal se v isti sapi niso mogli zediniti, zakaj naj bi to storili. Končno je stvar vzela v roke vlada sama in v ponedeljek slovenski javnosti sporočila, da bo glasovanje o svoji zaupnici sprožila kar sama. Ker je bilo v igrah med slovensko vlado, pozicijo in opozicijo v skladu s hostniškimi pravili obnašanja nepodustno, da bi tudi pri lastnem rušenju vlada in Demos spet imela iniciativo v lastnih rokah, se je v ponedeljek ponovno aktivirala Socialdemokratska unija. Ostro je zahtevala, da se postavi vprašanje nezaupnice vladi.

Kot vidimo, je povsem nesmiselno ugotavljati, na čiga

zelniku bo konec koncev zrasla pobuda za glasovanje o nezaupnici vladi. Vsem se naenkrat to zdi strašno pomembno. Do glasovanja bo torej prišlo. Glede na dosedanje izkušnje, ki kažejo, da slovenska skupščina ni uspeha sprejeti še ničesar, za kar so se glasno zavzemala tako stranke na oblasti kot tiste v opoziciji, pa je izid glasovanja o zaupnici moč povsem natančno predvideti. Ker se bodo vse stranke podelale v hlače pred odgovornostjo, da bi v času, ko skuša Slovenija Evropi dokazati, da je zrela za priznanje, bo večina poslancev glasovala tako, da bo neglede na dosedanje mečkanje vlade z lastninsko zakonodajo, nezaposlenostjo, inflacijo in še čem, glasovala tako, kot da Peterletovi vladi povsem zaupajo.

Če bi živeli v kakšni znosni parlamentarni demokraciji zahodnega tipa bi ta podpora morda res pomenila to, kar je Lojze Peterle oni dan izjavil v kameri Ljerki Bizilji: »Če bomo dobili zapniko, tam bo zrasel ugled pri mednarodnih prizadevanjih za priznanje Slovenije.« Figo frško namalano bo komu kaj zraslo. Evropa in svet gresta svojo pot in če nas bosta kdaj priznala, nas bosta, ko bosta v tem videla kakšne pametne interese. Evropa prav nič ne da na odločitve, ki jih sprejema slovenska skupščina. V lažni utvari, da lahko gospodje poslanci v interesu slovenskega ljudstva kaj zanj tudi storijo, živijo le prizadeti. Slovenci. Vladi ni ne pred razpadom ne pred novimi delovnimi uspehi. Ze dolgo je le na kahli.

Brane Piano

PREJŠNJI TEDEN V SKUPŠČINI

Neavtorizirani vici

Jaša Zlobec: Čisto kratak bom. Tri stvari bi rad rekel. Prvič: neumni smo poslanci, ki se pustimo vleči za nos kot otroci s tem zoganjem tega zakona v fazo nazaj. Drugič: škandalozna je vlada, ki eno leto ni pobrala enega dinarja ali tolarja ali bona ali denarne enote za en davek za les in tretjič: neresna in neodgovorna je vladna stranka, ki se dobesedno baha s tem, da krade državi. Hvala.

Jože Arzenšek: Spoštovani. Jaz bi imel enedve, tri stvari oziroma na to, pa to ni očitke gospodu profesorju orodjarju, ki je obenem naš predsednik Zbora združenega dela in moram reči, da predlagam zboru, da poslanci, vsaj tisti, ki se pojavljajo v sredstvih javnega obveščanja, naj ne obkldajo svoje kolege z različnimi nazivi, če ne bom reklo za kolega Stara rekel, da je moglo recimo profesor frazeologije in pa floskul in tako dalje, ker moram reči recimo, da to kar se sedaj pojavlja in kar se govori okrog Zbora združenega dela in ko nekaterim recimo dajejo raznorazne poklice. Jaz moram reči, da je profesor orodjar zelo dober poklic, ker se orodjarje visoko cenim, če si pa profesor tega, si pa vrhunski strokovnjak. In predlagam, da obdržimo tisti odnos, ki smo ga vzpostavili predno smo začeli obravnavati lastninsko zakonodajo.

Pavel Ledinek: Pri vsem tem, kar poslušam 15 let, bi rad vprašal, kdaj misli ta država ugrizniti v jabolko, ki se mu pravi Evropa? V to jabolko so trenutno ugriznili samo izvozniki, in to čisti izvozniki. To so lesarji, tekstilci, ki delajo v tleh izmenah, in še nekateri. Vsi ostali o Evropi samo filozofirajo. In če mislijo naslednjih šest mesecev s takimi omejitvami še filozofirati — in to se z izjemami — potem mi te Evrope ne bomo videli. Ta država bo morala ustvariti tak socialni pritisk, da se bo začelo izplačati tržiti od zunaj, ker lahko samo od tam pride denar. Mi si ga lahko tiskamo, vemo pa, koliko je tak denar vreden.

Rudi Moge: Če človek prebere knjigo o možganih: možgani tako dolgo kot mi delamo ne morejo delati in če delaš naprej, potem delaš, delaš, ampak nič ne napraviš. Podobno kot je s procesom učenja. Zato bi predlagal, to kar je predsednik predlagal, naj komisija pregleda tiste amandmaje, se dobimo jutri, ampak da bi lahko v svojih službah tudi nekaj napravili.

Drago Bizjak: Z istimi občutki kot gospod Dretnik ugotavljam, da nekaj poslancev nisem videl tu že nekaj mesecev. Predlagam, da tako kot ste že enkrat dali listino udeležbe, da jo ponovno daste, da bomo lahko javno, če ne drugje, v bifeju, kritizirali tiste, ki jih ni.

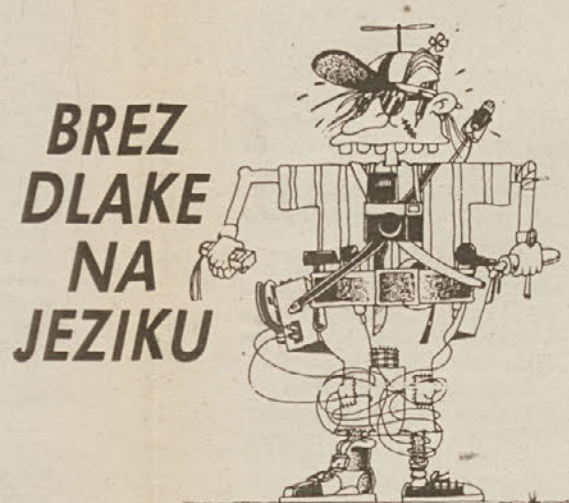
Mile Šetina: Spoštovani! Imam delegatsko vprašanje v zvezi z domnevnim tihotapstvom ministra Rajka Pirnata. V zelo odmevnem intervjuju na kanalu programa A je soproga gospoda ministra Rajka Pirnata izjavila, da sta pred kratkim z možem tihotapila čez slovensko-italijansko mejo sobno svetliko in to kar trikrat zapored, ker je bila pač velika in jo je bilo treba, kot je rekla, švercati večkrat. Gre torej za javno izjavo, ki terja javno pojasnilo.

Ignac Poljanar: Spoštovani kolegi, poslanci in poslanke, krščanski demokrati, videti je, da več razmišljamo, kako bi se več praznovali, ker moj kolega Žagar je govoril, da bi bilo treba manj praznovati, ampak vendarle naš prvi predlog je, da se slovenski kulturni prazniki prestavi od spomina na smrt Franceta Prešerna na rojstvo Franceta Prešerna, se pravi iz 8. februarja na 3. december. Mislimo, da je ta predlog upravičen, ker po navadi se slavi rojstvo človeka, ki je nekaj naredil, recimo za neki narod, ali neko državo in seveda glede tudi na recimo zalostno usodo Prešernovega življenja je morda bolj veselo slovit njegovo rojstvo in pa rojstvo njegove poezije. Zato predlagamo, da v 1. členu se spremeni »3. december Prešernov dan, slovenski kulturni praznik.«

Lev Kreft: Ko je bil dr. France Prešeren rojen, je bil dojenček, ne pa pesnik! Hvala lepa.

Sonja Lokar: Hvala lepa. Ker ste na klop dobili poročilo Odoobra za delo, sem nekako odvezana dolžnosti, da bi vam govorila o tem, kaj smo tam sklepali, je dovolj kratko, da ga lahko vsakdo preleti, zato bom na kratko povedala svoje mnenje o tem zakonu.

Škandal je, da dobijo velike plače tisti, ki si jih ne zaslužijo, a si jih lahko razdelijo, ker so stari ali novi monopolisti, ker prodajajo hrano, ki jo mora kupiti vsak in to za gotovino ali ker so se zrinili h koritu in se zavedajo, da prave zunanje kontrole nad neupravičeno izplačanimi osebnimi dohodki pravzaprav ni. Večji škandal od tega je, da vlada zato, da bi rešila ta problem, predlaga ukrep iz arzenala zloglasne Mikulčeve vlade.

UKV stereo
MARIBORSKI RADIO ŠTUDENT 95.9MHz

HUMORESKA

Mala pravna oseba

V žargonu SDK sem mala pravna oseba. Ko sem se pojavila na davčni upravi, me je uslužbenka vprašala:

»Vi ste mala pravna oseba in ste prišli prijaviti davek?«

»Da.«

»Pa sploh kaj služite, ko so take razmere?«

»Mi kar nese.« sem rekel.

»Ni slabo, bomo pa dobili nekaj denarja. Kaj vam pa nese?«

»Trgovina.«

»Kaj, tudi vi ste trgovec?«

Kakšna trgovina vam pa nese?«

»Splošna trgovina. Prodajamo vse, največ konfekcijo in galanterijo.«

»Lej, lej, zdaj so že vsi trgovci, vsi mislijo, da bodo prodajali. Kdo bo pa delal?« je vprašala uslužbenka.

»Kaj prodajanje ni delo? Kako pa naj jaz delam to, kar prodajam?« sem se razkuril.

»In zdaj odpiram še novo trgovino. Specializirano in ekskluzivno.«

»Kaaaj? Kaj boste prodajali?«

»Same specialne reči iz nerjaveče pločevine oziroma jekla. Tudi specialne nože in vilice in krožnike.«

»A tako,« je rekla uslužbenka. »Koliščno premoženje ste si pa že pridobili, hočem reči, koliko davka boste prijaviili?«

»Ja, to pa ne vem. Koliko mi ga boste pa odmerili? Imam avto, vreden kakih sto šestdeset tisoč mark in še enega, ki je vreden nekaj manj. Zdaj kupujem še eno podjetje, ker potrebujem še eno družinski avto.«

»A takoo?« je uslužbenki vzelo sapo. »Iz koga se pa vi norčujete?«

Najraje bi ji rekel, iz države, ampak to pa bogneđe. Moja vest je popolnoma čista in mirna in to je najvažnejše. Jaz nisem kriv, če me je nara-obdarovala z izredno poslovnostjo.

»Gospa, jaz nisem kriv, če sem nadarjen za poslovnost,« sem odločno rekel. »Dandanes nas lahko reši samo poslovnost. Važno je, da imamo mirno in čisto vest in da plačamo čim več davka državi, ki jo imamo radi in ima rada naš davek, ker bo od njega živila.«

»A tako?« je vprašala uslužbenka. »Koliko ljudi pa zaposlujete, hočem reči, ste zaposlili kakšne delavce?«

»Zdaj zaposlujem samo družino. Imam hvalabogu zelo veliko družino in mi ni treba zaposlovati še drugih. Kam nas je pa pripeljalo ekstenzivno zaposlovanje?«

»Boste uveljavljali tudi davčne olajšave?«

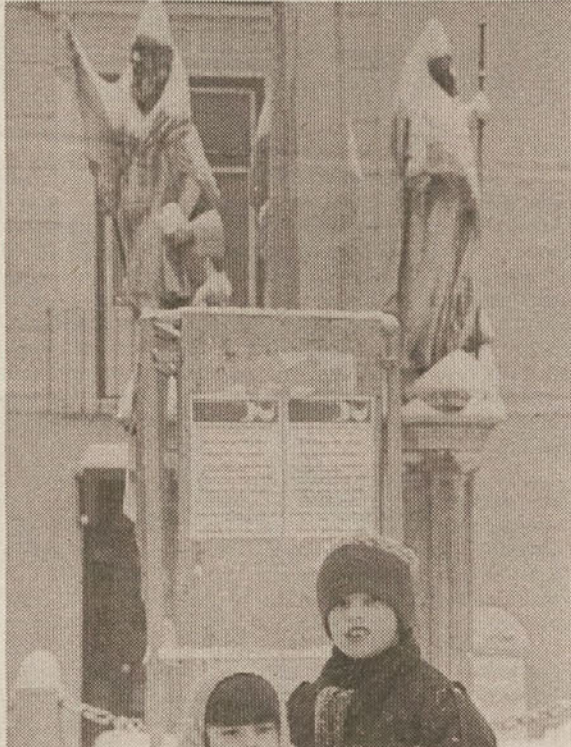
»Seveda, absolutno. Saj zato sem prišel.«

»Kaj niste prišli prijaviti davek?«

»Seveda, ampak najprej so olajšave. Ko bomo te odšteli, se bojim, da bo zelo malo davka. Smo namreč mala pravna oseba, ki že zato ne more plačati davka.«

FOTOREPORTAŽA

»Uf!«

NI RES ...

— da v Londonu zanikajo, da so JLA prodali kasetine bombe, ki so sicer prepovedane. Zal pa v Londonu ne povedo, zakaj jih sploh delajo in prodajajo, če zanje velja prepoved.

— da se celjske stranke ne brigajo za rajo. Zagnale so vik in krik ob nesramnih podražljivih komunalnih storitev. Zakaj niso bile na seji, ko je IS o tem odločil in bi lahko kaj rekli pa ne povedo. Tudi sindikati ne.

— da je slučajno, da je Milan Kučan, predsednik vseh Slovencev v javnomnenjski raziskavi postal največji slovenski humorist med znanimi politiki. Najbolj smešno je, da še kar verjame, kako bo Slovenija vsak hip priznana država.

— da vladni predstavniki v TV Žariščih niso pošteno. Odkrito govorijo, kaj bi bilo treba narediti, da bi se rešili naše gospodarske in socialne godlje. Ne povejo pa, zakaj tega ne naredijo.

— da Metka Macarol-Hiti, glavna republiška sanitarna inšpektorica ne odgovarja na kritike. O stališčih komisije za varstvo okolja RS je med drugim rekla, da sociologi, veterinarji ... ne morejo ocenjevati njenega dela. Kot visoka uradnica bi lahko vedela, da so v komisiji poslanci, ki predstavljajo ljudstvo, ne pa strokovnjaki. Sicer pa ni treba biti strokovnjak, da veš, da je treba za sežig poplavljenih zdravil izdati odločbo, ne pa le poslati dopis.

— da vodja vlade v senci in član Stranke demokratične prenovne Emil Milan Pintar v vsem svojem ustvarjalnem življenju ni napravil ničesar koristnega. Po svojem zadnjem elaboratu, kjer se je predvolilno spravil nad splov in dajal občutek koketiranja z drugo politiko, ko je govoril o represivnih ukrepih v zvezi s splovom, je nadaljeval svoje bogato ustvarjalno obdobje v kritikah slovenske vlade. Zadnja cvetka se je glasila, da je vlado treba čimprej odstaviti, ker dela samo škodo. O tem, kako imenovati svoje lastno početje, Emil Milan Pintar ni izjavil ničesar. Zmanjkalo mu je besed.

— da se v zadnjem času Slovenija le še pokristjanjuje in militarizira. Spomenike postavljajo predvsem cerkvenim velmožem in vojakom, kot se je izkazalo ob še enem spomeniku generalu Rudolfu Maistru, ki so mu ga postavili v rojstnem Zavru nad Lenartom. Z njegovimi spomeniki je res križ. Komaj smo dobili enega v parku in se izborili za drugega iz Šentilja, da se je vrnil na občino, že mu stoji tretji. No ja, očitno, da je ministru Janezu Janšič posebej pri srcu, saj je otvoritev obiskal kar z generalom Janezom Slaparjem. Kaj si le misli, kdo je boljši slovenski general, Ali Maister ali Slapar?

— da so slovenski bančniki tako ubogi kot se kažejo. V lastni iznajdljivosti so pripravljani iti zelo daleč. Prejšnji teden smo pisali o »aferti z obveznicami Republike Slovenije 1«, pri kateri so »zvit« izkoristili tečajno razliko nemške marke med uradnim in borznim kurzom. Neobdavčen denar, ki jih je razveselil, je v 3 do 4 mesecih obratovanja borze pri dnevnem prometu okoli 10.000 mark znesel v 100 dnevih reči in piši 10 (deset) milijonov takrat še din (sedaj SLT). Zato ni niti čudno, da direktor »hiše zaupanja« kot jo bančniki sami popularno imenujejo, Kreditne banke Maribor d. d. Darko Tolar ne daje izjav dokler ne bo preiskava končana. Vseeno ne gre za žeparje ali kraje ženskih torbic. Kdor zaupa, upa, pa, a ...

— da gre pri vojnah okoli nove lastninske zakonodaje za kakšne višje človekove pravice, ki bi jih morali biti deležni slovenski državljani. Opoziciji (beri: bivšim) pač ne ustreza takšen zakon, saj so si po svoje že poskrbeli za privatizacijo firm. Sedaj se jim zdi svinjsko, da bi se jim takšna priložnost izmuznila iz rok. Saj jim ne bo nič ostalo. Zato pa udri po skupščini in užaljeno beži iz dvorane.

— da smo Slovenci imuni na razpadanje. Ž navajeni na razpad Jugoslavije in popoln razkroj jugo bratovštine, mi kar dalje samostojno razpadamo. Ne vemo še, kdo bo to pot prvi vrsti. Ali vlada ali DEMOS. Prav tako nam znano, kdo bo hotel koga ponovno sprav kupaj. Kaj šele, kdo bo zadnji.

ŠEF STANOVANJSKE IN PODPREDSENIK VLADE BEŽITA NA SVOJE

Kdo si bo polomil zobe

Medtem ko se Celjani razburjajo zaradi predsednika izvršnega sveta, njegova senca dokaj uspešno zakriva druge mogočnejše, ki uspešno združujejo privatne interese s funkcijami v občinski upravi.

Pred kratkim je bilo ustanovljeno podjetje SUPRA d. o. o., katerega soustanovitelja sta poleg direktorja Ignaca Dvornika tudi Ivan Pfeifer, sedanji »vodja strokovne službe za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo, in hkrati tudi namestnik sekretarja občinskega sekretariata za urejanje prostora in varstvo okolja, ter Bojan Kolenc, podpredsednik Izvršnega sveta občine Celje za gospodarstvo. SUPRA je registrirana kot podjetje za upravljanje s stanovanjskimi hišami in stanovanji.

S tem ne bi bilo nič narobe, če ne bi omenjena gospoda izkoriščala svojih položajev v korist svoje novoustanovljene firme. Gospod Pfeifer je poslal podjetjem, ki so lastniki stanovanj v celjski občini, v imenu strokovne službe za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo, dopis, v katerem piše takole: »Ker uveljavitev nove zakonodaje pomeni tudi potrebo po reorganizaciji strokovne službe občine, ki je izvajala na-

loge na osnovi dosedanje stanovanjske zakonodaje, vam dostavljamo tudi ponudbo nove d. o. o. SUPRA, ki želi realizirati interese občine Celje.« Skratka, Pfeifer kot pristojen občinski uslužbenec priporoča svoje lastno zasebno podjetje.

Temu obvestilu so priložena stališča občine Celje in ponudba podjetja SUPRA. Po drugi strani pa je gospod Pfeifer določil pogoje, ki jih morajo izpolnjevati vsa podjetja, ki bi želela kandidirati za upravljanje z družbenimi stanovanji. Obstaja poseben dokument, ki ga je Pfeifer poslal svojemu šefu inženirju Sadlerju. V njem točno določa pogoje, ki jih morajo izpolnjevati vsa konkurenčna podjetja, ki se potegujejo za upravljanje z družbenimi stanovanji. Ker ima na svojem sedanjem položaju dostop do vseh podatkov je povsem mogoče, da bo pogoje izpolnjevalo zgolj njegovo podjetje. Vprašali smo gospoda Pfeiferja mar se mu to, da kot občinski

funkcionar pošilja podjetjem priporočila za svoje podjetje in hkrati odloča o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati konkurenčne firme, ne zdi izkoriščanje svojega položaja za pridobivanje privatnih koristi.

Takole pravi: »Z novim letom se bo ukinila samoupravna stanovanjska skupnost. Svoje dosedanje delo bo izgubilo osemnajst ljudi. Z novim letom bo torej sistem, ki sedaj funkcionira, prenehal obstajati. Ker vendar poznamo to področje in znamo delati na njem, bi bili neumni, če bi ostali na cesti. Izvršni svet pozna to problematiko in se je strinjal, da ustanovimo podjetje, ki bi zaposlilo del teh delavcev. Tako bomo po novem letu kandidirali za

Bojan Kolenc: bo kot funkcionar glasoval proti svoji firmi?

upravljanje s stanovanji, kot bo lahko tudi katerekoli drugo podjetje. Naša vloga je na Izvršnem svetu že tri tedne, vendar do sedaj še ni bilo odgovo-

ra. Izvršni svet se je odločil, da bo dobil še najmanj dve drugi ponudbi in bo upravljanje s stanovanji pač zaupal podjetju, ki bo nudilo najboljše pogoje. Koliko jaz vem, pa v Celju ni drugih podjetij, ki bi bila registrirana za to dejavnost.

Ali bi lahko tudi drugi interesi prišli do banke podatkov?

»Ti podatki so v občinski pristojnosti in jih po zakonu lahko dobi na vpogled upravljalac, ki ga bo izbrala občina.«

Kako pa je glede postavljanja pogojev za konkurenčne firme?

»V dopisu je samo moje mnenje o tem kakšni bi leti morali biti, nikakor pa niso to pogoji, saj jih bo določil Izvršni svet. Do svojega strokovnega mnenja o teh stvareh pa sem kot strokovnjak na tem področju upravičen. Rad bi tudi poudaril, da jaz ne morem soditi o tem ali bo Izvršni svet izbral naše ali pa kakšno drugo podjetje za opravljanje te dejavnosti.«

In kaj pravi podpredsednik Izvršnega sveta Bojan Kolenc?

»To se mi nikakor ne zdi izkoriščanje svojega položaja za zasebne interese, saj je tu vse

legalno. Da pa ne bi bilo kakršnegakoli natočevanja, je Izvršni svet občine Celje posebej zahteval, da se pridobita še najmanj dve drugi ponudbi.

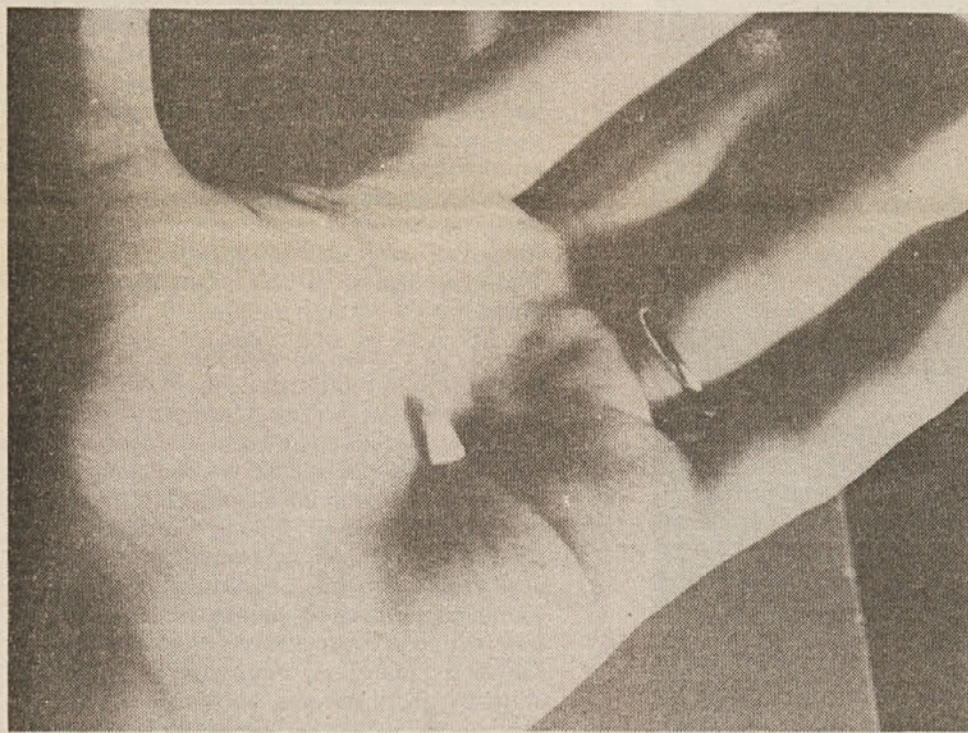
Seveda pa morajo biti firme, ki bi želele upravljati s stanovanjskim fondom, za to ustrezno registrirane.«

Kolencem besedam pa je seveda potrebno dodati, da zaenkrat še ni izšel razpis, s katerim bi dali možnost še drugim podjetjem.

Prav tako ni jasno ali bi baza podatkov, ki jo bodoči upravljalac mora imeti, morala biti na razpolago tudi drugim firmam, ne samo SUPRI. Ker je SUPRA nastala iz bivših občinskih služb s to bazo razpolaga ostalim morebitnim interesantom pa je dostop do podatkov omogoča le »na vpogled«.

Mogoče Ivan Pfeifer res ne bo glasoval o tem, komu bo IS zaupal upravljanje s stanovanji, gotovo pa bo o tem glasoval podpredsednik Izvršnega sveta za gospodarstvo Bojan Kolenc. Za katero podjetje bo glasoval – za tisto, ki ga je sam pomagal ustanoviti, ali za katero drugo?

J. V.

MIERX

TRGOVSKO IN PROIZVODNO PODJETJE, p. o. CELJE

AVTOTEHNIKA

V AVTOTEHNIKI CELJE UGODEN
NAKUP OSEBNIH AVTOMOBILOV
GOLF, AX 14 TGD IN ŠKODA FAVORIT.

– GOLF DIESEL 5 PRESTAV SAMO 897.000 TOLARJEV, CENA JE S PROMETNIM DAVKOM. DODATNA UGODNOST, V VREDNOSTI 70.000 TOLARJEV, PREDSTAVLJA DODATNO OPREMO AVTO RADIO, SNEŽNE VERIGE, SEDEŽNE PREVLEKE, VLEČNO KLJUKO, TEPIHE, OBVEZNO OPREMO IN TEHNIČNI PREGLED.
– OSEBNI AVTOMOBIL AX 14 TGD DIESEL 495.000 SLT CENA BREZ PROMETNEGA DAVKA.
– OSEBNA VOZILA ŠKODA FAVORIT 299.000 SLT CENA BREZ PROMETNEGA DAVKA. DOBAVA TAKOJ, KOLICINE SO OMEJENE.
VAŠ NAKUP V AVTOTEHNIKI, V VAŠE IN NAŠE ZADOVOLJSTVO.
INFORMACIJE TEL.: (063) 37-131 ALI 38-365.

Zdenka Bobovec: Srečna sem, kadarkoli uspem komu najti službo.

HLAPEC JERNEJ, KJE JE TVOJA PRAVICA

Brezupni boj

Kaj lahko storijo sindikati za svoje delavce v teh časih. Mar niso tudi Svobodni sindikati, kot se imenujejo, zgolj ostanek samoupravne preteklosti in vendarle obsojeni na propad? Ali še lahko zastopajo delavce in jim kakorkoli pomagajo? In konec koncev kateri sindikati – Svobodni sindikati Slovenije, Neodvisni sindikati, konfederacija ali pa kakšni tretji. Kdo lahko karkoli stori za delavce, razen, da jim pomaga kupiti ozimnico na kredit? Kdo lahko zaščiti vedno več delavcev, ki ostajajo brez službe in brez kruha? Kdo lahko pomaga možem pri petinpetdesetih letih, ki so po petintridesetih letih dela v istem podjetju ostali brez službe in danes s solznimi očmi pripovedujejo svojo zgodbo?

Obiskali smo enoto Svobodnih sindikatov v Lendavi in poprašali sekretarko krajevnega sindikata Zdenko Bobovec, kako se pri njih borijo z vse slabšim položajem njihovih članov in z vse večjim številom brezposelnih v Lendavi. »Pri nas je kar 1800 nezaposlenih delavcev, saj so šla v stečaj kar štiri podjetja. Industrijsko montažno podjetje (IMO), ki je zaposlovalo 540 delavcev, je v stečajnem postopku. Iz tega podjetja so nastala štiri druga, ki pa vsa skupaj ne zaposlujejo

več kot 100 delavcev. To so Varis, Montana, Porlen in Imol. Ostalih 440 delavcev iz podjetja IMO je prijavljenih na borzi dela.

Naslednje pomembno lendavsko podjetje, ki je ravno tako šlo v stečaj, je bilo Gorenje Varstroj, ki je na dan stečaja zaposlovalo 499 ljudi. Iz njega so ustanovili drugo podjetje, ki pa je prevzelo samo 226 delavcev.

Tudi Tovarne logistične opreme (TLO) ni več. Delo v njej je izgubilo 346 delavcev

in samo 84 jih je ostalo v novoustanovljenem podjetju.

Naslednja na tem žalostnem spisku je tovarna Indip: 30. septembra je bil končan stečajni postopek, 4. novembra pa je iz nje nastalo novo podjetje, ki je zaposlilo 40 delavcev: 81 jih je ostalo brez dela in so se pridružili množici čakajočih na borzi dela.

Kaj ste v sindikatu storili za vse te delavce?

»Delamo vse, kar je v naši moči. To ni ravno veliko. Trudimo se, da bi jim našli nova delovna mesta, vendar nam to bolj slabo uspeva. Pridružili smo se zahtevi, ki so jo nezaposleni naslovili na IS, da bi se odprlo vsaj nekaj novih delovnih mest, ki bi ljudem dala občutek upanja, da vlada vsaj nekaj dela na tem področju. Vemo, da je nemogoče v kratkem času zaposliti takšno množico ljudi in tega tudi nihče ne pričakuje. Vendar bi bilo mogoče

v pol leta odpreti 20 novih delovnih mest. V naslednjem letu pa 50. A kot izgleda, ni volje za kaj takega.

Nekaj se je storilo z denarjem, ki ga namenja Zavod za zaposlovanje kot pomoč tistim, ki bi želeli začeti na svoje. A 60.000 SLT je premalo za pričetek samostojnega opravljanja neke dejavnosti. Kajti dohodki so minimalni in predvsem mlajši nimajo kapitala, da bi lahko šli na svoje.

Mnogo ljudi išče kruh na avstrijski strani, kjer se da solidno zaslužiti s sezonskimi deli. Vračamo se 45 let nazaj, ko so tukaj vsi bežali čez mejo. Sedaj smo v isti situaciji. Sindikat bedi nad dohodki zaposlenih v občini, posebej nad tistimi najnižjimi. Preverjamo, če ustrezajo kolektivni pogodbi. Lahko rečemo, da smo uspešni,« končuje Zdenka Bobovec.

J. V.

KJE JE ZA SLOVENSKO VOJSKO MESTNO JEDRO

Vojska in zdravniki v Kadetnici

Vedno bolj vroče polemike o usodi nekdanjih objektov JLA v Sloveniji, ki jih je začasno dobila v svoje roke TO, kažejo na to, da prebivalci enostavno ne zaupajo več domnevni »začasnosti«, saj se še predobro, vsaj v Mariboru, spomnijo, koliko časa je začasnost veljala v primeru mariborskega Narodnega doma, ki se je po vojni kar 45 let imenoval dom JLA. Kljub temu, da so partizani napovedali le nekajtedensko last, torej dokler se razmere ne uredijo.

Sedaj so ti objekti ob spremembi lastnika ponovno na »borzi«, čeprav jim je nedvomno najbližja druga vojska, to pot slovenska. Civilna javnost pa je ob lastnih interesih prisiljena čakati na zeleno luč Janševskega ministrstva. Tako v primeru že razpiti vojaških stanovanj, na katera mnogi v bivanjski stiski niso bili pripravljeni čakati na pričakovano odločitev in so se v njih nasilno vselili, kot pri zapuščenih vojašnicah. Namestnik slovenskega obrambnega ministra **Miran Bogataj** je v izjavi za STA sicer povedal, da bodo z vojaškimi objekti najprej zadostili obrambno-varnostnim zahtevam RS in da bo zadoščeno zahtevam javnosti po odstranitvi vojašnic iz mestnih jedr, toda na žalost zadnji tok dogodkov speljuje drugačno pot.

Če pustimo ob strani široko formulacijo »obrambno-varnostnih zahtev RS«, ki se pač lahko jemljejo popolnoma relativno in svobodno, je le čudno, da se je slovenska država odločila, da bosta o njih primarno odločali dve ministrstvi, obrambno in notranje, torej re-

presivna aparata, »navadnim« smrtnikom pa ostanejo le kosti za miloščino. Lokalna skupnost, ki živi na svoji zemlji, potemtakem ne bi mogla odločiti o svojih sosedih. Takšnih metod pa smo že preveč vajeni iz prejšnjega, totalitarnega sistema, ki smo mu morali vse, kar je serviral, tudi pojesti.

V zadnjem času pa prihajajo na plano celo bolj konkretne stvari, ki postavljajo na glavo trditve obrambnega ministrstva, s čimer zasajajo dvom še v druge obljube in vedno bolj nadevajo drugo masko političnemu leporečju, ki niso daleč od tiste, ki jo je vsa leta nosila JLA. V Mariboru namreč TO leži najbolj pri srcu vojašnica Franc Rozman Stane (Kadetnica), kar je v nasprotju s trditvami, da v mestnih jedrih več ne bo vojašnic, saj je imenovana v mestnem spalnem naselju, četudi bi lahko predel, oddaljen kakšen kilometer iz najstrožjega centra, imenovali »mestno jedro«.

Vzmirjanje, ki ga avtoritativna oblast pri svojih enostranskih akcijah in odločitvah povzroča, jo očitno kaj malo briga

in se obnaša skoraj tako kot njeni predhodniki. Občani samo smejo spremljati od strani, kakšnega sosedo bodo dobili, na drugi strani pa se občinski organi počutijo primerno odvezani in se le stežka odločijo skakati v nepopularno zelje osvobodilni slovenski vojski, da bi objekti poslej služili koristim in interesom civilne javnosti.

Sekretarka LDS Maribor, stranke, ki je v zvezi s to problematiko najbolj aktivna, **Jasmina Vidmar** v svojem že drugem sporočilu pravi, da »se bo po zadnjih informacijah že s 1. decembrom v največjo mariborsko vojašnico Franc Rozman Stane dokončno vselila TO. Skupaj z njenimi uniformiranimi predstavniki pa tudi 200 na novo zaposlenih civilnih oseb v vojaški službi.« Čeprav pozdravljamo vsakršno novo zaposlovanje v sedanjem gospodarskem razsulu, pa lahko domnevamo, da bodo vsi ti (ali vsaj večina), tudi v ostali Sloveniji spet dodatno obremenili tam, kjer so skrhan proračun in še dodatno stopili na nova sredstva davkoplačevalcev, ki že sedaj ne vejo, kje bi spraskali kakšen dodaten tolar.

Ponovno se postavlja vprašanje, ki ga je LDS »že večkrat postavila, pa nanj nikoli ni dobila odgovora, in to, kakšen obrambno varnostni sistem ta dežela potrebuje in kar je še

pomembnejše, kakšnega ta dežela sploh zmore.« Rzkorak med tema dvema vprašanjema kaže, »da postavlja obrambno ministrstvo mastodontski sistem, kakršnega je imela bivša JA.«

Nadalje pa pri tem problema še ni konec, saj se stvari nadaljujejo še v eni smeri. Na sestanku v Dobrni, kjer so se zdravstveni delavci srečali s predstavniki obrambnega ministrstva, so jih le-ti obvestili o ustanavljanju ambulanc v nekaterih večjih vojašnicah, čeprav »se je zgrešenost takšnih projektov pokazala že v vojno v Sloveniji, ko so tudi ranjene JA prevažali v civilne bolnišnice, saj zdravstveni delavci JA niso bili usposobljeni za tako težke poškodbe, medtem ko se s podobnimi poškodbami civilni zdravniki nenehno srečujejo,« nadaljuje Jasmina Vidmar.

Zdravnikom je bilo nenavadno, da so na ta razgovor iz obrambnega ministrstva poslali manj znane ljudi, saj so bili o celotni stvari precej nepoučeni. Nihče ni vedel ničesar podrobnejšega o vsej stvari in ni bil resnično pristojen dati kakršnegakoli pojasnila. Smešno je, da bomo raznim doktrinom navkljub sedaj skrbeli in plačevali za vojaško zdravstvo, ko niti civilnega nimamo urejenega in se le redko izkoplje iz težav. Zdravniški štrajk je samo eden od pokazateljev slabe-

ga stanja v slovenskih bolnišnicah. Kaj pa bi povzročili s paralelnim zdravstvenim sistemom, ki nedvomno ne bi bil poceni, ni potrebno posebej poudarjati.

Da kupčkanje ne pomeni rešitve iz zagat so se trudili dokazati sami mariborski zdravniki, saj so že pred tem dvakrat pisali direktno obrambnemu ministrstvu in ministru **Janezu Janšiču**, vendar odgovora niso dobili. Problema niso hoteli izpostavljati v javnost in nemudoma uporabiti medije kot sredstvo sporočila, ampak so ubrali pot, ki bi zagotavljala obojestransko mirno rešitev. Toda, ker odgovora ni bilo, dogodki pa se razvijajo naprej, so se odločili, da bodo prek javnosti poskušali preprečiti takšen nesmisel. **Dr. Vojko Flis** je med najbolj dejavnimi v mariborski bolnišnici.

Ob tem »se postavlja tudi vprašanje ali se bo paralelni zdravstveni sistem financiral samo iz vojaškega proračuna ali pa se bodo sredstva prelivala (s pomočjo integralnega proračuna) iz že tako obubožanega »civilnega« dela proračuna (zdravstvo, šolstvo...),« se sprašuje sekretarka LDS, ki dodaja, da niti v slovenski skupščini na mnoga vprašanja ni bilo na to temo eksaktnih odgovorov, kar pomeni, da kljub temu, da še vedno takšen vojaški sistem v skupščini ni dobil verifikacije, se o tej temi »očitno ne sme in se ne bo smelo govoriti.«

Podobno usodo je LDS doživela pred nedavnim, ko so kot javno delujoča institucija, ki ne skriva svojih potez, v dnevniku Večer zahtevali od vodje upravnega organa za obrambo v Mariboru **Alojza Kovačiča**, da »pojasni, ali drži, da misli vojska še naprej uporabljati vojaške objekte v mestnem jedru?« Gospod Kovačič jim sicer odgovori na vsa vprašanja

in celo omeni, da predlagajo ministrstvu za obrambo in pristojnim službam Republike Slovenije, »da v bodoče ne ločirajo vojaških objektov v središču mesta in da za namembnost sedanjih vojašnic upoštevajo tudi pobude, ki so dane s strani lokalnih oblasti in potencialnih interesentov.«

Pri tem nam v oči pade formulacija »v bodoče ne ločirajo«, ker ni jasno, kaj pa z objekti, ki so že locirani v središčih mest in na drugi strani lahko zaskrbijo takšna stališča občinskega organa za obrambo, ki kot da ni seznanjen z republiški usmeritvami, saj se pravo stanje vrti v drugo smer. To bi mogoče zvenelo kot pretirano domnevanje, če ne bi spet poudaril, da se bodo po dosedaj njemu znanih podatkih »vojaški objekti prodali interesentom po predhodni odločitvi in zagotoviti potrebnih prostorskih pogojev za usposabljanje TO Republike Slovenije.« TO ostaja torej v primarni vlogi pri dodeljevanju oziroma jemanju. Mimogrede se nam vsili še vprašanje, kam se bo stekel denar od prodaje ostalih objektov civilnim ustanovam. Mogoče nazaj v proračun? Dvom ostaja vendarle, saj Alojzu Kovačiču javno komuniciranje preko medijev ni bilo po godu.

Kakorkoli že, počakati moramo še nekaj dni, to je do planiranega 1. decembra, ko bomo videli, kaj se bo zgodilo. Marsikatera danes nerazčiščena nejasnost se bo očistila balasta raznih tajnosti, ko bo v Mariboru znano, kaj danes namestnik slovenske TO. Če bo to Kadetnica, obogatena z zdravstvenim centrom, smemo priznati, da je civilna družba še enkrat izgubila svojo nedolžnost, ki ji jo mnogi danes pritekajo za čimbolj nebolečo izpeljavo lastnih interesov. Torej še en padeo na ledu.

Peter Tomaž Dobrila

– Gospod Nečemer, kaj vas je pripeljalo do tega koraka?

»Predvsem brezdusnost prof. dr. Ferluga, ki je bila značilna za njegovo polemiko z novinarjem, ko je šlo vendarle za življenje in zdravje ljudi. To me je, po pravici povedano, prav razkačilo. In pa tista velika razprava o kongresu patologov, ki naj bi izpričala oziroma potrdila vrhunske dosežke slovenske patologije. V resnici pa sem v njej videl le prefinjeno Potemkinovo vas, za katero so skušali prikriti nestrokovnost, neetičnost in celo nemoralno posameznikov na tem inštitutu.«

– Samo to?

»Najbolj, čeprav bi lahko rekel, da je bil to le neposredni povod, vrh ledene gore, v bistvu pa me je k temu dejanju vodilo spoznanje in nestrinjanje z marsičem, kar se danes dogaja na Kliničnem centru.«

– In kaj se je v resnici zgodilo z vašo pokojno Ireno?

»Irena je imela melanom. To je eden najhitrejših in najbolj malignih tumorjev.«

– In kdaj ste ga odkrili?

»Dosti pozno. Na zunaj je bila to le bulica v predelu pasa blizu hrbtenice. Sam sem, čeprav stomatolog, ves čas sumil na melanom. Tako je bilo tudi v resnici. Melanom je bil že v fazi, ko je poslal metastaze po telesu.«

– Kaj se je zgodilo potem?

»Potem sem jo le stežka spravil na operacijo. Operirala jo je moja kolegica s travmatološke klinike, jaz pa sem ji asistiral, ker me takšne stvari, čeprav sem stomatolog, zelo zanimajo. Po operativnem posegu pa smo dobili izvid s patologije, ki je bil negativen. Če vam povem čisto po pravici, tega nisem mogel verjeti, saj so bili vsi indici, da je šlo za melanom v napredujoči

Kar nekaj časa se je zdelo, da je polemika med znamenitim novinarjem Zdravkom Frankljem jr. in predstojnikom Patološkega inštituta prof. dr. Dušanom Ferlugo le brezplodno udarjanje ping-pong žogice iz bogve kakšnih nagibov. Zapletli okoli slovitega svetovnega kongresa so se zdeli kot nedolžne igrice, dokler... No, dokler v tej godlji niso začeli ispod peresa Zdravka Franklja prihajati podatki, ob katerih v normalni pravni državi ne bi zastrigla z ušesmi zgolj strokovna in siceršnja javnost, temveč bi moralo zaskominati tudi takšne institucije, kot je, denimo, republiški javni tožilec ali notranje ministrstvo. Si lahko mislite: »švercanje« človeških organov in delov človeškega telesa, sumljivi »strokovni incidenti« z usodnimi (tudi smrtnimi) posledicami...!? Sodu pa je izbil dno podatke o smrti 35-letne žene, matere treh nepreskrbljenih otrok, kar naj bi zakrivila napačna diagnoza »specialista« na patološkem inštitutu. Stvar je začela doobratno smrdeti, ko se je v našem časniku oglašil tudi neposredni prizadeti, mož prezgodaj umrle mamicе.

fazi. S sumi sem vrtal v svojo kolegico, ki je operirala Ireno, vendar je vztrajala pri negativnem izvidu, kakršen je pač prišel s patologije. To me je nekoliko pomirilo, kajti s strokovnega gledišča pač nisem imel nobenih argumentov, da ne bi verjel v izvid. To je bilo oktobra leta 1989. Potem sva živela naprej, kot da se ni nič zgodilo. Odločila sva se še za enega otroka. Kakih osem, devet mesecev po operaciji je Irena vnovič zanosila.«

– Pa najbrž ne bi smela?

»Seveda ne! Če bi bil izvid s patologije pravičen, se za novega otroka pač nikoli ne bi

odločila, kajti nosečnost je kontraindikacija vsakega tumorja. To je tudi razumljivo, kajti pojavljajo se hormoni, ki vplivajo na splošno sprejembo matere, nosečnica mora več jesti itd. Prav to pa najbolj godi tumorju...«

– In vi ste prepričani, da je prav nosečnost neposredni povod za smrt vaše žene?

»Prav gotovo. Kajti Irena je bila praktično do smrti popolnoma normalna. Zdi se mi, da je že proti koncu le enkrat ali dvakrat potarnala, da jo boli glava. Midva sva namreč zelo zdravo živela. Lahko bi celo rekli, da sva nevede posredno zdravila njenega raka. In to

DE

z makrobiotiko, ki je zame uspešen alternativni vir zdravljenja raka. Tu mislim predvsem na prehrano. Jedla sva največ žitaric, stročnic, zelenjave, sadja, mesa nič...«

– Načrtno?

»Po svoje da. To je pač vzhodnjaška stvar, ki je sodila v najino življenjsko opredelitev. To pa tudi pomeni, da bi

lahko, če ne bi bila noseča, Irena še zelo dolgo živela.«

– In kdaj je umrla?

»Na porodu, v komi. Otroek se je rodil, seveda predčasno, s carskim rezom. Dan po porodu je Irena umrla, ne da bi vedela, ali kar koli čutila.«

– In otrok – je preživel?

»Da, zahvaljujoč inkubatorju. Zdej je naša punčka že težka 9,5 kg in se lepo razvija...«

– Kaj je pokazala obdukcija?

»Metastazo melanoma v 4. možganskem ventriklu. To pa je v neposredni zvezi z operiranim tumorjem in napačno diagnozo dr. Vončine s Patološkega inštituta.«

– Kdaj ste za to definitivno izvedeli?

»Letos, maja, ko sem srečal tisto svojo kolegico, ki je operirala Ireno. Povedala mi je, da je bila glede tega na patologiji cela afera.«

– In? Se vam je kdo opravičil za usodno zmotu?

»Ne, in to me je najbolj prizadelo. Čeprav je o tej stvari govoril ves Klinični center, predstojnik patologije Ferluga ni štel za potrebno, da bi me obvestil o tem, kot oni rečajo, »strokovnem incidentu«. To pa je grozno. Čeprav je očitno, da gre za čistega diletantta, ki po nekaterih infor-

macijah nima niti ustreznih šol in ki se mu takšna stvar ni prvič primerila, je dr. Ferluga ščutil podrejenega Vončino. Seveda je vprašanje, zakaj? Ali zaradi »kolegialnosti« ali zato, da je Ferluga kandidiral za dekana medicinske fakultete, pri čemer mu pač ta »incident« ne bi mogel koristiti.

Kakor koli že bilo, stvar je zelo grda in po svoje govori o strokovnosti, vrhunskih dosežkih patologije, ki jih je hotel Ferluga dokazati s svetovnim kongresom, medtem ko o zdravniški etiki in morali nasploh v tej zvezi niti ne kaže razpredati...«

– Jih boste tožili?

»Ne, ker v tem ne vidim nobenega zadoščanja. Nočem jih niti videti, ker se mi gnusijo.«

– Zakaj torej vendarle opozarjate na ta primer?

»Primer je zgolj povod, kot sem že rekel, vrh ledene gore, pod katero se pač skrivajo številne nečedne resnice o našem zdravstvu. Saj ne rečem, v kliničnem centru je veliko sposobnih in poštenih ljudi, toda takšni danes ne pridejo do besede. V ospredju so ljudje, ki se grede kariere, ki se šopirijo, medtem ko kakšna resna medicina, etika in odnos do bolnika zanje ne obstajajo. Do bolnikov se vedejo kot mali bogovi. Gre mi tudi zato, da opozorim na te stvari. Patologija ni na Marsu, je v kliničnem centru, ki je po mojem mnenju ena glavnih klik splošne družbene nemorale.«

– Ali se je mogoče ob tem vašem tragičnem primeru odzval kdo iz institucij, ki bi jih ta primer moral zanimati, denimo Drobnič, Bavčar?

»Mene o tem ni nihče obvestil, kar pomeni, da se s takšnimi rečmi te institucije ne ukvarjajo, kar po svoje govori o naravi družbe, v kateri živimo.«

INDIJSKA KONOPLJA OSVAJA SLOVENIJO

Bavčar je snedel besedo

V zadnjih letih smo pričali pravemu bumu indijske konoplje v Sloveniji. Razširila se je iz večjih mest na podeželje, tako da danes že skoraj ni vasi, v kateri ne bi našli koga, ki se ukvarja s pridelovanjem te rastline. Sadi se povsod. V stanovanjskih blokih, v cvetlične lončke, na podeželju pa na skritih in težje dostopnih terenih.

Pri nas so prve nasade indijske konoplje našli že leta 1965 v Ljubljani, sedaj pa se, posebno v zadnjih letih, širi kot požar po celotni Sloveniji. Lansko leto je policija našla 1664 rastlin konoplje (*Cannabis sativa*) ter podala 16 kazenskih prijav zaradi nepravilne proizvodnje in prometa z mamili in 6 predlogov sodniku za prekrške. Za letos točnih podatkov ni, saj jih Bavčarjevi fantje še niso uspeli zbrati. Po 31. 10. pa naj bi bilo zaplenjeno 12 kg marihuane.

Brez dvoma poraba in proizvodnja marihuane iz leta v leto strmo naraščata. Cigarete marihuane kadi čedalje več mladih na raznih srednjih šolah v Sloveniji.

Kaj sploh je marihuana? Zeliščna marihuana ali trava je mešanica zdrobljenih listov, cvetov in pogosto vejic, rastline *cannabis sativa*, ki danes raste v vseh toplejših predelih sveta, izvira pa iz Azije. Rastline se delijo na moške in ženske, za pripravo droge pa se uporablja

va. Toda koliko pravzaprav škoduje?

Nekateri učinki marihuane so pravzaprav paradoksalni. V Indiji, kjer jo uporabljajo že stoletja, velja, da zmanjšuje

za vožnjo avtomobila, vendar pa vožnja pod vplivom marihuane ni nevarnejša kot pod vplivom alkohola. Najslabša je seveda kombinacija obojega.

Nekaj časa je vladalo mišljenje, da marihuana poškoduje kromosome in povzroča prirojene napake na potomcih. Poznejše raziskave so to mnenje ovrgle. Dokazano pa je, da zmanjšuje izločanje testosterona in semenske tekočine. Pari, ki kadijo travo, pa si želijo otroka, morajo nehati kaditi najmanj šest mesecev pred nameravano nosečnostjo. Po zadnjih ugotovitvah marihuana najslabše vpliva na pljuča. Ena cigareta marihuane na dan škoduje toliko kot dvajset navadnih cigaret. Dejstvo je tudi, da pri otrocih med 11-im in 15-im letom kajenje marihuane ovira njihovo fizično in psihično dozorevanje.

Mnogi se še spominjajo predvolilne kampanje in izjave Igorja Bavčarja, da se bo zavzemal za legalizacijo marihuane. Vprašanje je, ali bi bilo to za vse sprejemljivo, čeprav je

Med ljubljanskimi srednješolci strmo narašča število uživalcev marihuane. V začetku leta 91, jo uporablja, že vsaj dvajset procentov celotne srednješolske populacije. Tudi v drugih srednjih šolah po Sloveniji ni dosti drugače.

le ženska zvrst rastline. Njena poglavitna psihoaktivna sestavina tetrahidrokanabiol (THC) je močno skoncentrirana v smoli rastline. Ni vseeno, kje se konoplja vzgaja, saj vsebuje, glede na podnebne razmere, različne količine THC-ja. Močnejšo drogo bomo dobili iz konoplje, ki raste nekje v Indiji kot iz tiste, ki raste pri nas. No, tudi droga, ki uspeva v naših krajih vsebuje razmeroma mnogo psihoaktivnih substanc (THC).

Vsi vemo, da je marihuana protizakonita, draga in škodljiva.

spolni nagon. V Evropi pa se je verjelo, da ga povečuje. V Indiji jemljejo konopljo kot pomoč za jasnejše mišljenje, na zahodu pa mislijo da razkrajja spomin in mišljenje. Po hudih napadih nanjo v začetku tega stoletja, se je smatrala v sedemdesetih in osemdesetih letih kot dokaj nenevarna. Iz nekaterih poznejših raziskav je razvidno, da le ni tako nenevarna, kot se je mislilo.

Nobenega dvoma ni, da »trava« slabi spomin, otežuje ocenjevanje časa in prizadene zmožnosti opravljanja zapletenih gibov, potrebnih na primer

Da je pridelovanje marihuane dober posel, kaže tudi odkritje, enega doslej največjih nasadov indijske konoplje, ki je dozorel na naših tleh. Na opuščeni njivi v kraju Dobrine pri Žetalah je raslo 600 sadik te rastline, ki sta jo posadila dva mladoletnika.

res, da je po naši zakonodaji marihuana izenačena s trdimi drogami, kar nikakor ni pravilno. Marihuana se nikakor ne more primerjati s trdimi drogami in tudi ni res, da bi kajenje marihuane odpiralo pot do trdih drog. To potrjujejo milijoni ameriških študentov, ki so kadili marihuano, a niso nikoli postali odvisni od trdih drog. Pot do trdih drog jim lahko odprejo le policijski pregoni in zapori, kjer lahko postanejo ali se čutijo »ožigosani«, in kjer se lahko spoznajo in povežejo s pravim podzemljem. Povedati je treba, da je pri nas dovoljeno le uživanje majhnih količin drog (trdih in mehkih). Strogo pa je prepovedano posedovanje, preprodavanje in napeljevanje k uživanju drog. Sodišča so pri nas v slučaju marihuane dokaj tolerantna in ob-

toženca zaradi nekaj sadik konoplje ne pošljejo v zapor, seveda če presodijo, da je šlo za dejanje neznatne družbene nevarnosti. Vsekaj ga le po žepu preko sodnika za prekrške. (Kazen je nekaj tisoč tolarjev, celo do 15.000). Po zakonu zagrožene kazni za razpečevanje mamil se gibljejo od šestih mesecev do petih let, in ker je tudi marihuana klasificirana kot mamilo, je seveda za njeno razpečevanje predvidena enaka kazen.

Po svetu se krepi gibanje za legalizacijo marihuane in celo trdih drog. Če vemo, da vse prepovedi in poizkusi zatrtja uživanja drog niso prinesli nobenih rezultatov, in, da povpraševanje po mamilih narašča, je očitno, da represija kaj dosti ne pomaga, čeprav se širi občutek, da se je Bavčar odločil še bolj intenzivno za to pot.

Adriano Ferrari

**PRIHRANITE SI ČAS
IN DENAR
Z BLAGOVNO
DENARNO KARTICO
MEX BANKE**

**- NAKUP BLAGA
- DVIG GOTOVINE
- UGODNE OBRESTI
- KORIŠČENJE LIMITA**

KUPUJETE LAHKO V POSLOVALNICAH PODJETIJ:

METRO CELJE, MODA CELJE, POTROŠNIK CELJE, TEKO CELJE, DRAVINJSKI DOM SLOVENSKE KONJICE, JELŠA ŠMARJE PRI JELŠAH, IZBIRA LAŠKO, LIPA ŠENTJUR, SAVINJA, SAVINJSKI MAGAZIN ŽALEC, TRGOVSKO PODJETJE RADEČE, ZILA SLOVENJ GRADEC, AVTO CELJE

POKLIČITE TELEFON: (065) 21-601

Grafična priprava & grafični marketing & oblikovanje

Simona Vovk
Cesta na Ostrožno 113, 63000 Celje, Telefon & fax: 06334-222

Bliža se NOVO LETO. To je čas, ko lahko vašim poslovnim partnerjem in prijateljem izkažete pozornost.

Mi vam v ta namen lahko ponudimo naslednje artikle, seveda z vašo reklamo:

- * žepne koledarje
- * namizne koledarje v obliki bloka
- * stoječe namizne koledarje
- * stenske koledarje
- * novoletne voščilnice
- * vžigalnike
- * kemične svinčnike

Če je vaša domišljija še bogatejša, smo vam z našimi uslugami na voljo!

MIROROKS

INDUSTRIJSKA PRODAJALNA
Zidanska 27, Celje

To je trgovina z najcenejšim ženskim in moškim perilom, največjo izbiro body-ov, pižam, spalnih srajc, halj, svilenih nogavic in največjo izbiro uvoženih ženskih in moških kopalk

**-Pridite in se prepričajte!
HVALA ZA ZAUPANJE**

JURE ZDOVC, NAJPOPULARNEJŠI SLOVENEK V ITALIJI

Zdaj sem preskrbljen

Konjičan Jure Zdovc je brez dvoma ta čas najuspešnejši slovenski športnik. Med košarkarji že lep čas nima konkurence v naši mladi državi, zdi pa se, da nismo daleč od resnice, če zapišemo, da je najuspešnejši košarkar, kar se jih je kdaj rodilo v deželi lipovega lista. Za to je več razlogov: Jure je že bil svetovni prvak, olimpijski podprvak in evropski prvak (da evropskega naslova poleti ni osvojil še drugič, je »kriva« njegova pripadnost Sloveniji, saj zaradi agresije na domovino ni hotel igrati polfinalne in finalne tekme za Jugoslavijo). In morda glavni razlog, zakaj je Jure uspešnejši denimo od Daneua: Z odhodom v Bologno je Jure kot prvi slovenski košarkar svoje znanje vnovčil za ceno, od katere bi se zvrtilo v glavi tudi marsikateremu uspešnemu poslovnemu s tako zelo opevanega Zahoda.

Natanko dva meseca je minilo, odkar se je Jure SDOUZ, kot mu pravijo Italijani, preselil na »delo« v Bologno. Spominjam se, da sva se nazadnje pogovarjala ravno na dan njegovega odhoda, ko še ni vedel, kako ga bodo v novem klubu sprejeli, ko sta žena Irena in nekajmesečna hči Alijana še ostali v Ljubljani... Bilo ga je strah...

Jure, kako je v Bologni po dveh mesecih?

»V Bologni je super, enkratno... Ko bi le doma bilo tako. Jaz sem človek, ki ima vselej domotožje. Še ko sem igral v Ljubljani, sem vsak prosti trenutek izkoristil za obisk v rodni Konjicah. Tam so moji domači in večina prijateljev. Saj sem jih imel tudi v Ljubljani precej, toda tisti iz otroštva so največ vredni. Ko sem kot 17-letnik odšel v Ljubljano mi je bilo tako hudo, da sem mislil, da se to pač ne more več ponoviti. Pa se je. Še posebej veliko domotožje sem imel v Bologni na začetku, dokler se mi nista pridružili Irena in Alijana. Na srečo sta kmalu prišli in tu so nas res zelo lepo sprejeli, tako da nam je super. Saj veš, domotožje vedno ostane, vendar lepše ko te novo okolje spremlja, manj misliš na to.«

Kot Slovenca te verjetno precej sprašujejo kako je doma: Kakšno je tvoje stališče o vojni na Hrvaškem ipd. Ali te to kaj moti in kaj jim odgovarjaš?

Vsakemu, ki me vpraša o tem, z veseljem povem resnico o zločinih jugoslovanske armade, prej v Sloveniji, posebej zdaj na Hrvaškem. To je naj-

kar se je in sem pristal v Knorru. Pri tem sem imel več sreče kot pameti.«

Zakaj?

»Do zdaj sem tekme evropskega pokala državnih prvakov spremljal le prek televizije, vseskozi pa sem si želel, da bi tudi igralsko sodeloval. Zato je v Evropi prišel v poštev le klub, ki v tej sezoni nastopa v evropski ligi. Seveda pa so do takrat, ko so se v Olimpiji odločili, da vendarle lahko grem v tujino, vsi veliki evropski klubi že zapolnili dovoljeno število tujcev v ekipi. Pri Knorru sta igrala odlična Kanadčan Wennington in Američan Ray Richardson. Raya gotovo poznate, saj igra zdaj v Splitu pri Slobodni Dalmaciji. Menda v Italiji še noben igralec pred njim ni bil tako priljubljen. Publika mu je nadelala vzdevek Sugar. Zame v tistem času v Knorru ni bilo mesta, saj delodajalci niso niti pomislili, da bi odslavili kategera od njiju. Toda ugotovili so, da se je Richardson drogiral in so ga nemudoma odpustili. Začeli so iskati novega tujca, na seznamu so imeli nekaj Američanov in ko so izvedeli, da sem prost, so povabili tudi mene. Naj povem, da je bil med drugimi na seznamu tudi slavni Alex English. No, trener Knorra Ettore Messina (na EP v Rimu je bil asistent italijanskega selektorja Sandra Gamba), se je odločil zame. Bilo je še nekaj težav z Olimpijo, ampak na koncu smo se le dogovorili.«

Ti si vojno tudi osebno drago plačal?

»Moram priznati, da me je res precej stala. Ko se je začela agresija na Slovenijo, sem bil z reprezentanco Jugoslavije v Rimu na evropskem prvenstvu. Pred polfinalno tekmo s Francijo sem izvedel za priporočilo Športne zveze Slovenije, naj ne igram v dresu jugoslovanske reprezentance. Brez odlašanja sem šel do selektorja Ivkovića in mu povedal, da pač ne bom igral. Moram priznati, da me zaradi tega ni nihče obsojal, čeprav je moral Duda zaradi mojega neigranja spremeniti sistem igre. Moji reprezentančni kolegi so na koncu vseeno osvojili zlato kolajno. Nagrada za 1. mesto je bila 500 starih milijard. Seveda je bilo v tistem času v markah to precej več kot danes. Kljub temu, da sem bil ves čas na reprezentančnih pripravah, odigral vse treninge tekme in do polfinala uspešno igral tudi na prvenstvu, nisem prejel niti pare. To pa še ni bilo konec. Vedno sem si želel igrati v slavni NBA ligi in poleti sem imel povabilo slavnih Los Angeles Lakersov, da se jim pridružim v campu. To sicer še ne pomeni, da bi me zares angažirali, vendar menim, da sem sposoben igrati v Ameriki in to je bila velika zamujena priložnost. V Ameriko pa nisem mogel odpotovati zaradi vojne v Sloveniji. Irene, mame, sestre Andreje, predvsem pa male Alijane enostavno nisem mogel pustiti samih. Še sreča, da se je potem zgodilo to

O Olimpiji ne govoriš ravno z navdušenjem?

»Po naravi sem skromen človek in denarja nikdar nisem kar tako zapravljaj. Vsak dinar sem skušal prihraniti in navsezadnje sem si že v času igranja v Sloveniji, s pomočjo ZTKO-ja, Športne zveze, mesta Ljubljane in nenazadnje tudi Olimpije, pa z nekaj krediti, uspel kupiti kar lepo stanovanje v Ljubljani, nekaj zemlje na morju, sestri pa sem postavil lokal v Slovenskih Konjicah. Toda zdaj mi prvič resnično ni potrebno skrbeti zaradi denar-

ja. Čeprav lahko rečem, da so cene v Bologni »off-limits«. Neverjetna draginja, od oblačil do žarnic, vse je drago. Kot rečeno pa denarnih skrbi nimam. Jasno mi je, da doma ni bilo denarja, ne v Olimpiji, drugje še manj. Toda pri prestopu v Knorr je Olimpija po mojem zaslužila preveč. Na moj račun seveda.«

Koliko, če ni skrivnost?

»Knorr ji je za prvo sezono vplačal 150.000 dolarjev. Bomo videli, kako naprej. V pogodbi s Knorrom je zapisano, da lahko na koncu sezone pogodbo prekinemo, če bo katera stran to hotela. Jaz bi se rad na vsak način preizkusil v Ameriki. Drugo leto se bom zagotovo udeležil poletnega tabora, če me bo le katero od moštvev povabilo. Toda Knorr s to vsoto Olimpije ni izplačal. Naslednje leto bomo zopet sedli za mizo. Vprašanje je le s kom, s Knorrom ali s kom drugim. Cena bo približno takšna kot letos. In tako vsako leto, če me ne bo kdo dokončno odkupil. Vse to je le malce preveč, ali ne?«

Vendarle pa te je Olimpija afirmirala?

Da ne bo pomote: o Olimpiji ne mislim nič slabega. Nanjo me vežejo lepi spomini. Toda, če smo pošteni, mene ni afirmirala Olimpija, kot mi mnogi očitajo. Tudi vlagala ni vame. Košarke sem se naučil pri Cometu, ki je na koncu od mene dobil še najmanj. Praktično nič. Že kot član Cometa sem bil kadetski reprezentant Jugoslavije. S to reprezentanco sem osvojil zlato medaljo na evropskem prvenstvu, v tej generaciji pa so ob meni igrali še Paspalj, Nakič, Prelevič, Mavrenski... Pri 15-ih sem bil član Cometove prve peterke in dobil sem kar nekaj ponudb. Najprej iz Celja, ki je bilo takrat kar močna ekipa, potem tudi od Cibone. Nazadnje pa sem se odločil za Ljubljano in v Olimpijo sem prišel praktično zastonj. Celu vrsto let sem v Ljubljani kar uspešno tudi nastopal. Olimpiji sem torej koristil kot igralec, na koncu

Jure Zdovc v dresu Knorra

pa je še imenitno zaslužila. V Evropi in svetu pa me je afirmirala jugoslovanska reprezentanca.«

Za katero pa ne boš več igral?

Ne! Mislim, da sem to tudi dokazal, saj sem bil prvi slovenski športnik, ki je zapustil reprezentanco na uradnem tekmovanju zaradi agresije na Slovenijo. Povsem jasno je, da so se stvari obrnile tako, da smo zdaj sovražniki. Po vsem kar so nam storili in kar še vedno delajo na Hrvaškem, o reprezentanci Jugoslavije sploh ne razmišljam več. Toda dejstva so dejstva. Mene je dejansko afirmirala ta reprezentanca in zakaj tega ne bi priznal. Druga stvar je to, kar se dogaja zdaj. Sicer pa so bili v reprezentanci sami odlični fantje in mi je za njo kar žal. Športniki pač niso oziroma nismo krivi za to kar se je zgodilo. Meni, kot sem že dejal, tudi v Rimu nihče ni očital, da nisem hotel igrati. Vsi so me razumeli in tudi podprli. Naš glavni cilj je bil Barcelona 92. Tam bodo tudi ameriški profesionalci. To je velik izziv, povrh vsega pa je bilo to moštvo tudi edino, ki bi se lahko Američanom resneje postavilo po robu.«

Kaj pa reprezentanca Slovenije?

»Verjamem, da bomo nekega dne imeli dobro reprezentanco. Toda trenutno še nismo konkurenčni. Drugače je s hrvaško reprezentanco. Ta bo po mojem še vedno najmočnejša v Evropi. Še najbolj resnega nasprotnika pa bo imela v srb-

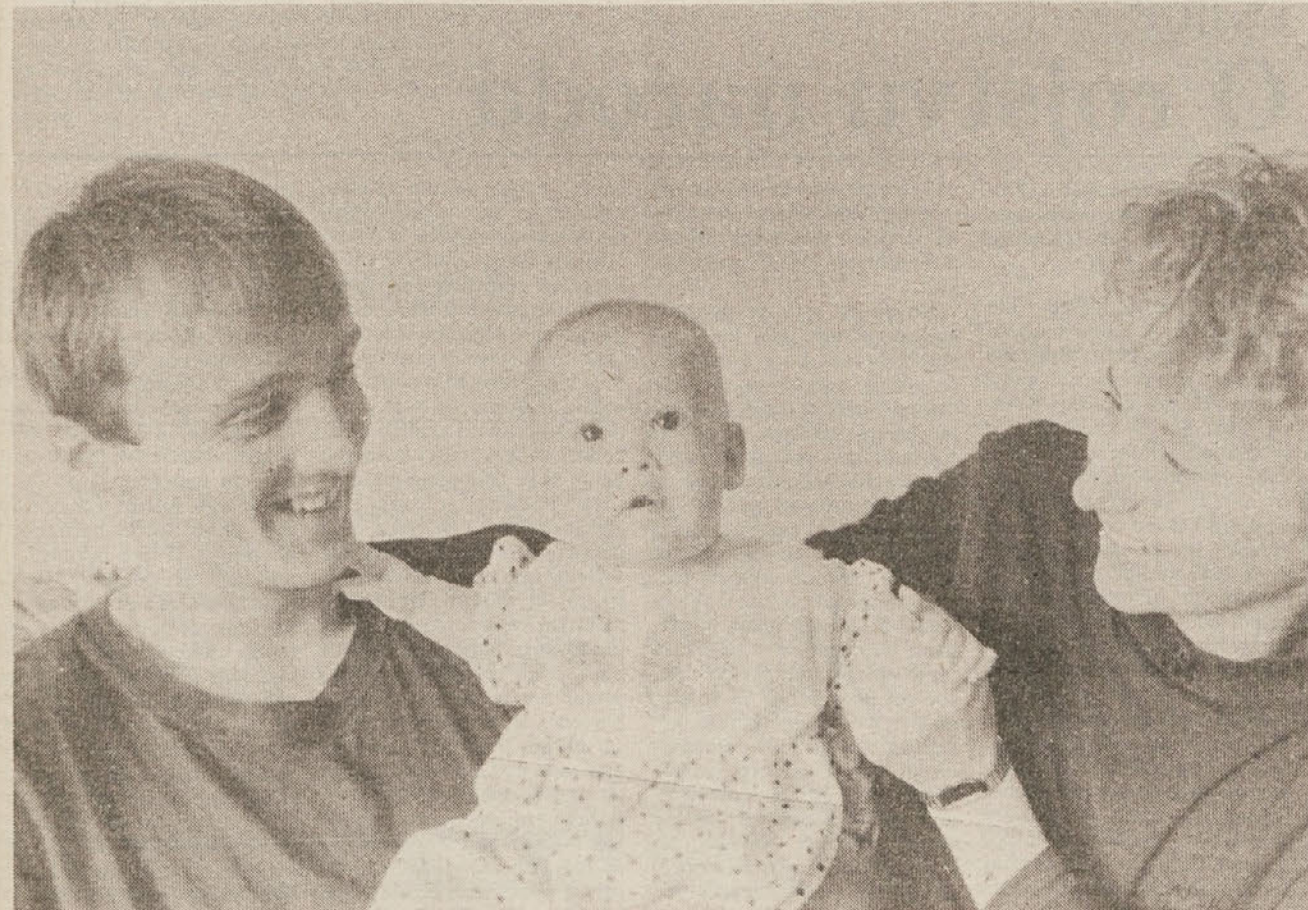
ski ali jugoslovanski, kakorkoli se bo že imenovala, reprezentanci.«

Tako torej Jure Zdovc, najpopularnejši Slovenec v Italiji. Na začetku mu je bilo težko, gledalci so, ko je vstopil v igro, vzklikali: »Sugar, Sugar.« Klicali so svojega junaka. Toda Jure je kot vslej, s trdim delom, počasi a zanesljivo, z izvrstnimi igrami, tudi tiste, ki so se najbolj zavzemali za vrnitev Raya Richardsons, prepričal, da je prava naložba.

Richardsona se zdaj praktično nihče več ne spomni. Kako bi se ga, ko pa je Knorr trenutno vodilno moštvo v najmočnejši košarkarski ligi v Evropi, ko je brez poraza tudi v evropski super ligi, ko je, kot so zapisali v znani italijanski športni reviji Giganti del basket, čez noč prišel iz pekla v raj. Vse to tudi, ali pa predvsem, po zaslugi Jureta Zdovca...

Gledalci v Bologni so klice »Sugar« zamenjali s skandiranjem: »SDOUZ, SDOUZ!« V zgoraj omenjeni reviji so Jureta definirali kot »fizikalca na parketu.« Jure je odgovoril: »Tega nisem nikdar jemal kot nekaj slabega, morda tudi zaradi svojega značaja. Odraščal sem v preprosti družini. Pred desetimi leti mi je umrl oče in takrat sem se odločil, da se bom posvetil košarki, da bom njej posvetil vse in da bom poskrbel, da moji družini in svojem ne bo hudega.« In Juretu je uspelo. Le kdo mu tega ne privošči?

Goran Obrez

S soprogo Ireno in hčerko Alijano

Razpis
Dobre, pogumne
in drzne novinarje
redno ali pogodbeno zaposlimo.

Uredništvo Nove dobe,
Aškerčeva 15, Celje

BESEDE UMETNICE

Lela B.
Njatin

strah mi stiska goltanec, rob reže je oster, ko plezam skožnjo, znajdem se na prostranem zelenem travniku. od obzorja do obzorja ena sama travnata ravan. nobene vzpetine, nobenega drevesa, nikjer ničesar. samo močno sonce, toplota. stojim otrpla od ugodja. zamaknjena v to brezkončnost.

zlato morje. sedim na leseni ograji. levo in desno se zvija neskončno proč od mene ob beli gruščnati cesti. popravim si gumijasto naramnico, ki mi je zdrsnila na roko. zaslonim si oči. nebo je močne modre barve. nobenega oblaka ni, le sonce je tako močno, da se tu in tam vžejo na nebu bele iskricke.

zgrabita me za lase in mi izbijeta čeljust. brcata me v hrbet in mi lomita roki. s kremplji mi raztrgata trebuh in se zagrizeta v moja stegna. iztrgata mi jezik in mi odrežeta dojko. izpahujeta mi prste in zabadata igle v moje podplate. lomita mi rebra in mi bruhata ogenj v obraz. vržeta me ob tla, da se zdobi kolk. pulita mi nohte in odtrgata ušesa. razcefrata mi prsi in mi posnameta kožo z dlani. preluknjata mi kosti na nogah. nato me eden dvigne iz mlake krvi, drugi pa mi na krožniku ponuja moj želodec in jetra in me silí, naj ju pojem. marlon brando sedi v črnem mercedesu in me opazuje.

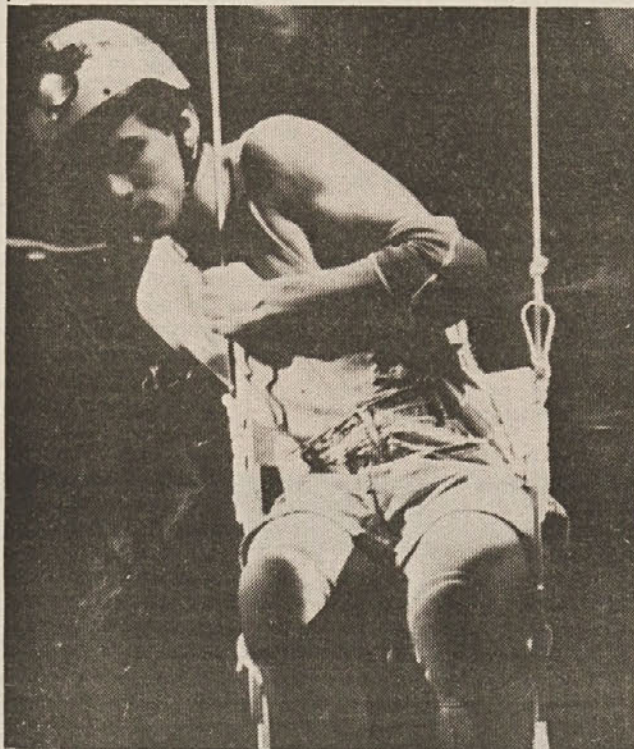
izberem enega iz rdeče plastike in enega iz črnih čipk. v kabini se ne slečem, samo privzdignem krilo, ko ju pomerjam. črne čipke se spuščajo pod mojim pasom kakor mah in klešejo moje boke v bele kamnite zobe, ki štrle izmed trikotnikov, v katere so ukrojene čipke in ki je oblika črnega grmička pod njim. plastičen pas je izdelan iz jermenov, ki so med seboj speti s kovinskimi zaponkami. močno se me oprime in me stisne tako, da mi meso nabrekne med rdečo mrežo. občutek imam, kakor da mi boke veže strasten objem. ogledala okrog mene množe to podobo z vseh strani. luči, usmerjene v plastiko iz različnih kotov, oživljajo neštete odbleske, ko se obračam pod njimi. podoba me vznemiri, da spustim roko med noge in jo tam zadržim.

PLESNI TEATER

Matjaž
Farič & 4x4

Štiri krat štiri, predstava Plesnega teatra Ljubljana, že vso jesen priteguje novo in novo publiko v Cankarjev dom, ki je koproducent tega projekta. Štirje slovenski koreografi, Vesna Lavrač, Iztok Kováč, Tanja Zgonc in Matjaž Farič so se v štiri krat štiri združili, a hkrati ostali izraziti individualisti, saj vsakdo med njimi uprizarja svojo lastno predstavo, ustrojeno s posebno koreografsko idejo, pristopom in plesnimi oblikami.

Matjaž Farič se tokrat predstavlja kot koreograf, režiser, scenograf in kostumograf. Ob spremljavi Vivaldijeve glasbe z njim plešejo Fredi Fontanot, Dominka Kacin, Robert Kadunc, Andreja Obreza in Sebastjan Starič. V svojem delu Crossroom Farič znova potrjuje svojo ustvarjalno raven, ki je vsaj za stopničko višja od ostalih, s tem pa tudi pomen diplome, ki jo je prejel na letošnjem Borštnikovem srečanju.

Matjaž Farič v elementu

Matej Fišer

OSCAR ZA SLOVENSKI FILM

Babica gre v Hollywood

Sedaj še pogojna nominacija slovenskega predstavnika za oskarja je prišla kot silna jesenska nevihta z vetrom. In vendar, četudi Slovenija v kratkem še ne bo priznana kot samostojna država, nominacija je bila opravljena, če že ne za koga drugega, pa vsaj za nas Slovence.

Prav številne filmske Slovence v metropoli je mitični oskar dodobra razburil in vznemiril. Odločitev komisije pri Društvu slovenskih filmskih delavcev je padla in zakulisne, predkulisne, nadkulisne igre je bilo nenadoma konec. Nekateri – kot pravijo – so ostali z dolgimi nosovi in razočarani. Vsa stvar pa je še toliko bolj zabavna, kajti konkurenčnih filmov Babica gre na jug in Srčna dama ni videla ne širša filmska javnost niti kritična srenja. Komisija v sestavi Marcel Štefančič, jr. (predsednik), Boštjan Hladnik, in Črt Škodlar pa se je od-

ločila, da pošlje v Hollywood raje »babico« kot pa »srčno damo«, seveda kolikor se bodo stvari odvijale tako, kot to zahtevajo ameriška pravila igre. In bogsigavedi, kakšni sta ti dve dami, med katerima je tehtalo razsodniško telo. Iz utemeljitve komisije je mogoče razbrati, da obe dami, seveda ne kot dami ampak, kot filma, sicer nekako ne ustrezata opisu filmov, ki dobivajo nominacijo za nagrado oskar, vendar pa je tajno glasovanje le dalo prednost filmu Babica gre na jug, ki ga je zrežiral Vinči Vogue Anžlovar. Iz tajnega »glasu«, ki je na

pot slave poslal film Babica gre na jug, pa izvedenci za ljubljanske trače pravijo, da je tudi v visokih slovenskih krogih nastalo pravo »mesarsko klanje«. Morda v tistem duhu, kot pravi sama komisija, »da Slovenija v zadnjem letu ne ustreza opisu filmske dežele« ali, če poskušamo povedati z drugimi besedami, da je z razpadom bivše Jugoslavije razpadel še tisti »zdravi« konkurenčni »špon«, pa čeprav je bil balkanski. Tekmovanja za nagrade so namreč predvsem igra, ki pa ni nujno merodajna za vse večne čase.

In prav vsakoletni oskarji so največji filmski spektakel, ki ga premore ta svet. Nagrade se bodo spet podeljevale na pomlad prihodnje leto, in to že štiriinšestdeseti, se pravi od

leta 1928. Te ugledne nagrade, ki so sicer prvenstveno namenjene promociji ameriške filmske industrije ali, če hočete, »filmske umetnosti na ameriški način«, nagrade, ki so velikokrat bile provokativne in v nasprotju z estetskimi kriteriji, torej te nagrade so tudi ali predvsem fenomenalen »show-business«. No, od leta 1956 pa oskarji ne krojijo usode le ameriški filmski industriji, ampak dobesedno celotnemu svetu, saj so se takrat odločili, da bodo podelili oskarja tudi za film v tujem jeziku. In tu je tudi tisto potencialno mesto za film Babica gre na jug. Slovenska »babica« tako ne gre več na jug na puljski festival, temveč v Hollywood po oskarja?!

Martin Vidič

KULTURA IN VOJNA

Do zob oboroženi Vatroslav Lisinski

Elitna zagrebška (in hrvaška) dvorana-dom Vatroslav Lisinski je v teh vojnih dneh nemara še bolj zasedena, kot je bila v času mira. V njej se namreč iz dneva v dan vrstijo dobrodelne prireditve za žrtve vojne. A tudi v samem mogočem nemu poslopu je tedaj še prelahko opaziti, da podaljški nenormalnega stanja segajo tudi v ta hram kulture. Pred dnevi, ko se je v enem večeru zvrstil na odru Lisinskega dobršen del hrvaške estrade, pa številnih predstavnikov hrvaške kulture vključno s slovenskim pesnikom Andrejem Brvarjem (Zagreb Karlovcu, je bilo geslo prireditve), smo vsaj nekoliko izkusili kako te reči v Vatroslavu Lisinskem delujejo danes.

Publika, ki želi vanj, se mora prebiti kar skozi nekaj varnostnih kontrol, ki slehernika »rentgenizirajo« od glave do pete, medtem ko po obširnih holi, hodnikih in galerijah neheho križarijo mupovci in zenge v bojnih oblačilih in z brzostrelkami, kakršne poznamo iz frontnih TV reportaž. Za-

grebški varnostniki ocenjujejo, kot nam je dejal njihov čelni mož za Vatroslava Lisinskega, Ivica Jurijević, da je prav ta hiša kulture ena od osrednjih tarč morebitnih diverzantskih akcij v Zagrebu. Izhajajo pač iz spoznanja, da je pomemben del strategije napada na Hrvaško »genocid« nad tamkajšnjimi (hrvaškimi) kulturnimi dobrinami oziroma simboli, kar praksa tudi potrjuje, in da bi zato bil za sovražnika onemogočitev Vatroslava Lisinskega kot jedra tamkajšnjega kulturnega dogajanja, sedaj prilagojenega zlasti karitasu in vzpodbujanju nacionalno-odporniške zavesti, materialni in psihološki zadetek v polno.

Tudi v skoraj polni dvorani med dveurno prireditvijo ni manjkalo maskiranih uniform, pravtako v drugih, pomožnih prostorih. V baru za nastopajočce, denimo, kjer ti praviloma čakajo, da pridejo na vrsto, je vladala na moč pisana slika. Pri isti mizi Sanja Doležal, Tajči, Jasna Zlokič, še neki manj znani estradni tipi, pa dva orjaška

in dobro hranjena gardista z brezostrelkama na gotovs. Pri sosednji mizi Arsen Dedič s svojimi, zraven obvezni mupovec v modrem bojevnem oblačilu. Pri tretji Žarko Domljan s svojo drago, poleg morda še njegova pomožna draga, vendar v uniformi in s pištolo za pasom. Pa četrta miza, kjer

je bilo mogoče videti kombinacijo smokingov (zagrebški filharmoniki) in močeradaste preobleke. Itd, itd.

Vojna na Hrvaškem sega v vsako poro življenja, tudi v kulturo. Žal kultura še ni poslegla v vojno.

Iztok Cedur

KNJIGE

O rojstvu naroda

Bogdan Novak: LIPA ZELENELA JE: slovenska saga. (2. del – Krvave reke), Kmečki glas, Ljubljana 1991.

Tretja in četrta knjiga – kot kaže, jih bo v celem megalomanskem projektu Bogdana Novaka Lipa zelenela je kakšnih deset – nosita naslov Krvava reka, kar nas neusmiljeno spominja na ljubzensko idilo nekje pod krajem, kjer pritečejo v reko klavnične odplake, ali pa na kakšno vojno. No, pri Novaku gre za slednjo, saj se ne loteva posameznih usod in morebitnih intimnih peripetij zaradi njih samih, pač pa – in na to nas opozarja že podnaslov »slovenska saga« – Spenja posamezne usode v obsežno delo, ki naj bi literarno pokazalo, kako so se častilci lipovega lista in Triglava zbrali v narod, ki je že do te mere institucionaliziran, da lahko funkcionira kot država. Priznati je treba, da je za temo kar pravi čas, saj je v trenutku, ko je padla internacionalistična ideologija, nastala potreba za osmišljanjem

naše enkratnosti in drugačnosti – po času poudarjanja sorodnosti je prišel čas razlik, ki so posledica drugačne grude in krvi.

Novak se je v prvih dveh knjigah prvega dela lotil slovenstva v času, ko se je pojavila projekcija naroda in njegove države, torej v drugi polovici prejšnjega stoletja. Zgodbo o primorski in prekmurski družini je v prvem delu na preskok – dva linearno in kronološko pripovedovani zgodbi združi tako, da se v enem poglavju posveča prvem, potem pa drugim – pripeljal do začetka prve vojne, v Krvavih rekah pa sledimo protagonistom od časa sarajevskega atentata do upora zelenega kadra, in se gre, okužen z virusom Oktobra, nekakšno revolucijo v Prekmurju, in slutnje razpada avstro-ogrske monarhije. Fascinantnost vojne, te osnovne higijene sveta, omogoči Novaku, da o nekaj letih napiše toliko strani kot prej o nekaj desetletjih.

Lipa zelenela je je deklarativno slovenska saga; kot vsi

vemo, je saga mitska zgodba, v kateri je vse z vsem povezano. S takšno zgradbo in obsežnostjo je »saga« – zdaj že v prenesenem pomenu – sposobna zajeti vse plasti družbe, kazati na razvoj in regresije določene skupine, na primer razreda, zato je bila »saga« zelo popularna v času realizma, ki si je prizadeval za celovito analizo družbenih odnosov; tudi v kasnejših delih, ki se naslanjajo na realistično tradicijo, je »saga« oziroma družinska kronika zelo popularen žanr, ki prikazuje v glavnem razkroj meščanstva. Novak uporabi značilnosti sage za prikaz rojstva naroda in napredovanje nacionalne identitete; jasno je, da mora zato prikazovati usode ljudi, ki so že Slovenci, le da tega še ne vedo, saj sta jim lipov list in/ali Triglav tuja, če že neznana simbola. Lipa zelenela je je torej mogočna in megalomanska pripoved o spoznanju Slovencev, da so Slovenci, s tem pa različni od Istranov, Zagorcev, južnih Medžimurcev, Vlahov, Gradiščanskih Hrvatov in kar je še

tega. Zadeva, ki se je loti Novak, bi morala biti torej v času ponovnega vznika nacionalnega še pa še uspešna, saj gre za romaneskno psevdohistorijo, ki je populistična in berljiva, s tem pa dostopna in zanimiva širši bralski publiko.

Novaku je treba priznati, da solidno pripoveduje, da zna voditi zgodbo in z njenim prekinjanjem vzdrževati bralčeva interes in napetost, jasno pa je viden tudi research zgodovinskih virov, ki so uporabljeni nevsiljivo. Ti dve lastnosti sta redkost pri domačih piscih, prav tako redka pa je odsotnost kakšnih večjih umetniških pretenzij, s katerimi nas sicer gnjavijo domači žanrski pisci, ponavadi sfalirani pesniki. Čeprav se bo marsikateremu zahtevnejšemu bralcu zdela Novakova saga v nekaterih delih rahlo razvlečena in dolgočasna, potem pa spet na silo duhovita, gre za več kot solidno narejen izdelek, ki je dobro zadel potrebe ciljne publike.

Matej Bogataj

TVSKOP

Ritual
ponavljanja

Minuli teden so se v informativnih oddajah televizije ponavljale grozljive slike iz Vukovarja: ruševine, brezštevilna trupla, ranjenci in kolone beguncev, vmes pa vojaška tehnika in ponosni obrazi »zmagovalcev«. Surova neposrednost teh podob je gledalca še enkrat prepričala o nena-domestljivi sposobnosti TV medija, da nam posreduje »nepotvorjeno realnost« v njenih najbolj aktualnih razsežnostih, se pravi, o tisti dozdevno ekskluzivni značilnosti televizije, ki jo nenadoma sama sugerira gledalcu in na kateri gradi svojo strategijo informiranja. Marsikdo je zato prepričan, da brez televizije ne bi bil ustrezno, predvsem pa objektivno obveščen o tekočih dogajanjih, še zlasti ne o takšnih, kjer slika govori tako rekoč sama zase, kakor dokazuje, denimo, primer Vukovarja.

Res prepričljiv primer, o čemer med drugim pričajo domala identični posnetki uničenja in obupa, s katerimi sta padec Vukovarja ovkevečili tako hrvaška kot srbska (beograjska in novosadska) televizija. Prva v kontekstu obsodbe brutalnosti okupatorja, druga kot dokaz, da je bila »osvoboditev« porušenega mesta več kot nujna, saj da je bestialnost branilcev presešla vsakršno mero. Če pustimo ob strani cinizem srbske televizije, ki namerno zanemara dejstva, da so Srbi »osvobodili« hrvaško mesto, pravzaprav nekdanje mesto, saj ga prav po njihovi zaslugi praktično ni več, se zdi zanimivo predvsem to, kako zlahka uspe televiziji »posplošiti« ene in iste, povsem konkretne posnetke razrušenih ulic, razmesarjenih trupel in otopelih pogledov preživelih. Šele tako »posplošeni« namreč lahko ti posnetki nastopajo v različnih, celo diametralno nasprotnih kontekstih. Svoje kajpada prispeva tudi komentar, ki nima neposredne zveze s sliko, ampak govori, denimo, o strateskem pomenu izgubljenega oziroma osvojenega mrtvega mesta, o problemu stotisočev beguncev in o možnostih razpleta jugokriže, s čimer se bolj »posploši« temeljno informacijo, zajeto v sliki.

Ta proces se neustavljivo nadaljuje v naslednjih dneh, ko se te iste (in njim podobne) slike znova in znova pojavljajo v TV dnevnikih ter drugih informativnih oddajah, podložene s komentarji, ki imajo vedno manj opraviti z vizualnim gradivom, ki ga dozdevno dopolnjujejo ali vsaj »spremljajo«. Poseben prispevek v tem pogledu so srbski komentarji, kjer že terminološke opredelitve, kot so »živa sila«, »čiščenje terena« ali »povračilni udarec«, vzpostavljajo potrebno distanco do krvave dejanskosti. Gledalec sčasoma povsem otopi, zmeraj bolj se spreminja v poslušalca, ki srbiljive slike dojema zgolj kot vizualno podlago govornih informacij.

Od tu do ritualiziranega pojavljanja generala Rašete in polkovnika Agotića, ki že tedne dolgo dan za dnem strahita na malih ekranih, ni več daleč. Brez njiju ne mine noben TV dnevnik in čeprav zastopata vsak svojo (kajpada nasprotno) stran, so njune izjave enako prazne, tako rekoč gola forma izjavljanja, ki služi zgolj temu, da se proces »informiranja« ne ustavi. Lahko bi rekli, da je televizija nasploh medij ponavljanja, o čemer priča že sestava njenega programa, med drugim dejstvo, da nam vsak dan ponudi tri Dnevnik, da je osrednji Dnevnik vsak dan ob točno določeni uri in da je razvrstitev prispevkov v njem vsakokrat enaka. Vse to seveda velja za t. i. državno oziroma nacionalno televizijo, ki ne trpi nikakršnih izstopajočih programskih vložkov in jim zato hitro zgladi preostre robove. Primer Vukovarja je le eden od mnogih, ki so se ujeli v njeno kolesej ponavljanja in se iz civilizacijskega šoka prelevili v informacijski ritual.

Aktiviranje neizkoriščenih, tako rekoč »potlačenih« možnosti TV medija, koncept drugačne, »javne« oziroma »civilne« televizije – to je očitno nujnost, s katero se bo pač treba čim prej spopasti, če nam je kaj do tega, da avdiovizualna informacija spet dobi svoj pravi pomen in smisel.

Bojan Kavčič

STARTA GLEDALIŠČE DVEH

Anica Kumer
show

Gledališče dveh, ki je plod zamisli in realizacije celjske gledališke igralkice Anice Kumer, se bo po dveh mesecih priprav prvih predstavilo v polzelskem kulturnem domu v soboto ob 19. uri, prva ponovitev pa bo prav tam v nedeljo ob 17. uri. »Performans« bo slonel na verzih, ki jih je spesnila igralka sama, vendar to ne bo recital, marveč pravo gledališče, ki mu bo dodano tudi petje v obliki šansonov. Te bo pela Tatjana Dremelj. Igrala bo kajpada Anica Kumer, povezovalca pa bo Alfonz Kumer. In še avtor glasbe: Marko Bezovšek.

MUZIKA JE
BIZNIS

Jasno, nikakršnega presenečenja ne moremo več pričakovati, igra je končana, rezultati so znani že precej časa. CD tehnologija je zmagala. Ogrone prednosti, ki jih ima CD pred klasičnim vinilom, so končno uspele prebiti meje našega podalpskega raja na zemlji. Končno je tudi pri nas moč dobiti kakšen zanimiv CD, če ne drugače pa v zasebnih trgovinah, za tiste petičnejše tudi po naročilu. In če je bilo v Evropi, ki je za Ameriko in Japonsko krepko zaostajala, že pred štirimi leti lažje dobiti kompaktni disk kot ploščo, smo lahko kar krepko veselili, da se je vsaj malce širša distribucija tovrstne robe sploh pojavila pri nas.

In medtem, ko so se tudi tisti, ki so sicer skregani s tehniko, navadili na pojme, kot so »laser«, »A/D«, »vzročjenje« in podobno, je trend tradicionalistov vse močnejši. Še več, zdi se, da je počasi že postalo prav modno prisegati na analogno reprodukcijo zvoka. Vsakdo ima svoje razloge in prav nič slabega ni, če kdo zavrača novejšo tehnologijo. Poglejmo si vzroke, ki nekatere ljudi odvrtačajo od digitalne reprodukcije zvoka.

Najprej je tu, t. i. »kovinski zvok« cedejev. Barva zvoka naj bi na kvalitetnem gramofonu mnogo bolj blagodejno žvrgolela. To je res, čeprav so prav v ta namen razvili posebne procesorje, ki v novejših CD gramofonih zagotavljajo visoko kvaliteto reprodukcije. Nasploh se bitka bje predvsem na področju barve zvoka. Toda to niso glavni vzroki. Prepričani smo lahko, da bodo tehnološke pomanjkljivosti slej ko prej odpravili. Tisto kar odloča o (ne) nakupu CD playerja, je skrito drugje. Marsikdo prisega na žlahno šumenje in pokanje, ki prihaja iz zvočnih skrinj, priklučenih na klasični gramofon. Eden izmed prvih bendov, ki so se poigrali s to idejo, so bili nedvomno BUTTHOLE SURFERS, odštekani Teksačani so na začetku komada »Sweet Lou« na plošči »Locust, Abortion, Technician« posneli šumenje in pokanje analogne plošče. Predstavljajte si, kakšno presenečenje so doživeli tisti, ki so kupili CD!

Prvi mož balkanskega rapa, človek-Hendrix, KOJA pa trdi, da ne gre toliko za reprodukcijo, kot za ovitek. »Ovitek, to je relikvija,« trdi štiristrunski genij, »ovitek moraš vzeti v roke, to je dvanajstinčni kos kartona, lepo potiskanega, slike besedila, fotografije, vse to je na analogni plošči lepo in jasno vidno. Kako naj potem to popolnost primerjam z drobno plastično škatlo, z mizerno knjizico, ki je v njej?«

Najbolj zanimiv odgovor na vprašanje, zakaj analogna reprodukcija, pa sem dobil od Luca, raperja skupine PARKING BROTHERS: »Hej, mi smo hipiji, mi hočemo nazaj k naravi, mar ne! No, ker le nismo totalni hipiji, se zavedamo, da se ne moremo popolnoma vrniti k materi naravi. Zato se vračamo le na pol. Ne kupujemo CD plošč.«

Kaj lahko pričakujemo v bližnji prihodnosti? Vse cenejše diske in vse dražje plošče, jasno. Analogna plošča bo postala elitna in prestižna zadeva. Izdajale se bodo v posebne namene, v omenjenih nakladah. Tudi bolj kvalitetne bodo. Lahko si predstavljamo konceptualni projekt kakšnih LAIBACH, ki bi izšel samo na analogni plošči z naslovom

»Vade Vynil«. Zanimivo, mar ne?

CD je torej dobil vojno, toda zdi se, da bo v nekaterih bodočih bitkah le zmagal vinil.

NOVICE

U 2, ki trenutno jezdi po vrhom lestvic, nameravajo po singlu »The Fly« kmalu izdati še nov single s plošče »Achtung Baby«. Medtem pa so naleteli tudi na težave s cenzuro zaradi ovitka albuma, na katerem se nahaja slika njihovega basista Adama Claytona. Clayton ni tako grd, da ga cenzorji ne bi mogli gledati. Moraliste moti dejstvo, da je Clayton povsem gol. Če nič drugega, vsaj še ena izmed uspešnih reklamnih potez.

Sušlja se, da se bodo ponovno zbrali SIGUE SIGUE SPUTNIK, sicer znani bolj po vpadljivem imageu in milijonskih kupčijah kot po glasbi. Vzrok teh govoric naj bi v prvi vrsti bil odhod Tonyja Jamesa iz Sisters Of Mercy, v kateri se je udeležil po razpadu razvpitih SSS. Kaj-nam bodo zaigrali, si lahko že predstavljamo, zanimivo pa bo videti, kakšne barvne odtenke si bodo tokrat omislili za svoje pričeske.

Težaven proces reformiranja pa so že opravili TELEVISION, kultni bend poznih sedemdesetih. Čeprav se še ne ve natančen datum izida novega albuma pa je že jasno, da bo leta izšel pri založbi Capitol.

Najbolj cimerava dama popa, SINEAD O'CONNOR se tokrat ni razjokala na kakšni tiskovni konferenci, temveč je pripravila priredbo znane božične pesmi »Sveta noč«. Hkrati naj bi solzna Irka opravila avdicijo za napovedni glas v remakeu »Viharne vrha«.

KONCERTI

V sredo, 27. novembra ob 23. uri bo v klubu K 4 nastopila zagrebška skupina DEE DEE MELLOW. Skupino so pred štirimi leti ustanovili trije člani znanih zagrebških skupin Film in Haustor-Srdjan Sacher, Srđjan Gulić in Jura Novoselić (slednja sta tudi dolgoletna stalna člana Discipline Kićme). Skupina je bila že po prvih nastopih proglašena za največjo osvežitev zagrebške klubske scene. Posrečilo se jim je namreč realizirati sintezo najrazličnejših glasbenih slogov od jazza, funka ter rapa, jih preplesti z zagorsko-medjimurskimi ter južnoameriški-indijanskimi žalostinkami in poskočnicami, vsemu skupaj pa dodati pravo mero ironije in humorja.

29. novembra pa bodo v Münchnu nastopili NIAGARA, francoski duo, ki v razširjeni zasedbi gostuje v dvorani Nachtwerk.

Izšel je album z največjimi uspehi skupine SLADE. Imenuje se »Wall Of Hits«, na njem pa se nahaja kar dvajset pesmi.

»Wall Of Death« pa se imenuje pesem, ki so jo priredili REM in jo je v originalu izvajal Richard Thompson. Pesem bo izšla na njihovem novem albumu, ki bo izšel pri založbi Capitol.

STING bo posodil svoj glas v popularni risanki »The Simpsons«. Tako se bo vpisal v vrsto poznanih imen kot so: Michael Jackson, Ringo Starr in Dany DeVito.

LESTVE

Velika Britanija (NME) – singli
1. VIC REEVES & THE

WONDER STUFF – Dizzy
2. U2 – The Fly
3. 2 UNLIMITED – Get Ready For This
4. Kiri Te Kanawa
5. GENESIS – No Son Of Mine
Velika Britanija (NME) – albumi

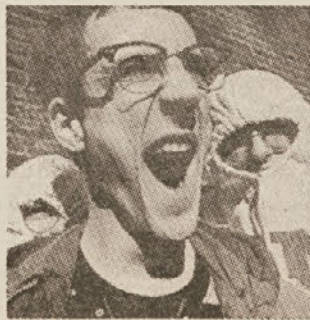
1. QUEEN – Greatest Hits II
2. SIMPLY RED – Stars
3. KENNY THOMAS – Voices
4. TINA TURNER – Simply The Best
5. ERASURE – Chorus
Velika Britanija (NME) – neodvisni singli

1. TEENAGE FANCLUB – The Concept
2. MOBY – Go!
3. THOUSAND YARD STARE – Seasonstream (EP)
4. CHAPTERHOUSE – Mesmerise

5. NEW FAST AUTOMATIC DAFFODILS – All Over My Face

Velika Britanija (NME) – neodvisni albumi

1. STETIENNE – Foxbase Alpha
2. THE LEVELLERS – Levelling The Land
3. PIXIES – Trompe Le Monde
4. NOMEANSNO – 0+2=1
5. PRIMAL SCREAM – Sre-amdelica

NOMEANSNO: mind your fucking bussines!

ZDA (Billboard) – singli

1. KARYN WHITE – Romantic
2. MARIAH CAREY – Emotions
3. PRINCE – Cream
4. NATURAL SELECTION – Do Anything
5. BRYAN ADAMS – Can't Stop This Thing We Started

ZDA (Billboard) – albumi

1. GARTH BROOKS – Ropin' The Wind
2. GUNS'N'ROSES – Use Your Illusion II
3. MOTLEY CRUE – Decade Of Decadence
4. PRINCE – Diamonds Pearls
5. METALLICA – Metallica

Velika Britanija (NME) – klubska glasba

1. CARTER USM – After The Watershed
2. VIC REEVES & THE WONDER STUFF – Dizzy
3. NINE INCH NAILS – Head Like A Hole
4. TEENAGE FANCLUB – The Concept
5. CURVE – Cherry (EP)

ZDA (Billboard) – college radio

1. RED HOT CHILI PEPPERS – Give It Away
2. U2 – The Fly
3. NIRVANA – Smells Like Teen Spirit
4. BIG AUDIO DYNAMITE II – The Globe
5. PRIMAL SCREAM – Motion On Up

NIRVANA: Smells Like-Success Spirit

ZA VEDNO
Z NAMI

Pred 5. leti
BERLIN – Take My Breath Away

Pred 10. leti
QUEEN & DAVID BOWIE – Under Pressure

Pred 15. leti
CHICAGO – If You Leave Me Now

Pred 20. leti
SLADE – Coz I Luv You

Pred 25. leti
THE BEACH BOYS – Good Vibrations

TREND

Organizirati dobrodelne koncerte in imeti profit

VIDENO

REGOČ, Kljub Celje

Nekaj drži kot pribito: REGOČ so trenutno najbolj nor bend v tem delu Evrope. Povrh tega suvereno obvladajo izvedbo in slog. Glasba, ki jo igrajo, je nova in sveža. In tako dalje.

Celjski koncert je kljub dokaj slabemu obisku (kakšnih sedemdeset duš) izvenel odlično. Aktualna oprava, ki si jo je omislil pevec Medo, našemil se je bil namreč v ranjenca, opozarja na stvarnost mnogo bolj kot tarnajoče popevanje pridobitniških šlagerašev na HTV. In čeprav je silna energija, ki jo izžareva ta bend, v začetku malce preplašila Celjane, se je koncert končal z bisom, tako da so bili na koncu zadovoljni vsi, občinstvo in bend. Slednji je kaj takega krvavo potreboval, saj jim je pobič, ki je zamejval tonca na koncertu v K4 prejšnji dan do podna uničil ves zvok in s tem, jasno, tudi nastop. Morda je prav zato bes, ki ga fantje tako umetelno transformirajo v scenski nastop deloval tako resnično. Bend devetdesetih za devetdeseta.

DP REKLAMA, opravljanje storitev s področja ekonomske propagande in trgovine. CELJE, UL. XIV. DIVIZIJE 6

REKLAMA

Najmanjši pacemaker

Že takrat, ko je Alex rasel v materinem trebuhu, so zdravniki zaznali prepočasen utrip njegovega srca. Zato je morala Alexova mati pred porodom oditi na Univerzitetno kliniko v Düsseldorf.

Alex se je rodil komaj 2600 gramov težak. Njegovo srce je v minuti zmoglo le petdeset udarcev namesto sto tridesetih. Zaradi tega ubogi novorojen-

ček ni dobival dovolj s kisikom bogate sveže krvi. Na svet je prijel v za ta obolenja značilni modrikasti barvi.

Kirurgi so ga takoj priključili na veliki pacemaker (srčni spodbujevalec) izven telesa. Če bi ga izključili, bi bil Alex v veliki življenjski nevarnosti.

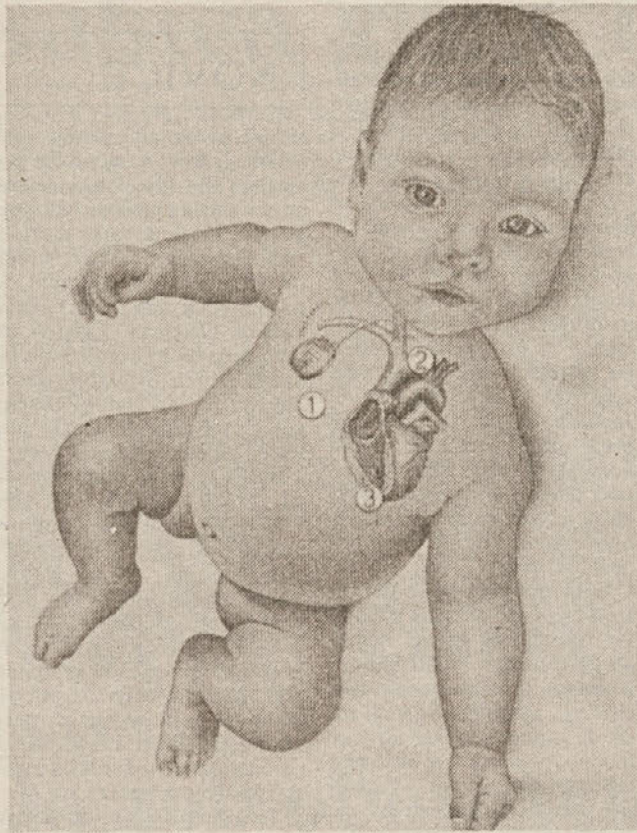
Kirurgi so se odločili za operacijo. Doktor Joachim Winter je malemu Alexu vgradil mini-

Najmanjši pacemaker na svetu je velik kot kovanec.

Alex se po operaciji dobro razvija.

Pod kožo na prsih se nahaja pacemaker (1). Elektroda vodi od vratne vene do desne srčne sklopke (2). Vrh elektrode je pričvrščen na srčno mišico (3).

aturni vzpodbujevalec, izdelan v Ameriki. Operacija ni bila izvedena tako, kot je to v navadi. Običajno je potrebno odpreti prsni koš bolnika in mu vgraditi spodbujevalec. Majhnemu Alexu pa so s pomočjo drobnega reza v desno mišico vstavili vzpodbujevalec. Elektrode, ki povezujejo tujek s sr-

cem, so povlekli skozi arterije. Alex je zdaj star tri mesece in živi kot vsak normalno rojen otrok. Čez dve leti, ko bo ponovno potrebna operacija, mu bodo le podaljšali elektrode do srca. Kasneje pa se bodo vrstile operacije vsakih nekaj let. Nikoli pa ne bo mogel prisluhiti svojemu srcu brez strahu zanj.

BORIS BECKER HOČE NADOKNADITI ZAMUJENO

O Karen, karieri in teži

Odnehati, biti svoboden, končno živeti: tri želje, ki so vedno globlje v srcu Borisa Beckerja. V Melbourneu je spregovoril odkrito in brezadržkov.

»Ko sem prišel pred šestimi leti v teniško sceno, sem hotel vse potolči. Danes mi zadostuje tenis, ostalo mi nič ne pomeni. Od zmage na US – open turnirju vse pogosteje razmišljam o tem, da bi odnehal. Nervira me pritisk, pod katerim sem nenehno. Paziti moram na prehrano, skrbeti za telo, kosti... Sanjam, da bi nadoknadil zamujeno. Da bi zmetal vase nekontrolirane količine piva in hamburgerjev. In da

me »en drek« briga, če imam 100 kilogramov.«

Boris kot milijonsko težek zgodnji upokojenec s pivskim vampom in cigaro?

»No ja, tako hudo ne bi bilo. Tenisa sigurno ne bi čisto opustil. Zavedam se, da v nobe-

Karen in Boris: »Iz ljubezni se je rodilo globoko prijateljstvo.«

nem drugem poklicu ne bi bil zopet najboljši. Zanimiva se bi mi zdela recimo pozicija kapetana nemške ekipe v Davisovem pokalu.«

Teniški as Boris Becker je multimilijonar. Lahko bi bil še bolj bogat, če ne bi podpisal le štirih reklamnih pogodb (Björn Borg jih je v svojih najboljših časih podpisal šestdeset).

Ali ima Boris denar za zapravljati?

»Za denar že dolgo ne počnem česar koli. Najbolj noro je, da sem dobil skoraj dvakrat toliko kot Stefan Edberg za eno tekmo, saj sem postajal vse dražji. Nasproti temu pa imata on in Ivan Lendl eno prednost – ne vesta, da razen športa obstajajo še druge stvari v življenju.«

Na primer ljubezen. Po ločitvi s Karen Schultz v začetku

leta 1990 ju je sedaj pogosteje videti skupaj.

Ali se je ne more otresti?

»Enostavno je ena mojih najboljših prijateljic. Ni jih veliko. Ta ženska ve vse o meni, jaz vem vse o njej. To je nekaj nepovedljivo lepega, če se iz ene ljubezni rodi globoko prijateljstvo. Šele potem veš, da je bila ljubezen resnična. Pri naju je bilo nekaj res globokega.«

Trenutno živi Boris sam. Je kljub temu srečen?

»Samo norci so srečni. Jaz nisem norec. Toda hvaležen sem za srečo, ki sem jo imel do sedaj priložnost užiti. In skrbi me, ker štejejo samo še moč, bogastvo in lepota. Ljudje govorijo o denarju, toda ne o ljubezni in zaupanju. V tem življenju mi ni potrebno dobiti vsega, po smrti gre dalje. V to verjamem.«

»Obstajajo še druge stvari v življenju.«

koroški radio slovenj gradec
UKV 97,2 IN 88,9 MHz STEREO

**ZA VSAKOGAR
...ZA SINDIKALNE ZAUPNIKE!**

**PRIROČNIK, KI GA POTREBUJETE, ČE STE ZAPOSLENI,
PA TUDI, ČE ZAPOSILITEV ŠELE IŠČETE...**

Več avtorjev

**MOJE PRAVICE
NA DELOVNEM MESTU**

Vsebina:

- Sklenitev in prenehanje delovnega razmerja
  - Prenehanje potreb po delu delavcev
  - Pravice (obveznosti in odgovornosti) delavcev
  - Posebno varstvo žensk, mater, invalidov in starejših delavcev
  - Varstvo pravic delavcev
  - Sodno varstvo pravic delavcev
  - Varstvo pri delu
  - Pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja
  - Pravice za primer brezposelnosti
  - Zdravstveno varstvo
  - Socialno varstvo
  - Mesta sindikalno-pravne pomoči
- Brošuro so napisali izvedenci za posamezna področja.
Cena 145,00 dinarjev.
Naročite jo lahko pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, lahko pa tudi po telefonu na št.: 321-255, 110-035.

**IMATE STANOVANJE? NIMATE? V OBEH PRIMERIH
JE NOVA BROŠURA ZA VAS!**

NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO

- Stanovanjski zakon
- Kako odkupiti družbeno stanovanje
- Kako urejati najemna razmerja s stanodajalcem
- Kdo upravlja s stanovanji
- Kakšne pravice imajo vaši potomci pri razpolaganju s stanovanjem

To in še več boste zvedeli v novi brošuri

STANOVANJSKA RAZMERJA PO NOVM,

ki bo zajemala še veljavni zakon, komentar in primere kako urejati posamezne pravice. Cena 230 SLT
Naročila pošljite na izdajatelja: ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni: 321-255, 110-033, 311-956.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnosti, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o)... izvod(ov) brošure **STANOVANJSKA RAZMERJA PO NOVM.**

Naročeno pošljite na naslov: .....

Ulica, poštna št., kraj: .....

Ime in priimek podpisnika: .....

1.) račun bomo plačali v 15 dneh po prejemu knjig

2.) naročeno pošljite po povzetju

3.) Telefonsko naročene knjige pošiljamo po povzetju.

Žig

Podpis naročnika

BIOLOŠKO-DINAMIČNI NAČIN PRIDELOVANJA HRANE

Kmetujte z nami

IZREZUJTE Z NAMI (10)

Nadaljevanje iz prejšnje številke

Premaz za sadno drevje in vinsko trto

Vzamemo enake dele kravjeka (krave naj vsaj tri dni prej ne jedo močnih krmil!), glinice ali ilovice in sirotke. Mešamo toliko časa, da zmes postane približno tako gosta kot firnež. Premaz nanašamo ročno ali s škropilnico. Kadar ga nanašamo ročno, je najbolje, če uporabimo čopič, takšen, kot ga uporabljamo pri barvanju stanovanja (valček tu ne pride v poštev!). Seveda moramo s čopiča najprej odstraniti barvo, ki je na njem ostala od lepšanja stanovanja.

Kadar nanašamo premaz s škropilnico, ga moramo bolj razredčiti, da se nam ne bodo zamašile šobe. V tem primeru ga do zaželenosti gostote razredčimo z vodo. Praksa je pokazala, da je učinek večji, kadar premaz nanašamo ročno.

Premazu lahko dodamo tudi druge bio-dinamične preparate, na primer preparat iz preslice, ali pa različne čaje, prevrelke ali zvarke (o katerih bomo še govorili), odvisno od tega, kakšen učinek želimo doseči.

Premaz nanašamo na vse dele sadnega drevesa, ki jih pokriva lubje, to so predvsem steblo in debelejšje veje. Vse površine, ki jih bomo premazali, moramo najprej očistiti z žično ščetko, vendar pa moramo biti pri tem opraviilu natančni in previdni, da ne poškodujemo drevesa. Nanašamo ga jeseni, ko je listje že odpadlo, ali pa spomladi, ko se vegetacija še ni začela. Premaz ščiti sadno drevje in ga goji. Takšnemu gnojenju navkljub pa ne smemo pozabiti na gnojenje sadnega drevesa s kompostom. Za škropljenje sadnega drevesa pred začetkom vegetacije, pa tudi kasneje, ko je drevo že polno listov, lahko naredimo tudi naslednje škropivo:

Zvečer skuhamo čaj iz njivske preslice in ga pustimo čez noč. Isti večer v drugo posodo nadrobimo glino in jo dobro premešamo z neprekuhanim kravjim mlekom. Kravje mleko, ki ga bomo uporabili ne sme biti iz trgovine. Mleko, ki ga prodajajo, je namreč pasterizirano, torej je toplotno obdelano.

Zjutraj naslednjega dne v posebni posodi zmešamo čaj iz njivske preslice s kravjim blatom, nato ponovno dobro premešamo glino in kravje mleko, za tem pa vlijemo obe masi v nov sod in dobro zmešamo. Tej zmesi lahko dodamo še golobji drek, govejo kri (mnogi insekti

ne prenašajo njenega vonja, kot tudi ne vonja nekuhanega mleka!), lesni pepel, štirki (naše babice so ga uporabljale za ovratnike na srajcah naših dedov), kvarčni prah ali preparat 501.

To brozgo dobro premešamo in pustimo, da malo stoji, da se večji delci posedejo na dno. Nato napravimo približno 2%«-no razredčitev, s katero škropimo sadno drevje. Nerazredčena brozga se lahko uporablja kot prej opisani premaz za sadno drevje, saj poleg zaščite dreves pred boleznimi in škodljivci pospešuje hitrejšo rast mladih dreves.

Obe raztopini se lahko uporabljata tudi v vinogradništvu. Trto navadno škropimo, vendar je učinek boljši, kadar premaz nanašamo ročno. To zahteva več časa in več ljubezni do rastlin, vendar pa je prav ljubezen tista, na katero se rastline najbolj odzovejo in nam jo povrnejo z bogato letino.

Poleg teh premazov uporabljamo v sadovnjakih tudi ostale bio-dinamične preparate. Kadar nastopi nevarnost pozebe, škropimo s preparatom iz baldrijana (preparat 507). Škropimo ga zelo na drobno, torej ga pršimo. Ta preparat poviša temperaturo za nekaj stopinj Celzija in v večini primerov uspešno nadomešča ostale načine zaščite pred pozebo (kurjenje in podobno).

Zelo pomembno za zdravje sadnega nasada je tudi, da potrgamo z dreves in pobereemo s tal vse okužene plodove. Te plodove moramo kompostirati in s tem kompostom pognojiti sadno drevje, ko je popolnoma zrel. Plodove, ki so okuženi z molinijo, moramo takoj sežgati. Velika napaka je, da se ti plodovi puščajo na drevju, kjer se pogosto obdržijo do naslednjega leta. Na ta način puščamo v sadovnjaku leglo okužbe.

Marsikdo se bo vprašal, kakšen smisel ima mazanje debel in vej sadnega drevesa z zgoraj opisanimi pripravkami. Drevesa namreč ne vpijajo hranilnih snovi le skozi korenine. Te so pri drevju in trti zelo globoko v zemlji, tako globoko, da bi se lahko vprašali tudi, kakšen smisel ima gnojenje s kompostom. Vendar pa se je v praksi pokazalo, da ima kombinirano gnojenje boljši učinek kot le gnojenje s kompostom. Zato toplo priporočam, da si napravite en ali drugi premaz in ga tudi uporabite. Zdaj je pravi čas za to.

(se nadaljuje)

Ljubite se zjutraj!

Če si želite otroka, pa ne gre in ne gre, lahko za to krivite moža. Zato zdravniki priporočajo: ljubite se zjutraj. Sperma vsebuje zjutraj več aktivnih semenčec kot zvečer. Nasvet številka 2: po statističnih podatkih so ženske najbolj plodne na svoj rojstni dan.

Oglas rešil zakon

Josie Davies (27) iz Kenta je bila po treh letih zakona tako razočarana, da je pod psevdonomom »Julia« oddala oglas: »Komu lahko zaupam svoje srce?« Najbolj pristrčen odgovor je dobila od »Jima«, ki je bil zelo razumevajoč. Jezil se je na njenega sopraga in v svojem četrtem pismu ji je poslal svojo sliko... »Jim« je bil njen mož! Oba sta si srečno padla v objem.

Ali kava škoduje moškim?

Ugotovili so, da več kot pol litra kave na dan pri prekomerno težkih moških med osemnajstim in štiriindvajsetim letom pripelje do zvišanja holesterina v krvi in s tem je močno ogroženo srce. Nadaljne raziskave so pokazale, da ženske v tej starostni skupini niso ogrožene.

Vitki zaradi nežne glasbe

Mozartova glasba vas ohranja vitke, medtem ko postajate zaradi glasne pop glasbe debeli! To je rezultat študije univerze John Hopkins iz Baltimora. Testnim osebam so postregli z dobrotami in jih opazovali: ob nežni glasbi so imeli tri grizljaje v minuti, brez glasbe štiri, ob pop glasbi pa pet grizljajev in vsak drugi je zahteval še pete.

				AZIJSKA DRŽAVA	PIJACA PRED JEDJO	KOZA	BEBLER	... APRIL MAJ JUNIJ JULIJ AVGUST ...	
KLIC, POZIV									ZBOR
MAJHEN OREH									
SUKANEC							TORINO PAPEŽEVA KRONA		
KRIŽANKA: FRANCI PAVŠER	POKRAJINA V GRČIJI	OKONČINA	MIRUJOČI DEL MAŠINE						
1			PTIČ NA N. ZELANDIJI DVOREC PRI PARIZU						 VESLAC NA GALEJI
ZNESEK VLISTINAH									
STRAVINSKI				NOTRANJI ORGAN	JAZONOVA LADJA				
RADIO- AKTIVNI ELEMENT					ZADNJICA	GERM. OREL MESTECE NA CRESU			
				TOVARNA V CELJU AVSTRILJSKA AGENCIJA				LOS ANGELES 3	
				FILOZOF V STARI GRČIJI					
				PLESALKA PAVLOVA					
					TUJE Z. IME				

Nagradna križanka

1. nagrada: 3-mesečna naročnina Nove dobe
  2. nagrada: 2-mesečna naročnina Nove dobe
  3. nagrada: 1-mesečna naročnina Nove dobe
- Pri žrebanju bomo upoštevali pravilne rešitve, ki jih boste po pošti ali osebno dostavili v naše uredništvo do ponedelja, 2. decembra do 9. ure dopoldan.

Nagrajenci nagradne križanke iz prejšnje številke

1. nagrada: okvir za registrsko tablico CAR SHOP – Stepančič Nadja, Ajševica 9 b, 65000 Nova Gorica.
  2. nagrada: majica NOVE DOBE – Kozelj Meri, Ljuba Šercerja 2, 61230 Domžale
  3. nagrada: 1-mesečna naročnina Nove dobe – Pavlič Slavko, Zupanova 7, 64208 Šenčur
- Nagrajencem čestitamo, nagrade boste prejeli po pošti.

Rešitev križanke iz prejšnje številke

KAD, ATOM, MOTOR, ELIDA, CEGNAR, KRŠ, ERRATA, AK, LIANA, PISA, JEDILNIK, S, ZAOKRET, KOKA, TENOR, IVANKA, ICA, ENKA, OCET, STAN, SANA

NAMA

HMEZAD TP NAMA, p. o., Žalec
INF. TELEFON: ŽALEC (063) 711-231, LEVEC 26-313

PRODAJNI CENTER NAMA LEVEC

MODNA REVIIJA

petek, 29. 11. ob 12. uri

Predstavitve športne konfekcije NAMA LEVEC in prodajnega asortimana zasebnih butikov ANJA, TIME OUT, PINGO, SAŠA, O-LA-LA, MADAM X in TURNŠEK.

15 LET VELEBLAGOVNICE NAMA ŽALEC
10 LET PC NAMA LEVEC

KAJ SO ODKRILI ZNANSTVENIKI IN KAJ IMAJO POVEDATI ŽENSKO

Zakaj ženske ljubijo ženske

Dolga stoletja je bila ljubezen med dvema ženskama, torej lezbištvo, vroča razburljiva tema. Tabu, o katerem se ne razpravlja. Toda sedaj so se družbeni predsodki razblinili. Zvezde so spregovorile: »Ljubim lahko samo ženske.«

Teniška zvezda **Martina Navratilova**: »Sele pri Judy Nelson sem našla varnost in toplino.« **Brigitte Nielsen** je ob ločitvi obrala super mačota Sylvestra Stallonea za dvajset milijonov dolarjev, nato pa se je pojavila v javnosti s prijateljico Kelly: »V ljubezni je vse dovoljeno.« **Madonna** je najprej

okusila »gorjačo« Seana Penna. Po ločitvi je priznala: »Nežnost ženske je čudovita.«

Ženske, ki ljubijo ženske, so na splošno označene kot lezbičke. Izraz izvira še iz časa pred Kristusom, ko je živela grška pesnica Sapho (612-557 pr. n. št.) na otoku Lesbos.

Sodobni znanstveniki so raz-

peti med óve tezi na področju ženske homoseksualnosti, ki jo želijo razložiti. Prva teza pravi, da ženska išče sebe v drugi osebi istega spola, druga teza pa govori o višku ženskih hormonov. Sigurno pa drži, da vsaka stota ženska ljubi le ženske, vsaka deseta pa je biseksualna. To pomeni, da ljubi tako ženske kot moške.

Berlinski znanstveniki so odkrili:

- 86% lezbik ima stike tudi z moškimi;
- 65% žensk potrebuje veliko let, da si priznajo homoseksualnost in jo potem tudi praktično izvajajo;
- 40% žensk ima prve seksualne stike ponavadi s partnerko, ki še nima lezbičnih izkušenj;
- 60% jih nikoli ne razode ne svojih čustev svoji prvi ženski ljubezni.

Pa pogledjmo, kaj pravijo ženske, ki ljubijo le ženske:

I. F. (41):

Poročena sem bila 18 let. Vsako leto mi je bilo bolj jasno, da jaz nisem jaz. Spolni stiki z možem mi niso nikoli nič pomenili. Sprijateljila sem se

z žensko, ob kateri sem se nebeško počutila, njena bližina me je vzburljala. Ščasoma sva postali intimni in že pri prvem dotiku sem vedela: »To je to!« Ločila sem se od moža in že tri leta živim s precej mlajšo žensko. Spomini na čas, ko sem živela z možem, me navdajajo z negativnimi občutki.

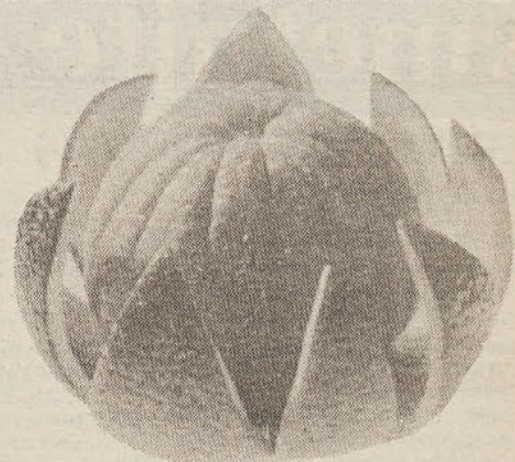
F. B. (24):

V šestem razredu sem bila zaljubljena v učiteljico angleščine. Takrat še nisem vedela, da so to moji prvi homoseksualni občutki. V poletju po maturi sem zadnjič spala z moškim. Enostavno mi je postalo jasno, da lahko ljubim samo žensko. Od takrat dalje se zanimam samo za ženske. Odločitev ni bila lahka, toda močna čustva do žensk mi niso pustila nobene izbire.

K. M. (33):

Pri šestnajstih me je na šolskem izletu zapeljala sošolka. Bilo je čudovito. Moja seksualna pot je bila začrtana: moški niso bili nobena tema. Še huje: seksualni stik z moškim se mi je zdel odvraten, umazan. Toda sedaj, veliko let kasneje se vse pogosteje ustavljam ob misli na moškega, njegovi ljubezni in možnosti, da bi imela otroka.

Zobobol

Pred vrtnanjem uživajte kiwi! Teden dni pred obiskom zobozdravnika uživajte čimveč vitamina C (kiwi, pomaranče) in kalcija (sir), priporočajo medicinci ameriške Dentalne akademije. Vnetja in rane se celijo veliko hitreje.

Zaščita srca

Banane znižujejo krvni pritisk. »Ljudje s previsokim krvnim pritiskom bi se morali »založiti« s kalijem,« svetuje prof. Dr. G. A. MacGregor iz londonskega Department of medicine. Študije so pokazale, da kalij znižuje krvni pritisk in s tem ščiti pred infarktom. Veliko kalija vsebujejo banane, kiwi, avokadi, grah in špinaca.

Lomljive kosti

Mleko ščiti ženske nad štiri-desetimi. Ženske v tej starosti potrebujejo več kalcija kot mlajše. Mineral je potreben za preprečevanje zlomov. Najboljše za to je, da spijete dnevno pol litra mleka in pojedete sto gramov sira. Če jeste veliko klobas ali čokolade, potrebuje nekoliko več mleka oziroma mlečnih izdelkov. Še za tiste, ki so alergične na mleko: pomagajte si lahko s kalcijevim preparatom, ki ga dobite v lekarni.

Don't worry, be reggae

Če začne ženska duša iskati nekaj novega, se vse skupaj začne z novo frizuro. Duša princeze Stéphanie (26) plava, pleše, se smeji, skratka živi.

Šest ur je frizer monaškega dvora čaral. In iz njenih nežnih las je pričaral divje »rasta-kitke« á la Bob Marley. Šok za Monte Carlo. Toda Stéphanie se smeji.

Že 277 dni je »nadomestna« prva dama kneževine za 11.000 DEM apanaže. To pa še ni vse. Vrgla je trnek: Jerome Laussur (okoli 40), čistilec oken.

Očka Rainer (68) negoduje in svoji hčerki je postavil ultimatum – do dobrodelne prireditve Rdečega križa morajo kitke dol! Ukaz od večeraj. Ostani si zvesta, Stéphanie. Don't worry, be reggae!

Slovensko ljudsko Gledališče Celje

Sreda, 27. novembra ob 11.00: Peter Shaffer: ČRNA KOMEDIJA, režiser Vinko Möderndorfer, abonma Srednja šola Borisa Kidriča Celje

Petek, 29. novembra, ob 19.30: Peter Shaffer: ČRNA KOMEDIJA, KOMEDIJA JE LAHKO TUDI ČRNA? V kaj se sprevrže odločilni družinski večer, ko zmanjka elektrike? Kdo se pretvarja in kaj je kdo v resnici? Čigav je kolonialni Buda in zakaj si ga prilasti nekdo drug? Kaj naredi kozarček alkohola iz puritanke? Komu verjeti in komu ne? In navsezadnje – je tema res tema ali pa jo lahko vidimo kot svetlobo? ... Več luči?

Po prevodu Zdravka Duše je ČRNO KOMEDIJO zrealiziral Vinko Möderndorfer, sceno je postavil Tomaž MAROLT, kostume je oblikovala Alenka BARTL, glasbo je napisal Jani Golob, za gib je poskrbel Aleš VEST, oblikovalka maske je Alenka NAHTIGAL, lektor Marijan PUŠAVEC, uvodno pesem pa poje Marta ZORE.

Na družinskem večeru se srečajo: Bojan UMEK, Darja REICHMAN, Jerca MRZEL k.g., Janez BERMEŽ, Drago KASTELIC, Marjan BAČKO, Vesna JEVNIKAR in Borut ALUJEVIČ, abonma PREMIERA

Na dan premiere bo odpeljal gledališki avtobus izpred hotela KOMPAS na Miklošičevi cesti v Ljubljani. Pokrovitelj predstave je ŽŠ ITRO ŠTORE.

Sobota, 30. novembra, ob 19.30: Peter Shaffer: ČRNA KOMEDIJA, režiser Vinko Möderndorfer, abonma SOBOTA VEČERNI in IZVEN.

Torek, 3. decembra, ob 19.30: Peter Shaffer: ČRNA KOMEDIJA, režiser Vinko Möderndorfer, abonma TOREK in IZVEN
Pokrovitelja SLG Celje sta: EURODAS CELJE in BIO DOM CELJE.

PETROL
z vami na poti

IMEJTE SVOJ BIZNIS!
DETALJNA NAVODILA ZA DOBER ZASLUŽEK NA DOMU.
NAROČILA POŠLJITE NA NASLOV:
AGENCIJA PINS, p.p. 13. 62107 MARIBOR

MALI OGLASI

AVTOMOBILI

FIAT 126 GL, letnik 88, prodam. Ponudbe po telefonu (061) 454-567.

CITROEN GS-break (11 let), prodam. Tel.: (063) 37-315

RENAULT 4 GTL, letnik 1987, rdeče barve, prodam, cena 4.200 DEM. Tel.: (063) 32-034, dopoldan

WARTBURG limuzina, letnik 1988, prodam, cena 3.500 DEM. Tel.: (063) 823-223

CHEVROLET Monza, letnik 1976, registriran do 10/92, servo volan, avtomatik, prodam ali menjam. Tel.: (063) 701-636

R 4, letnik 1986, moder, registriran do 9/92, prodam, cena 4.000 DEM ali tolarška protivrednost, po dogovoru. Tel.: (061) 444-659 od 9-14, ure

GOLF diesel, letnik 1987 z dodatno opremo, ugodno prodam. Tel.: (063) 38-184

OPEL KADET, lepo ohranjen, prodam. Tel.: (061) 866-174 (papoldne)

RENAULT 4 (potekla registracija), letnik 1976, prodam za 10.000,00 SLT. Matjaž Papler, Vrtna 19, Štore

RENAULT 4 TLS, letnik 1980, registriran do aprila 1992, prodam za 1.500 DEM. Tel.: (063) 742-239

ZASTAVO 101, letnik 1978, lažje karambolirana, registrirana do 6/92, prodam, cena 800 DEM. Tel.: (063) 25-000 interna 20, Lipnik Željko

OPEL KADETT 1.4 S, letnik 1990, prodam v račun vzajem cenejše vozilo. Tel.: (063) 770-105

KABRIOLET PEUGEOT 205 CTI, letnik 1978 in Polly Zastavo, letnik 1988 prodam ali menjam. Tel.: (063) 38-122

OSTALO

KIPEC AKT, bron, Boljka, ugodno prodam. Cena je 1.300 DEM ali v tolarški protivrednosti. Tel.: (061) 341-108

SOBO z uporabo kopalnice, v Celju, išče pripravnik. Tel.: (063) 441-215, 441-606 ali Franc

GROB na mestnem pokopališču v Celju, oddam. Tel.: (063) 34-890, do 8. ure dopoldne

OPREMLJENO SOBO, v Velenju, oddam samski zaposleni ženski ali paru brez otrok. Kuhinja in sanitarije v souporabi. Tel.: (063) 853-432

SMUČARSKÉ ČEVLJE ALPINA, št. 40, smučarske palice in smučarski kombinizon, ugodno prodam. Tel.: (063) 28-958 (po 15. uri)

SMUČARSKÉ ČEVLJE št. 41, smuči Elan Rancer, oboje dobro ohranjeno, prodam. Igor Šolman, Grobelno

MOTORN KOLO, avtomatik A 3 KLS, letnik 1987, prodam. Tel.: (063) 741-085 Boštjan Mastnak, C. Miloša Zidanska 21, Šentjur

HIŠO v IV. fazi gradnje prodam ali zamenjam za stanovanje (v Celju). Tel.: (063) 24-255

NUDIM INŠTRUKCIJE za nemščino različnih smeri (skupinsko ali individualno). Tel.: (063) 721-679, popoldne

MESEC DECEMBER – MESEC POPUSTOV! POKLIČITE NAŠO SLUŽBO MARKETINGA, SVETOVALI VAM BODO IN VSAK MESEC PRIPRAVILI ZA VAS UGODNOST!
Tel.: (063) 441-215 ali 441-606 Fax.: (063) 25-849

CD CAMACROWN, 1 leto star, prodam, cena 200 DEM. Tel.: (063) 25-531 interna 257, dopoldan (Mateja)

LOVSKO UNIFORMO, neparabljeno, ugodno prodam, po polovični ceni. Tel.: (063) 26-097, zvečer

STROJ ZA KRIVLJENJE pločevine do 5 Ø mm debeline, dolžina valja 1,5 m, prodam. Tel.: (063) 721-187

KUHINJO DALIJA – Variant-Marles v izmeri 4 m, prodam. Tel.: (063) 852-142, po 20. uri

DVOINPOLSOBNO STANOVANJE 64 m², v bližini Celja, novejše, takoj vseljivo, prodam ali oddam z opremo ali brez. Tel.: (063) 34-428

BT 50S, registriran, metalno modre barve, dobro ohranjen, letnik 1989, prodam, cena 850 DEM. Tel.: (063) 36-301

KUHINJSKO BELO OKROGLO MIZO in 4 stole, prodam, cena 8.000,00. Tel.: (0601) 42-081

AMERIŠKO-ANGLEŠKI – angleško tehniški slovar, prodam. Tel.: (0602) 21-191

OPRAVLJAM FINANČNI SERVIS.
Te.: (063) 850-492 – popoldne

NOVO SREBRNO LISICO (Bova) in dva malo rabljena fotelja Lokvanj na olesih, prodam. Tel.: (061) 573-084

ZIMSKE PNEVMATIKE in platišča za 126 P ali Z-750, kombiniran otroški voziček Chicho, otroški avtosedež in nahrbtnik, žensko krzveno zajčjo jakno številka 40 (rjava), prodam. Tel.: (063) 36-130

REZAN LES dimenzije 50, 80 in 100 mm, cca 7 m³, star leto dni, prodam. Tel.: (063) 831-486

ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK, na štiri plošče, rabljen, prodam, cena 2.000,00 SLT ter hladilnik Gorenje, cena 6.000,00 SLT. Tel.: (063) 39-413

SOBO, ogrevano in opremljeno v Velenju oddam fantu ali dekletu, cena ugodna. Tel.: (063) 858-473

POSODO BASIC AMC, prodam. Tel.: (063) 29-572, od 18. do 22. ure (vsak dan)

TRGOVINO Z MEŠANIM BLAGOM v centru Žalca, prodam, cena 9.500 DEM, mesečna najemna 400 DEM. Tel.: (063) 857-239

PUDLJE, srebrno-sive z rodovnikom, prodam. Tel.: (063) 721-508

NUJNO IŠČEM DELO, kakršnokoli, na relaciji Dobrna-Celje. Imam končano osnovno šolo. Dobovičnik Brigita, Lemberč 13 a, 63203 Strmec pri Vojniku

SIVO JAKNO – ovčka, številka 38, ugodno prodam, cena 200 DEM ter novo Küpperbusch peč in sobni lesteneč s šestimi žarnicami. Tel.: (063) 27-312

ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK na štiri plošče, ugodno prodam. Tel.: (063) 858-647

Mednarodna firma išče sodelavce za predstavitev in zastopanje v svetu visoko priznane izdelka. Nadpovprečni zaslugek v tuji valuti. Tel.: (062) 37-902, (062) 301-130

FOTOAPARAT Praktika BX 20 s flešem ter varilni aparat 220/380 V, 150/210 A, prodam. Tel.: (063) 37-315

MANJŠO KMETIJO 1,8 ha blizu Poljčan, elektrika, telefon v hiši, prodam, cena 60.000 DEM. Tel.: (062) 825-560

CIS, d.o.o. Celje organizira tečaj tujih jezikov – angleščine, nemščine, italijansčine, španščine ali jezika po izbiri.

Tečaje organiziramo za vse stopnje in različne starosti:

- za predšolske otroke
- za osnovnošolce do 5. razreda in dijake višjih razredov OŠ,
- za dijake srednjih in poklicnih šol,
- za odrasle pa poleg začetnih tečajev še nadaljevalne vseh stopenj,
- ter za poslovneže in strokovnjake intenzivne tečaje iz poslovne komunikacije
- za zaposlene v gostinstvu, turizmu in trgovini po posebnem programu

S tečajji bomo pričeli 4. decembra 1991.

Informacije in prijave o tečajih lahko dobite na sedežu podjetja CIS, d.o.o. Gledališka 2, drugo nadstropje ali po telefonu na št. 063/21-805 vsak dan med 10. in 15. uro.

VIOLINO 4/4, 100 let staro, Magiotti, z levo glavo, prodam za 15.000,00 SLT. Tel.: (061) 343-196 (med tednom zjutraj ali zvečer)

ENOSOBNO STANOVANJE v Planini pod Golico, primerno za vikend, prodam ali zamenjam za večje v Lescah ali Jesenicah. Tel.: (064) 84-058

BARVNI TV Gorenje, star 7 let, brezhiben, prodam, cena 5.800,00 SLT in glasbeni stolp Yoko, cena 350 DEM. Tel.: (063) 772-035

KOSTANJ ø 120 cm, primeren za mize ter slivovo domačo žganje, prodam. Tel.: (063) 21-841, Lipuš Adolf, Zvodno 63, Celje

VEČ TISOČ KNJIG novejših in starejših, prodam, ogled vsako soboto od 9. do 14. ure na podstrežju gledališča na Jesenicah. Tel.: (064) 84-058

HIŠO Z VRATOM v Trbovljah prodam ali oddam v najem za dve leti. Tel.: (063) 25-269

SNOOKER BILJARD, zložljiv, nov, s priborom, prodam za 10.000 SLT. Tel.: (061) 341-108

MOŠKO OBLEKO (maturantsko – črno, enkrat nošeno, kratek suknjič), št. 14 B (52), prodam in podarim kupcu belo srajco (št. 43). Tel.: (063) 831-116, popoldne

TRISOBNO STANOVANJE v Žalcu 76 m² oddam. Tel.: (063) 788-144

Z VIZIJA DRUŠTVA ZA OKOLNO PARALIZO SLOVENIJE

PET

NOVA ŠTEVILKA ŽE V PRODAJI

MALI OGLAS ZASTONJ KUPON 33

MOJ NASLOV: -----

Kupon in čitljivo besedilo malega oglasa pošljite na naslov Nova doba, Aškerčeva 15, Celje, s pripisom »Za male oglase« in svojim polnim naslovom. Oglasov pod šifro in oglasov za podjetja in obrtnike ne objavljamo brezplačno.

NAROČILNICA NOVA DOBA

Ime ..... priimek .....

naslov .....

-----

naročam časopis-tednik Nova doba na naslov .....

Na gornji naslov mi pošljite ..... izvodov. (število)

Obvezujem se, da bom redno plačeval naročnino.

-----

podpis naročnika

HOROSKOP od 28. 11. do 4. 12.

Oven 21. 3.–20. 4.
V prihodnjih dneh skušajte obvladovati svojo agresivnost in razburljivost, sicer spori in napačne odločitve niso izključeni. O vsaki stvari najprej temeljito razmislite, šele potem delujte. Vaše srečne številke 6, 17, 19, 30.

Bik 21. 4.–20. 5.
Teden, ki je pred vami, bo ugoden za vse finančne in pravne odločitve, za poslovne in druge dogovore. Važno je, da imate zelo dober občutek za realnost. Ob vseh aktivnostih ne pozabite na zdravnika. Srečne številke 4, 11, 23, 35.

Dvojčka 21. 5.–21. 6.
V družinskem krogu oziroma odnosu do partnerja bo prišlo do nesporazumov in trenj, ker boste skušali uveljaviti svojo voljo. Razmislite malo o vzrokih, prišli boste do pomembnega spoznanja. Srečne številke 5, 9, 23, 47.

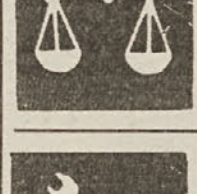
Rak 22. 6.–22. 7.
Ženske, rojene v tem znamenju, se bodo v prihodnjih dneh počutile čustveno razdražene, ker ne bodo deležne razumevanja. Partnerji bi jim morali biti bolj naklonjeni. Sicer pazite na svoje zdravje. Srečne številke 2, 6, 17, 43.

Lev 23. 7.–23. 8.
Stvari bodo tekle bolje, kot si predstavljate, če boste imeli voljo za pravilne nujne odločitve. Če boste ob koncu tedna zadeli v polno, bo odvisno izključno od vas. Poglejte večkrat v denarnico. Srečne številke 3, 15, 18, 48.

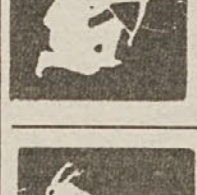
Devica 24. 8.–23. 9.
V zasebnem življenju boste v prihodnjih dneh komaj razjasnili nesporazum. Toda pri tem ne pozabite na svojo dobro vzgojo. Po denarni plati računajte s stisko, zato bodite kolikor mogoče varčni. Srečne številke 7, 14, 23, 47.

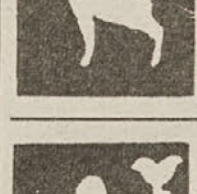
Tehtnica 24. 9.–23. 10.
V teh dneh bi morali več med ljudi, to bi spodbudilo vaš življenjski občutek, da ste tu in vas obvarovalo osame. Skušajte se zbrati in premagati svojo lenobo. Previdni bodite v poslovnih zadevah. Srečne številke 6, 16, 34, 37.

Škorpion 24. 10.–22. 11.
Pred vami je uspešen in zanimiv teden, v katerem se vam bodo pokazale svetle plati življenja. Partner bo navdušen nad načrtom za konec tedna. Veselite se veselih ur, mislite pa tudi na druge. Srečne številke 2, 16, 35, 46.

Strelec 23. 11.–21. 12.
Premagali ste večjo obremenitev in lahko se nadejate, da prihajajo normalnejši časi. Kar ste si med tem nabrali, se lahko brez truda ponovi. Pri športnem udejstvanju morate biti skrajno previdni. Srečne številke 6, 21, 22, 46.

Kozorog 22. 12.–20. 1.
Vaše zdravje je trenutno nekoliko labilno in to boste čutili tudi pri delu. Skušajte to upoštevati in se vsemu posvetiti bolj rutinsko. Vsako rekreacijo opustite, previdni bodite v prometu. Srečne številke 8, 13, 29, 37.

Vodnar 21. 1.–19. 2.
V prihodnjih dneh se lahko zgodi, da boste preveč pod vplivom zunanjih dejavnikov, kar ne bo dobro. Toda čustva vas ne bodo prevarala. Ženske vodnarke bodo morale premagati razočaranje v ljubezni. Srečne številke 5, 16, 25, 40.

Ribi 20. 2.–20. 3.
Zdaj bi bil čas, da bi načrtovano spremembo še enkrat pretehtali, kajti položaj se je precej spremenil. Imeli boste denarne težave, večje kot si mislite, zato le prisluhnite nasvetu svojega partnerja. Srečne številke 2, 20, 28, 42.

Kdo je pojedel vola?

 zavarovalnica triglav
*NIČ NI TAKO VARNO,
DA NE BI POTREBOVALO ZAVAROVANJA*